

ИКОНОМИКА

35 *Mr. & Mrs.*
ИКОНОМИКА
2025

Reshaping expectations of care

We develop treatments that provide new options for patients and their families. Patients inspire us to pioneer therapies in new scientific spaces that deliver meaningful advances for the people who need them the most.

We are a global pharmaceutical company, working at the forefront of healthcare change to turn innovative science into value for patients.

Discover more at [astellas.com](https://www.astellas.com)

Astellas Pharma EOOD, 59, G. M. Dimitrov Blvd,
NV Tower Office Building, fl. 7, 1700 Sofia, Bulgaria,
Tel: +359 2 862 53 72, Fax: +359 2 862 53 77

Date of preparation: June 2024
MAT-BG-NON-2024-00021

6

06.....Избрах България

14.....Награди за визия
и устойчивост
*Distinguishing Vision
and Sustainability
in Business*

30.....Ускорител или спирачка

32.....Инвестирай умно

36.....Ростислав Томев:
Инвестирането
е марафон
на търпение
и дисциплина

50

38.....Дигиталното
по-естествено
от всякога

40.....На имотния пазар
остава горещо

44.....Николай Минев:
Време е земята да се
управлява, не просто
да се притежава

46.....Агв. Цветелина
Димитрова: Неясните
и често променящи
се правила задушават
бизнеса

60

48.....Геотрејдинг -
модел за ефективно
управление

50.....Компас за
високи постижения

52.....„Инса ойл“ с първия
в Европа завод за
бета каротин
от гроздки

54.....Александър
Симеонов: EGT
трансформира
производството си
чрез иновации и талант

84

58.....Инж. Стоил
Димитров:
Елаците-Мед е
високотехнологична
минна компания

60.....Армия от
сребърни
студенти

64.....Как изкуственият
интелект
влиза в час

68.....Свързаността
като капитал:
Защо мрежите
движат растежа

70.....Емил Шопов:
Хората са двигател
на енергийната
трансформация

72.....Нов инструмент
за финансиране
на кръговата
икономика

74.....Новият живот
на материалите

76.....В кръга на
бързата мода

78.....Термопомпите -
зелената
алтернатива

80.....Арх. Деляна
Панайотова:
„Софинвест“ е
добре смазана машина
за строителен надзор

82.....Бяло, червено,
тъмносиньо...
Tommy Hilfiger

84.....Изкуството
като бизнес

86.....Нови книги
от Сиела

88.....Дългият път
към дома

Невена Мирчева,
главен редактор

35 ГОДИНИ ВИЗИЯ И УСТОЙЧИВОСТ

За 35 години от началото на прехода българската икономика измина огромен нов път, порасна и преодоля различни по характер и сила кризи и препятствия. Своеобразно отражение на нейните възходи и спадове през всичките тези бурни времена е и конкурсът на „Мистър и Мисис Икономика“, роден в редакцията на списание „Икономика“ през 1990 г., а вече 11 г. подкрепен и от Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ). През изминалите три десетилетия и половина можем да посочим немалко личности, които оставят своята следа в трудния преход, движат бизнеса напред, имат изключителен принос за икономическото развитие, дали са перспектива на хиляди работещи. Юбилейните награди „35 години Мистър и Мисис Икономика“ посветихме на петима корпоративни титани, които са вдъхновяващ пример със своя дух, визия и отдаденост. Още деветима мениджъри и предприемачи бяха отличени за иновации, пазарно лидерство, устойчивост и подкрепа за местните общности.

Свързващата нишка между всички тях е визията и идеята, смелостта да я реализират, обединявайки точния екип от хора. От 35 години тази визия е въплътена и в статуетката на маестро Ставри Калчинов „Рибарят и златната рибка“ - символ на успеха и светлината. Днес, когато бизнесът отново трябва да оцелява в тежки обстоятелства, сравними с тези от самото начало на прехода, сме повече от уверени, че ще има силите отново да се пребори и да държи здраво в ръце златната рибка.

Приятно четене!

Списание „Икономика“. София 1111, жк. „Яворов“, бл. 73, ет. 6, ап. 11 Телефони: (02) 852 9696; (02) 852 9699

Издател „Медия Икономика България“ ЕООД; Управител: Невена Мирчева

Главен редактор: Невена Мирчева; Счетоводство: София Стрелкова - Гечева

Редактор: Татяна Явашева; Автори: Мария Иванова, Мая Цанева

Партньорско и нередакционно съдържание се отбелязва с ○

Дизайн: Бранд Медия България ЕООД; Фото: Красимир Свраков; Фото корица: Борислав Данчов

Печат: Дедракс АД; Разпространение: „Медия Икономика България“ ЕООД

ИЗБРАХ БЪЛГАРИЯ

ДНЕС СТРАНАТА НИ Е ВСЕ ПО-ЯСНИЯТ ИЗБОР НА
МЛАДИТЕ ХОРА ДА РАЗКРИЯТ СВОИТЕ НОВИ ХОРИЗОНТИ

✍ **Татяна Явашева**

Днес всички пътища водят към света, но и към дома. Да избереш България вече не е завръщане назад, а е поглед напред. В свят с отворени граници, България е котва, но и магнит за всеки, роден в пределите на нашата страна. България е място, откъдето можеш да работиш за цял свят, да създаваш стойност, да твориш бъдещето - и да знаеш, че твоят корен е твоята сила. Може да заминеш да учиш и да работиш в чужбина, да натрупаш опит, да се вдъхновиш от постиженията на други народи, но и да се опариш. Виждаме как талантите все по-малко има нужда от паспорт, забелязваме как идеите пътуват по-бързо от самолетите. Икономиката има национални и глобални измерения, но за всеки човек смисълът е

личен. България е част от мрежата на необятните възможности - и за тези, които избират оттук да разкриват своите нови хоризонти, но и за онези, които след пътешествието към други земи отново усещат притегателната сила на родното небе. Тук и там, назад или напред - в един момент всеки може сам да усети как най-далеч стига, когато е близо до своя център.

Да избереш България означава да повярваш в себе си и да разбереш, че може да променяш света, като започнеш първо от себе си и от дома си. Но „светът е голям и спасение дебне отвсякъде“, така че всеки има право да хвърли котва в свободните води на своя избор.

Предлагаме личните истории на трима души, за които България е родина, но и пристан:

Миладима Лалева: София е моят глобален адрес

БЪЛГАРИЯ ИМА НЕРЕАЛИЗИРАН БИЗНЕС ПОТЕНЦИАЛ И АКО НЕЩО НЕ НИ ХАРЕСВА, ДА ГО ПРОМЕНИМ, А НЕ ДА ИЗБЯГАМЕ В ЧУЖБИНА

Малките стъпки ни отвеждат към големите неща, твърди Миладима Лалева. И ето една важна част от нейния път: „Изборът на професия дойде още с избора на специалността „Счетоводство“ в Търговската гимназия в София. Там срещнах прекрасни учители, които насочиха страстта ми към математиката в посока на нейната икономическа реализация. Усетих баланса на числата и започнах да разбирам онова, което те разказват. После в УНСС завърших финанси и счетоводство. Още като студентка в трети курс успях да намеря работа в компания с международен профил, за да съм полезна и с езиците, които зная – френски, немски и английски. В тази фирма останах 11 години. Тя беше с чуждестранна съсобственост и дейности, които се развиват не само в България, но и във Филипините, ЮАР и с проекти в други африкански страни. С помощта на прекия ми ръководител започна и моят

растеж в йерархичната стълбница

- станах главен счетоводител, после финансов директор, накрая бях и единият от двамата изпълнителни директори на компанията. Това ми даде богат опит, имах поглед върху целия бизнес, поддържах постоянна комуникация със задграничните ни офиси и имах срещи с много чужденци. Така опознах различния начин на мислене тук и там. Имах чудесен екип. Но... сферата на дейност не ми беше по сърце. Като финансов директор виждах числата, а когато започнах да вземам управленски решения, пред мен се разкри цялата картина. Появи се и сериозна лич-

на причина, поради което реших да направя малък рестарт“.

Миладима напуска тази работа, без да има ясна посока и цел. Дава си време да преосмисли как да продължи напред. Получава предложението за работа, но те не я удовлетворяват. На кариерното шоу през есента на 2024 г. се запознава с екипа на VEDA, но в онзи момент за нея няма подходяща позиция. И във

времето до намиране на нова работа

Миладима се отдава на написването на романа, чието начало е сложила още преди 10-ина години. Така стига до убеждението, че: „Мечтите, които не ни оставят, са тези, които трябва да събъднем“. И когато книгата става факт, тя пуска пост в социалните мрежи, че историята вече е завършена - не само като книга, но и като личен път. Веднага след това тя получава предложение да стане партньор в осъществяването на едно ново начинание - създаването на VEDA Finance. И това става в средата на 2025 г. С изнесени финансови услуги помагат на компании, които нямат необходимост от финансов директор на пълен работен ден. Чрез VEDA Finance може да се наеме финансова експертиза за отделен проект и за определен период. Тук тя е в новата си функция да подкрепя и да съветва своите клиенти в техните решения. Тази позиция я зарежда, но и изгражда качества като

адаптивност и комуникативност

Миладима си дава сметка, че е стигнала дотук с малките стъпки: „Малката стъпка, да изляза от дупката, в която попаднах, малката стъпка да се обърна към себе

Миладима Лалева е управляващ партньор на VEDA Finance

си, да променя начина си на мислене, да срещна подходящите хора, да взема решението“...

Обича да пътува по света, но има много фактори, които задържат Миладима в България. Харесва своята среда и мястото, където живее. Трайно остава желанието ѝ да продължи тук да отдава своите знания и труд, а не някъде в чужбина. Според нея тук има много възможности, доказва го и нейният пример как за 11 години стига от най-ниската до най-високата позиция в една международна компания: „В чужбина това щеше да е много по-трудно. Там щях да съм

чужденецът

а в България получих своя шанс“.

Между старата и новата работа е нейното време за осъзнаване и за намиране на своя вътрешен ресурс, макар повечето хора да смятат, че това е просто време за почивка. В този промеждутък между предишното и сегашното работно място Миладима преминава и през различни курсове, свър-

зани с областта на финансите, но и активно спортува. Героят в нейната книга „Живот по време на безвремие“ няма човешките мерни единици за време. Фин е безсмъртен, той наблюдава как хора идват и си отиват от живота му и постепенно осъзнава, че безсмъртието не е дар, а е наказание. Вечният живот го измъчва с въпроса какъв е смисълът на това негово безкрайно съществуване. В романа се преплитат различни истории, през които читателят се пита какъв е неговият смисъл на нещата, които прави. Написването на романа ѝ помага да приеме своите лични житейски грешки

като уроци. Сега е съсредоточена в днешния ден, в личните ангажименти към себе си и своето семейство, в смисъла, който влага в работата с клиентите, и

плодовете

които тези усилия дават. През призмата на „Живот по време на безвремие“ Миладима е осъзнала, че е била в капана „От понеделник до петък“, усетила е как нейното „безвремие“ се измерва с липсата на разлика между понеделник 2021-ва и вторник на 2023 г.

В новото предизвикателство, наречено VEDA Finance, международният аспект отново е налице.

Миладима Лалева има възможност да работи за клиенти на външни пазари, но и повечето от българските компании, които им гласуват доверие, са експортно ориентирани. И сега нейната котва е София, а посоката - България и светът. Тя чувства удовлетворение, че вече използва пълния си капацитет, в който логиката и емпатията, креативността и амбицията, твърдостта и мекоката са нейни професионални съюзници. Убедена е, че България има нерелизиран потенциал като място и хора: „И нека, ако нещо не ни харесва, да го променим, а не да избягаме“.

Боян Стоянов: Настроен съм за гъвкавост и бърза преместваемост

С МОЯТА СЪПРУГА НАТАЛИ НЕ СЕ ЗАКОТВЯМЕ НА ЕДНО МЯСТО, А ЗА НАС Е ВАЖНО ДА МОЖЕ ДА ИЗКАРВАМЕ ПАРИ НАВСЯКЪДЕ ПО СВЕТА

Гъвкавост, мобилност и бърза преместваемост са ключови характеристики, които Боян Стоянов е развил. Как и защо – ще разберем от неговата история, която започва така: „В образованието си не съм прилагал лична стратегия. Роден съм през 80-те години и пътят ми напред бе чертан и от моите родители. Завърших Електротехникума „Киров“, след което икономическа психология в УНСС. Междувременно минах през лятна бригада в САЩ, работих и за „Кока-Кола“. След като завърших, не знаех накъде да поема с това образование“.

Но именно дипломата от университета му помага да замине на работа в Малайзия, тъй като там това е незабиколиво изискване към чужденците за

легално упражняване на високкоквалифициран труд

По онова време работел за международна компания за онлайн търговия. Неговият мениджър бива поканен за

работа в американска компания, която разширява присъствието си в Югоизточна Азия. Тогава Боян получава от него покана да стане част от екипа му и така се озовава в Куала Лумпур. След известно време обаче напуска, за да отвори ресторант с бъдещата си съпруга, която е местен човек: „В този тежък бизнес се справихме добре, но издържаме само една година“. Парите, които изкарват, не са пропорционални на обема усилия, които вложат. И съвипани от денонощен труд, двамата слагат край на това, за да нормализират живота си. Получават оферти за работа в други компании и правят крачката към гарантиран доход. Боян започва в маркетингова агенция, после работи за изграждането на социална медия в Хонконг, движи и други свои проекти.

Когато създават семейство, двамата нито планират, нито очакват да гойдат в Европа някой ден. Животът им там е комфортен. Но по време на пандемията в Малайзия всички са под домашен арест. С едно бебе и още две съвсем малки деца семейството взема

Боян Стоянов е главен изпълнителен директор на VEDA Works и главен директор по приходите в Revela

решение да напусне Куала Лумпур. С голяма папка от документи и медицински свидетелства с полет на 28 август

2021 г. кацат на Летище София. Виждат огромен контраст с Малайзия и на двамата им е много трудно да стъпят на крака. Главното е, че никак не е лесно да преодолеят шока от преместването. Първите две години за тях са физическо, психическо и финансово оцеляване. Инерцията в бизнеса, в който Боян е включен, се забубва заради часовата разлика и голямото разстояние. Започва от нулата да изгражда мрежа от контакти и постепенно намира начин да е полезен. В момента

развива консултантския бизнес

на VEDA Works, успоредно с това работи и за българската компания Revela, на която помага да разшири клиентите си в Югоизточна Азия.

Създаването на VEDA Works изкристализира от необходимостта на малки и средни компании да станат по-добри в организирането на оперативната си дейност и управлението на хора и процеси. Най-често те страдат от липсата на адекватна оперативна структура, но от начина, по който доставят услуга, продават, делегират задачи, организират работата си, подобряват процесите с растежа на компанията. Когато дадена компания порасне например от 20 на 100 човека, има нужда от комплексна експертиза. Нерелистично е да се вярва, че един човек може да измисли и да развива тази нова

структура с визия и устрем за постоянна промяна. Често компаниите не търсят помощ и се опитват

сами да намерят решенията

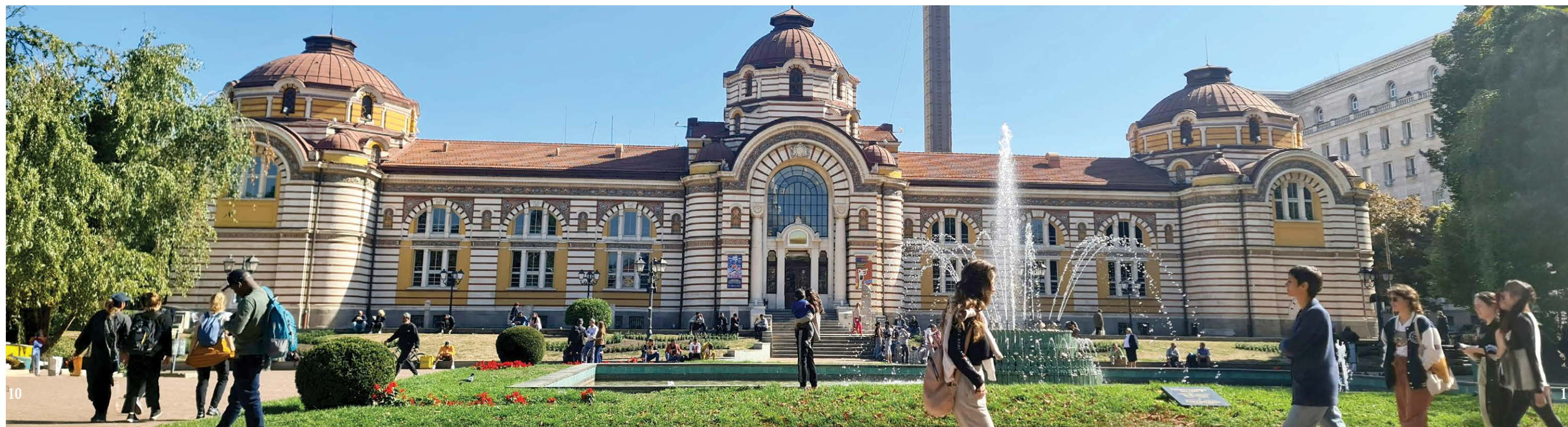
Но това не им носи кой знае какви постижения. Има фирми, които се плашат парите им да не отидат на вятъра, и по тази причина са готови временно да наемат един консултант по определена тема. Това обаче не води до гигантски промени в бизнеса: „Не може да се реши само част от пъзела и да се очаква целият краен резултат да е коренно различен. Няма как да подобриш нещо, ако не го разбираш на ниво „молекула“. Голямата промяна става и когато собствениците на компании овладеят изкуството да делегират“. И VEDA Works предлага точно това. Първата стъпка е анализ – на ниво стратегическо планиране, бизнес метрики и резултати, оперативни структури, методология на вземане на решения, управление на човешкия капитал. Основна задача на анализа е да разграничи симптомите от причинителите. Често собствениците се оплакват, че няма хора, че не им се работи: „Хора има, но те трябва да резонират с онова, което компанията прави като организация в бизнеса. Като цяло подобряването на работата на една компания може да се осъществи, когато собствени-

ците на този бизнес станат наясно с причинителите на проблемите и осъзнаят кои са ограничителите на представянето на организацията – а те най-вече са свързани с техните действия и техните решения, а не с усилията на техните екипи.

Рибата се вмирихва откъм главата

Собствениците не бива да живеят с илюзията, че проблемите са някъде надолу по веригата. Който има контрол над решенията, той носи и всички отговорности“. Цялата тази компетентност Боян натрупва по неволя – и като служител в други компании, и като предприемач. Но както се вижда, всеки опит е ценен.

Как семейството с три деца, родени в Малайзия, се чувства тук? „Сега за нас базовият лагер е в България. Но както преди четири години внезапно се преместихме в Европа, така утре може да се наложи да живеем в друга държава или на друг континент. Не се закотвяме на едно място, а за нас е важно да може да изкарваме пари навсякъде по света. Добра новина е, че наскоро съпругата ми Натали изгради платформа за планирана доставка на храна от специализирани кухни за деца и възрастни в България. Пожертвали сме алтернативни сценарии с по-добра финансова осигуреност, тъй като за нас по-голямата стойност има гъвкавостта“.

Златина Кръндева: Заедно градим по-яркото бъдеще на страната

ТУК-ТАМ ДАВА СРЕЩИ НА МЛАДОСТТА И ОПИТА, КОИТО ПАЛЯТ ИСКРАТА У МЛАДИТЕ ХОРА И ПРОМЕНЯТ ТРАЕКТОРИЯТА НА ТЕХНИЯ ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЪТ

В България има голям потенциал за реализация и нека българите в чужбина да не се колебаят, а да намерят обратния път към родината. Добре дошли са - казва Златина Кръндева. Ето шрихи от нейната лична история: Завършила е 133-то средно училище „Александър С. Пушкин“ в София. После животът я повежда към Великобритания. Избира специалността „История на изкуството и дизайн“ в Брайтънския университет.

Трудностите

я каляват, научава се да се справя сама. Завършва бакалавърската степен, но установява, че тази специалност не дава големи перспективи за реализация. После още по-внимателно подбира магистратурата си и се спира на „Събитийен мениджмънт“. Завършва точно преди голямото затваряне заради КОВИД 19 през 2020 г. През август същата година се връща в България - с добро образование, но и с опит в няколко сфери на работа като студентка - маркетинг, хотели и ресторанти. Избира да поеме

към София с увереност, че тук има възможности за развитие и може да приложи наученото.

Във времето, когато събитийната индустрия е „занулена“, намира работа в издателство за детски книжки. Помага в маркетинга и комуникацията, постепенно започва да организира физически и онлайн събития. После отива в споделяно пространство за работа, където отговаря за събитията, които основно са развлекателни. Бързо се появява желанието

да организира събития

които оставят дълбок отпечатък със своя смисъл. През 2022 г. в качеството на партньор са на КОШЕР, най-представителния форум на Тук-Там. Толкова се впечатлява от мащаба и духа на тази проява, че си пожелава скоро да е част от Тук-Там. Няколко месеца по-късно установява, че там си търсят мениджър „Събития“. Исква го толкова силно, че от началото на 2023-а Златина се присъединява към екипа на Тук-Там: „Щастлива съм, че избрах именно мен“.

Златина Кръндева е мениджър Събития и общности в Тук-Там

Отскоро позицията е преобразувана в „Мениджър събития и общности“. Тук-Там е глобална мрежа за успех на младите хора на България, инвестират в тях по различни начини - чрез стипендии, менторство, достъп до бизнес средата и кариерна реализация. Така им помагат да бъдат по-добре подготвени за реалния живот. Амбициозната им цел е 100 000 българи да отделят поне 1 час на месец, помагайки на млади хора. Чрез приложението на Тук-Там

свързват младежи с по-опитни хора

Идеята е тези срещи да запалват искрата у младия човек и да променят траекторията на неговия професионален път. Тук-Там може да е в джоба на всеки. В приложението може да си поставите месечна цел и да привлечете хора, които да ви дават подкрепа. Така всеки може по-добре да се ориентира кариерно, да намери своя ментор, да се самоусъвършенства или пък да открие своята среда, ставайки част от общност, като се присъедини към някой от клубовете в Тук-Там.

И още вдъхновение от Златина Кръндева: „Тук-Там е организация, която подготвя младите хора за реалния живот, като активира полезни връзки за взаимопомощ и споделяне на знания и опит. Даваме добри примери, създаваме общности, привличаме ентусиазирани сънародници с визия и обединени в тях градим по-ярка България“.

ВИЖДАШ

ХАРЕСВАШ

ПОРЪЧВАШ

С ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ
от Пощенска банка
ЛОГИЧНО.

Научи повече на postbank.bg

Лауреатите на 2025 г. / The 2025 Laureates

Награди за визия и устойчивост

СПИСАНИЕ „ИКОНОМИКА“ И КРИБ
ВРЪЧИХА ОТЛИЧИЯТА ЗА ВИСОКИ
БИЗНЕС ПОСТИЖЕНИЯ В
35-АТА ГОДИШНИНА НА
„МИСТЪР И МИСИС ИКОНОМИКА“

▲ Татяна Явашева

Празник. Такава беше вечерта на 19 ноември, когато на тържествена церемония по случай 35-ата годишнина на най-престижния бизнес конкурс у нас бяха връчени пет големи награди „Мистър и Мисис Икономика“. Той се организира съвместно от списание „Икономика“ и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) и е най-утвърденият във времето бизнес конкурс у нас, превърнал се в компас за развитието на икономиката, държавното управление и обществото.

Големите победители

С високото признание „Мистър Икономика“ и „Мисис Икономика“ бяха удостоени петима прег-

Distinguishing Vision and Sustainability in Business

ECONOMY MAGAZINE AND KRIB
PRESENTED THEIR ANNUAL AWARDS
RECOGNIZING HIGH BUSINESS
ACHIEVEMENTS AT THE 35TH
ANNIVERSARY EDITION OF THE
“MR. AND MRS. ECONOMY” CEREMONY

▲ Tatyana Yavasheva

A true celebration. This is the aptest way to describe the evening of November 19, when five major “Mr. and Mrs. Economy” Awards were presented at a solemn ceremony on the occasion of the 35th anniversary of the most prestigious business competition in Bulgaria. Jointly organized

Българската икономика
е устойчива и оцелява
в трудностите, изрази
уверение председателят
на УС на КРИБ Кирил
Домусчиев

The Bulgarian economy is
sustainable and manages
to survive through the
hardships, assured Kiril
Domuschiev, Chairman of the
Board of Directors of KRIB

приемачи и бизнес лидери, които имат значителен принос и въздействие върху развитието на българската икономика в последните 35 години. Те са отличени за своята визия, последователност, отдаденост, довели до устойчив растеж, иновации и подобряване на бизнес средата и са вдъхновяващ пример за добри управленски практики. Трима са носителите на отличието „Мистър Икономика“ - проф. д-м инж. Николай Вълканов, председател на Съвета на директорите на „Минстрой Холдинг“, проф. д-м инж. Цоло Вутов, управител на Група „Геотехмин“, и проф. Иван Тодоров, управляващ съдружник в Адвокатско дружество „Георгиев, Тодоров и Ко.“. С наградата „Мисис Икономика“ са удостоени Петя Димитрова, главен изпълнителен директор на „Пощенска банка“, и д-р инж. Боряна Манолова, главен изпълнителен директор на „Сименс“ за България и Северна Македония. Като символ на успеха, но и на късмета, всеки от петимата победители по традиция получи статуетката „Рибарят и златната рибка“ на именития скулптор Ставри Калинов. Големите награди връчи вицепрезидентът на Република България г-жа Илияна Йотова.

„Да празнуваш 35-годишна биография в динамично време, в което живеем, не е никак лесно, затова поздравявам списание „Икономика“. Наградите ви са устояли на времето, защото са изключително важни - научаваме не само имената на отличените, но и какво са направили за страната“, подчерта Йотова. Според нея е важно да се води съдържателен разговор за това как бизнесът иска да се развива, в какво да инвестира и каква е оценката му за

by Economy Magazine and the Confederation of Employers and Industrialists in Bulgaria (KRIB), it has become the most prestigious business competition in our country – a true barometer indicating the development of the economy, state governance and society.

The big winners

The high recognition of “Mr. Economy” and “Mrs. Economy” was awarded to five entrepreneurs and business leaders who have made a significant contribution and impact on the development of the Bulgarian economy over the past 35 years. They were distinguished for their vision, consistency and dedication to the sustainable growth, innovation and improvement of the business environment and are an inspiring example of good management practices. Three of them

икономиката.

Иновации

На тържествената церемония в зала „Джон Атанасов“ на София Тех Парк бяха раздадени и награди в няколко бизнес категории, преминали през номинации и гласуване от членовете на Управителния съвет на КРИБ, както предвижда регламентът на конкурса. В категория „Внедряване на иновации“ има две отличия. Едно отиде при инж. Иван Рангелов, мениджър „Бизнес развитие“ на новия завод „Индекс 11“ за производство на бета каротин от грозди, който е единственият по рода си в Европа и третият такъв в света. Втората взе Томи Вер Елст, генерален мениджър на „Сенсата Технолоджис България“ – производител и доставчик на сензори за автомобилната промишленост, чийто развоен център в София е глобален еталон за иновации. Отличията връчи Светлин Стоянов, изпълнителен директор на „МТГ Делфин“ и носител на приза „Мистър Икономика 2024“.

Пазари и хора

Две са и наградите в категория „Пазар-

Проф. д-н инж. Николай Вълканов
Prof. DSc. Eng. Nikolay Valkanov

Вицепрезидентът Илияна Йотова връчи отличията на петимата големи победители в юбилейното издание – проф. д-н инж. Николай Вълканов, проф. д-н инж. Цоло Вутов, проф. Иван Тодоров, д-р инж. Боряна Манолова и Петя Димитрова
Vice President Iliana Yotova presented the awards to the five big winners of the 35th anniversary edition – Prof. DSc. Eng. Nikolay Valkanov, Prof. DSc. Eng. Tzolo Voutov, Prof. Ivan Todorov, DSc. Eng. Boryana Manolova and Petia Dimitrova

Проф. Иван Тодоров
Prof. Ivan Todorov

are received the “Mr. Economy” Award - Prof. DSc. Eng. Nikolay Valkanov, Chairman of the Board of Directors of Minstroy Holding, Prof. DSc. Eng. Tzolo Voutov, President of Geotechmin Group, and Prof. Ivan Todorov, Managing Partner at the Georgiev, Todorov & Co. law firm. The “Mrs. Economy” Award was presented to Petia Dimitrova, CEO of Postbank, and DSc. Eng. Boryana Manolova, CEO of Siemens for Bulgaria and North Macedonia. As a symbol of success, but also of good fortune, each of the five winners received one of the traditional “Fisherman and the Goldfish” statuettes designed by the sculptor Stavri Kalinov. The grand awards were presented by the Vice President of the Republic of Bulgaria, Mrs. Iliyana Yotova. “Celebrating a 35th

Петя Димитрова
Petia Dimitrova

Д-р инж. Боряна Манолова
DSc. Eng. Boryana Manolova

Доц. д-р Светослав Ценов (Astellas Pharma) получи наградата си от председателя на НС на ББР Деляна Иванова
Assoc. Prof. Dr. Svetoslav Tsenov (Astellas Pharma) received his award from Delyana Ivanova, Chairman of the National Board of the Bulgarian Development Bank

но лидерство“. Едната е присъдена на Николай Минев, изпълнителен директор на „Агрион Инвест“, лидер на пазара на земеделска земя. Другата поделят Явор Стефанов, генерален директор на „Кока-Кола Хеленик Ботълниг Къмпани България“, и Бошко Попесков, изпълнителен директор на „Кока-Кола Бълга-

Станислав Черкезов получава приз за най-голямата батерия за съхранение на енергия в ЕС от Димитър Белелиев, председател на Контролния съвет на КРИБ
Stanislav Cherkezov receives the award for constructing the largest energy storage battery in the EU from Dimitar Beleviev, Chairman of the Supervisory Board of KRIB

anniversary in these dynamic times that we live in is not easy at all, so I congratulate Economy Magazine. Your awards have stood the test of time because they are extremely important - we find out not only the names of the awardees, but also what they have done for our country,” emphasized Vice-President Yotova.

Innovations

At the ceremony, which took place in the John Atanasoff Hall of Sofia Tech Park, awards were also given out in several business categories, which passed through nominations and voting rounds on part the KRIB Management Board members, as per competition rules. There were two awards in the “Implementation of Innovations” category. One went to Eng. Ivan Rangelov, Business Development Manager of the new Index 11 plant designed for the production of beta carotene from yeast - the only facility of its kind in Europe and the third of its kind in the world. The second such award

Боян Томов даде специално отличие на Яни Лозанов, който иска да направи България лидер в изкуствения интелект
Boyan Tomov gave a special award to Yani Lozanov, who wants to make Bulgaria a leader in artificial intelligence

Никола Минев (Агрион) и Крум Стоименов (Кока-Кола ХБК България) с отличията за „Пазарно лидерство“, връчени от д-р Цветелина Спиридонова
Nikola Minev (Agrion) and Krum Stoimenov (Coca-Cola HBC Bulgaria) with their “Market Leadership” awards, presented by Dr. Tsvetelina Spiridonova

Томи Вер Елст (Сенсата Технологџис) с приза за иновации, връчен от „Мистър Икономика“ за 2024 г. Светлин Стоянов (вляво)
Tommy Ver Elst (Sensata Technologies) with the Innovation Award, presented by Svetlin Stoyanov (left), “Mr. Economy” for 2024

рия“. Призовеите връчи д-р Цветелина Спиридонова, член на КРИБ и собственик и мениджър на лечебни заведения „Хигия“.

Победител в категория „Инвестиции в местни общности“ е инж. Драгомир Драганов, изпълнителен директор на „Елаците-Мед“. Отличието е за програмите на дружеството, които подкрепят социални, здравни, образователни и културни проекти в Средногорието. Той получи отличието от Емил Ангелов, главен изпълнителен директор на „Главболгарстрой холдинг“.

Станислав Черкезов, управител на „Агванс Грийн Енерджи“, е носител на приза в категория „Енергийна сигурност“ за изграждането в Ловеч на най-голямата батерия за съхранение на енергия в целия Европейски съюз. Наградата връчи Димитър Белелиев, председател на Контролния съвет на КРИБ.

Иван Рангелов (Инса Ойл) бе отличен за единствения в ЕС завод за бета каротин от дрожди

Ivan Rangelov (Insa Oil) was honored for his work in managing the only plant in the EU producing beta carotene from yeast

went to Tommy Ver Elst, General Manager at Sensata Technologies Bulgaria - a manufacturer and supplier of sensors for the automotive industry, whose development center in Sofia is a global benchmark for innovation. The awards were presented by Svetlin Stoyanov, CEO of MTG Delfin and winner of the “Mr. Economy” 2024 award.

Markets and People

There were also two awards in the “Market Leadership” category. One went to Nikolay Minev, CEO of Agrion Invest, a leader in the agricultural land market. The other one was shared by Yavor Stefanov, CEO of Coca-Cola Hellenic Bottling Company Bulgaria, and Boshko Popeskov, CEO of Coca-Cola Bulgaria. The awards were presented by Dr. Tsvetelina Spiridonova, member of KRIB and owner and President of the Higia medical facilities chain.

The winner of the “Investing in Local Communities” category was Eng. Dragomir Draganov, CEO of Ellatzite-Med. The award distinguishes the company's programs that support social, health, educational and cultural projects in the Srednogorie region. Emil Angelov, CEO of Glavbolgarstroy Holding presented the accolade to the winner.

Stanislav Cherkeзов, CEO of Advance Green Energy, was the winner of the “Energy Security” category thanks to the construction of the largest energy storage battery in the entire European Union, located in the town of

Устойчиво развитие и най-нови технологии

Доц. д-р Светослав Ценов, изпълнителен директор на фармацевтичната компания Astellas за България, Унгария, Румъния и Гърция, получи високото признание в категория „Устойчиво развитие“ за усилията на компанията за подобряване на достъпа до здравеопазване, за инициативите за корпоративна социална отговорност, създаващи устойчиви, дългосрочни ползи за пациентите, и кампаниите за информираност относно заболявания като рака на простатата. Наградата бе връчена от Деляна Иванова, председател на Надзорния съвет на Българската банка за развитие.

Със специална награда AI Ambassador бе удостоен един млад предприемач - Яни Лозанов, изпълнителен директор на „Етера Технологџис“. Той и екипът му консултират компании за въвеждането на изкуствен интелект и създават иновативни AI решения, които не само оптимизират управлението на ресурси, но и помагат на организациите да постигат измерими резултати. Приза връчи Боян Томов, изпълнителен директор на „Бранд Медия България“, член на КРИБ.

Юбилейната тържествена церемония „35 години Мистър и Мисис Икономика“ бе излъчена и по Българската национална телевизия.

Lovech. The award was presented by Dimitar Bebeliev, Chairman of the Supervisory Board of KRIB.

Sustainable Development and Latest Technologies

Assoc. Prof. Dr. Svetoslav Tsenov, CEO of the pharmaceutical company Astellas for Bulgaria, Hungary, Romania and Greece, received a high recognition in the “Sustainable Development” category for his company's efforts to improve access to healthcare and for its social service initiatives, creating sustainable, long-term benefits for patients and awareness campaigns about diseases such as prostate cancer. The award was presented by Delyana Ivanova, Chairwoman of the Supervisory Board of the Bulgarian Development Bank.

The special “AI Ambassador” award was presented to a young entrepreneur - Yani Lozanov, CEO of Etera Technologies. He and his team consult companies in their efforts to introduce artificial intelligence. They also create innovative AI solutions that not only optimize resource management but also help organizations achieve measurable results. The award was presented by Boyan Tomov, Executive Director of Brand Media Bulgaria, a member of KRIB.

The “35 years of Mr. and Mrs. Economy” ceremony was also broadcast on Bulgarian National Television.

Емил Ангелов (вдясно) отличи инж. Драгомир Драганов за инвестициите на „Елаците-Мед“ в социални, здравни и културни проекти в Средногорието
Emil Angelov (right) awarded Eng. Dragomir Draganov for the investments made by Ellatzite-Med in social, health and cultural projects in the Srednogorie region

МИСТЪР ИКОНОМИКА

Проф. д-н инж. НИКОЛАЙ ВЪЛКАНОВ, председател на Съвета на директорите на „Минстрой Холдинг“:

Знания, желания и възможности ме водят към върха

Станах колекционер на наградите „Мистър и Мисис Икономика“, след като през 2012 г. получих първия висок приз на списанието. Това е резултат от факта, че работя всеки ден, правя хубави проекти. Успехът се гради на знания, на желания, но и на възможности. Аз прилежавам и трите. Нужни са още смелост, както и опит зад гърба.

Колкото и критици да се отправят, в България са създадени добри условия за правенето на бизнес. Имаме 10% данък печалба, енергоемките предприятия получават подкрепа за електроенергията, която консумират, имаме и добра банкова система, която ме финансира, ако имаш правилните проекти. Затова аз инвестирам в България. Чуждестранните инвеститори са тук. Аз не виждам икономическа криза, налице е спокойно съществуване, има възможности за инвестиции, банките разполагат с огромен ресурс да финансират проекти.

Мечтата ми е в следващите 3-4 години да завърша проектите, с които съм се заел, сред тях ще посоча геотермалната централа в Родопите за производство на електроенергия и NV Residence.

MR. ECONOMY

Prof. DSc. Eng. NIKOLAY VALKANOV, Chairman of the Board of Directors of Minstroy Holding:

Knowledge, ambition and opportunity are guiding me to the top

I have become something of a collector of the “Mr. and Mrs. Economy” awards after I first received the magazine’s high accolade in 2012. This achievement is a result of the fact that I work every day and I implement good projects. Success is built on knowledge, on ambition, but also on opportunities. And I have all three. Courage is also necessary, as well as

experience.

Despite the regular criticism, good conditions have been created in Bulgaria for doing business. We have a 10% profit tax, energy-intensive enterprises receive state support for the electricity they consume and we also have a good banking system that can finance you if you have the right projects. That is why I invest in Bulgaria. There are

also foreign investors here. I do not see an economic crisis; we have peaceful existence, there are opportunities for investment and banks have huge resources to finance projects.

My dream is to complete the projects I have started in the next 3-4 years. Among them I would mention the geothermal power plant in the Rhodopi Mountains and NV Residence.

МИСТЪР ИКОНОМИКА

Проф. д-н инж. ЦОЛО ВУТОВ, съосновател и управител на Група ГЕОТЕХМИН:

Градим бизнес, който работи устойчиво и гледа в перспектива

За мен тази награда е голяма чест. И ще се върна 35 години назад, когато трима научни работници повярвахме, че частният сектор може да бъде ефективен, смел и иновативен. Днес нашият екип наброява 7 000 души, които ме подкрепят и са причината да заслужа това отличие. Благодарение на тях градим бизнес, който работи устойчиво и гледа в перспектива. В тези 35 г. българският бизнес стъпи на здрава основа и има бъдеще.

Изказвам огромна благодарност към всички екипи, на всички наши сътрудници и на моето голямо семейство, в което вече има шестима прекрасни внуци. На моите синове пожелавам да продължат напред със същата отдаденост и устрем.

Навлизаме в епоха, в която индустрията ще трябва да е по-чиста, по-ефективна и високотехнологична. Европейските политики поставят фокус върху устойчивостта, кръговата икономика и повишаването на ресурсната ефективност. Минната индустрия е в центъра на този процес за бъдещата икономика – без стратегически суровини, каквато е и медта, която ние произвеждаме, няма как да има енергийна трансформация, батерии, ВЕИ, високотехнологични производства. Новата технологична революция е свързана с навлизането на изкуствения интелект, който ще промени производствения цикъл и характера на труда.

Пожелавам на сп. „Икономика“ да продължи да задава посоката на бизнес разговора в България и да разказва историите на хората, които движат икономиката напред.

MR. ECONOMY

Prof. DSc. Eng. TZOLO VOUTOV - President of Geotechmin OOD:

We are building an enterprise that works sustainably and looks into the future

Corrections (Economy magazine):

For me, this award is a great honor. It takes me 35 years back to when two other scientists and I believed that the private sector could be effective, courageous and innovative. Today, our team consists of 7,000 people who support me and who are the reason I deserve this award. Thanks to them, we are building an enterprise that operates sustainably and looks to the future. In these 35 years, the Bulgarian business sector has built a solid foundation and has a viable future.

I would like to express my immense gratitude to all our teams, to all our associates and to my large family, which already includes six wonderful children. I strongly believe my sons will continue forward with the same dedication and drive.

We are entering an era in which industry will have to be cleaner, more efficient and high-tech. European policies focus on sustainability, the circular economy, and increasing resource efficiency. The mining industry is at the centre of this process for the future economy – without strategic raw

materials, such as the copper we produce, there can be no energy transformation, no batteries, no renewable energy, and no high-tech production. The new technological revolution is associated with the introduction of artificial intelligence, which will change the production cycle and the nature of work.

I wish Economy magazine to continue setting the tone of the business conversation in Bulgaria and to tell the stories of the people who drive our economy forward.

МИСТЪР ИКОНОМИКА

Проф. ИВАН ТОДОРОВ, основател и старши съдружник в Адвокатско дружество „Георгиев, Тодоров и Ко.“:

Иновациите са нашето голямо предимство

Приемам наградата с всички от групата - адвокатското дружество, „Сиела“, Хил клиник, фирмите ни в Турция, както и други компании, с които съм. Успехите на свързаните с мен бизнеси се крепят на това, че се занимавам с неща, които са ми интересни. Правото ми е любов от малък. С моя брат Веселин Тодоров искаме да създадем и най-голямото издателство, а с неговата решаваща помощ - и най-голямата верига книжарници. За мен иновациите са движещи във всичко - например, като хоби си регистрирах европейски патент за чорапи, които не се смъкват. Когато гориш в това, което правиш, то се получава.

Според мен България в момента има едни от най-добрите условия за бизнес. Защото гостите хора у нас са много иновативни и инициативни. И когато намериш подходящите хора и успееш да ги събереш край себе си, нещата стават.

Притеснява ме обаче, че при изготвянето на бюджета за 2026-а не се направиха най-добрите стъпки за бизнеса и не е препоръчително на държавно ниво да се продължава така. Наблюдава се тенденция български инвеститори да бягат от България, чуждестранни инвеститори не идват достатъчно много. И за да е привлекателна страната ни за инвестиции, е нужно да се запази сегашната данъчна основа и досегашната данъчна политика. Важно е и да се „пипне“ съдебната система.

MR. ECONOMY

Prof. IVAN TODOROV, founder and senior partner at Georgiev, Todorov & Co. Law Firm:

Innovation is our great advantage

I accept the award on behalf of everyone in our group - the law firm, Ciela, Hill Clinic, our firms in Turkey, as well as other companies I am involved with. The successes of the businesses associated with me are based on the fact that I deal with things that interest me. Law has been my love since childhood. My brother Veselin Todorov and I wanted to create the largest publishing house, and with his decisive help - the largest chain of bookstores. For me, innovation is

the driving force behind everything. For example, as a dare I registered a European patent for socks that do not sag down. When you are passionate about what you do, it works.

In my opinion, Bulgaria currently has some of the best conditions for business. That is because many people in our country are very innovative and proactive. And when you find the right people and manage to gather them around you - things happen.

However, I am worried that when

preparing the 2026 state budget, the best measures for the business sector were not taken and it is not advisable to continue like this at the government level. There is a tendency for Bulgarian investors to flee Bulgaria, whereas foreign investors are not coming in sufficient numbers. And in order for our country to be attractive for investment, it is necessary to preserve the current tax base and the current tax policy. It is also important to "touch up" the judicial system.

МИСИС ИКОНОМИКА

Инж. д-р БОРЯНА МАНОЛОВА, главен изпълнителен директор на Siemens за България и Северна Македония:

Успехът се гради от екипи

За мен е особена чест да получа отличието в годината, в която конкурсът отбелязва своята 35-а годишнина. Преди 11 години аз самата бях удостоена с титлата „Мисис Икономика“. Продължавам да смятам тази награда за една от най-ценните в кариерата ми, а великолепната статуетка на Ставри Калинов стои на видно място в кабинета ми.

За тези 11 години много неща се промениха, но това, което остана неизменно, е убеждението ми, че успехът се гради от хора - от екипи, които вярват в мисията си и работят със сърце и професионализъм. Именно такъв екип имам щастието да ръководя в Siemens България.

Вярвам, че технологиите имат смисъл само когато създават полза - за бизнеса, за обществото, за страната ни. Затова приемам това отличие като признание не само за личния ми принос, а за общия труд, благодарение на който ежедневно помагаме на българската икономика да бъде по-конкурентоспособна, по-устойчива и по-подготвена за бъдещето.

MRS. ECONOMY

Eng. DSc. BORYANA MANOLOVA, CEO of Siemens for Bulgaria and North Macedonia:

Teams build success

It is a special honor for me to receive this award in the year in which the competition celebrates its 35th anniversary. 11 years ago, I also received the "Mrs. Economy" accolade. I continue to consider this award one of the most valuable in my career, and the magnificent statuette by Stavri Kalinov stands in a prominent place in my office.

Many things have changed in these 11 years, but what has remained firm is my belief that success is built by people - by teams that believe in their mission and work with heart and professionalism. It is precisely such a team that I am fortunate to lead at Siemens Bulgaria.

I believe that technologies only

make sense when they create benefit - for businesses, for society, for our country. Therefore, I accept this award as recognition not only of my personal contribution, but of the collective work, thanks to which we help daily the Bulgarian economy to be more competitive, more sustainable and better prepared for the future.

МИСИС ИКОНОМИКА

ПЕТЯ ДИМИТРОВА, главен изпълнителен директор и председател на УС на Пощенска банка:

Целта ни е постоянното развитие и покоряването на нови висоти

Силно съм развълнувана от това отличие, което е за изключителен принос към развитието на българската индустрия и икономика. Получавам го в годината, в която емблематичният конкурс „Мистър и Мисис Икономика“ отбелязва своята 35-а годишнина, броени месеци преди Пощенска банка да чества 35 години на българския пазар.

Този конкурс съхранява една традиция, като сега наградите се излъчват от КРИБ. 35 години е много време - казвам това като човек, който близо 25 години е в банковия бизнес. Благодаря на организаторите от КРИБ и списание „Икономика“ и ги поздравявам с 35-годишния юбилей за съхраняването на традицията, плама, устрема и визията.

Благодаря на моите колеги за подкрепата, благодаря на нашите партньори за доверието, благодаря за външновението и общата ни визия, които ме мотивират да продължавам напред. И най-вече - благодаря на нашите клиенти, които са най-големият ни стимул всеки ден да бъдем по-добри от вчера, да сме пионери в иновациите и дигитализацията и да развиваме икономиката и бизнеса напред. А като председател на Асоциацията на банките в България благодаря искрено на българския бизнес, на КРИБ и на всички организации, които ни подкрепиха в процеса на евроинтеграцията.

MRS. ECONOMY

PETIA DIMITROVA, Chief Executive Officer and Chairperson of the Management Board of Postbank:

Our goal is constant development and conquering new heights

I am very excited about this award for our exceptional contribution to the development of the Bulgarian industry and economy. I receive it in the year in which the emblematic “Mr. and Mrs. Economy” competition celebrates its 35th anniversary, just months before Postbank celebrates its own 35 years on the Bulgarian market.

This competition preserves a tradition with the awardees now nominated by KRIB. 35 years is a long

time - I say this as someone who has been in the banking business for nearly 25 years. I thank the organizers from KRIB and Economy magazine and congratulate them on the anniversary for preserving the tradition, passion, drive and vision.

I thank my colleagues for their support. I thank our partners for their trust. I thank them for the inspiration and our common vision, which motivate me to move forward.

And most of all - I thank our clients, who are our biggest incentive every day to do better than yesterday, to be pioneers in innovation and digitalization and to develop forward our economy and business sector. And as the Chairman of the Association of Banks in Bulgaria, I sincerely thank the Bulgarian businesses, KRIB and all the organizations that supported us in the process of European integration.

Категория „УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ“ / SUSTAINABLE DEVELOPMENT Category

Доц. д-р СВЕТОСЛАВ ЦЕНОВ, изпълнителен директор на фармацевтичната компания Astellas Pharma за България, Унгария, Румъния и Гърция:

Assoc. Prof. Dr. SVETOSLAV TSENOV, CEO of Astellas Pharma for Bulgaria, Hungary, Romania and Greece:

This award is very valuable to me, as it focuses on something fundamental - healthcare as the basis of any sustainable development. About 30% of economic development in the last two decades is due to improving the health of society. A healthy person is the most valuable asset of any country. Let's work for that!

Този награда е много ценна за мен, тъй като тя поставя фокуса върху нещо фундаментално - здравеопазването като основа на всяко устойчиво развитие. Около 30% от икономическото развитие в последните две десетилетия се дължат на подобрение на здравето на обществото. Здравият човек е най-ценният капитал на всяка държава. Да работим за него! Всяко 1 евро, инвестирано в здравеопазване, се връща петкратно. А зад всичко това стоят пациенти със своята лична история. Затова нашата компания промотира профилактика, дигитализация на здравеопазването, проследяването на здравето на всеки пациент.

Every euro invested in healthcare returns fivefold. And behind all this there are patients with their personal stories. That is why our company promotes prevention, digitalization of healthcare, and tracking each patient's health.

Категория „ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИИ“ / IMPLEMENTATION OF INNOVATION Category

ИВАН РАНГЕЛОВ, мениджър „Бизнес развитие“ на завод „Индекс 11“:

IVAN RANGELOV, Business Development Manager of the Index 11 plant:

This award is proof that if you have a bold idea, years of work and faith in Bulgarian science, you can really transform the economy. Our new Index 11 plant is part of the INSA OIL group. This sustainable modern manufacturing enterprise is based on the belief in Bulgarian biotechnology. Such success could not have been achieved independently. It is a combination of cooperation and mutual assistance. And that is why I thank the scientific team

Този награда е доказателство, че имаш ли смела идея, дългогодишен труд и вяра в българската наука, наистина може да трансформираш икономиката. Нашият нов завод „Индекс 11“ е част от групата на ИНСА ОИЛ. Това устойчиво модерно производствено предприятие повярва на една българска биотехнология. Такъв успех не можеше да бъде постигнат самостоятелно, а той е съвкупност от сътрудничество и взаимопомощ. И затова благодаря на научния екип на Университета по хранителни технологии в Пловдив, с който внедрихме тази разработка. Благодаря и на Пощенска банка, че повярва в нашия проект и го финансира.

at the University of Food Technology in Plovdiv, with whom we implemented this development. I also thank Postbank for believing in our project and financing it.

ТОМИ ВЕР ЕЛСТ, генерален мениджър на „Сенсата Технологии България“:

TOMMY VER ELST, General Manager of Sensata Technologies Bulgaria:

It is a great honor to receive this recognition on behalf of the entire Sensata team, one of the largest American investors, which has been present here for 24 years. The Bulgarian team consists of over 4 thousand people in three locations in the country. We live in a complex global environment. We find ourselves in a geopolitical situation between the USA and China. The USA is protecting its innovations, China is becoming a leading global leader in innovations, and Europe is in the middle. The end market is rapidly transforming. The only solution is to increase our focus on innovations, implementing AI, robots and cobots. Sensata is here to assist in our common path to innovations.

Огромна чест е да получа това признание от името на целия екип на „Сенсата“, един от най-големите американски инвеститори, който тук има вече 24 години присъствие. Българският екип е от над 4 хил. души в три локации в страната. Живеем в комплексна глобална среда. Разположени сме между геополитическата ситуация между САЩ и Китай. САЩ защитават своите иновации, Китай се превръща във водещ глобален лидер в иновациите, а Европа е по средата. Крайният пазар бързо се трансформира. Единственото решение е да увеличим фокуса си върху иновациите, внедряване на AI, роботи и коботи. „Сенсата“ е тук, за да съдейства в общия път към иновациите.

Категория „ЕНЕРГИЙНА СИГУРНОСТ“ / ENERGY SECURITY Category

СТАНИСЛАВ ЧЕРКЕЗОВ,
управител на „Аванс Грийн Енерджи“:

Енергийната сигурност на страната е една от основите на стабилната и сигурна икономика. Това не са само големи думи, това са дългосрочни ангажменти и сериозни инвестиции. Нашият проект е на най-голямото съоръжение за съхранение на енергия в целия Европейски съюз и това показва, че стоим зад тези свои думи. Този резултат нямаше да бъде постигнат без всички онези, които споделят визията ни за модерна и сигурна енергийна система.

STANISLAV CHERKEZOV,
Manager of Advance Green Energy:

Bulgaria's energy security is one of the foundations of a stable and secure economy. These are not just empty words, these are long-term commitments and serious investments. Our project represents the largest energy storage facility in the entire European Union and this shows that we stand behind our words. This result would not have been achieved without all those who share our vision for a modern and secure energy system.

Категория „ПАЗАРНО ЛИДЕРСТВО“ / MARKET LEADERSHIP Category

НИКОЛАЙ МИНЕВ, *изпълнителен директор на „Агрион Инвест“:*

Тази награда е признание за целия екип на „Агрион Инвест“ - това са хора, които влагат характер, дисциплина и визия във всичко, което правим. Пазарният лидер не е този, който върви най-бързо, а е този, който задава посока. За „Агрион“ посоката е ясна - иновации, прозрачност и растеж. Като млад мениджър взех осъзнатото решение да остана и да градя кариера в България, защото вярвам в нашия пазар и в хората, които го движат напред. Приемам лидерството и като отговорност да направим средата по-добра, по-прозрачна и по-иновативна.

NIKOLAI MINEV,
Executive Director of Agrion Invest:

This award is a recognition for the entire team of Agrion Invest - we are people who put character, discipline and vision into everything we do. The market leader is not the one who moves the fastest, but the one who sets the direction. For Agrion the direction is clear - innovation, transparency and growth. As a young manager, I made the conscious decision to stay and build a career in Bulgaria, because I believe in our market and in the people who drive it forward. I accept leadership as a responsibility to make the environment better, more transparent and more innovative.

ЯВОР СТЕФАНОВ, *генерален директор на „Кока-Кола ХБК България“:*

За мен е чест да приема тази награда от името на Системата на Кока-Кола в България, и то именно в категорията „Пазарно лидерство“. Посвещаваме я на хората зад нашия успех - на нашите колеги, на нашите партньори, на нашите доставчици и, разбира се, на нашите потребители, които ежедневно избират продуктите ни. Тази година е особено символична за нас, тъй като отбелязваме 60 години Кока-Кола в България - шест десетилетия, в които Кока-Кола е част от икономическия и социалния живот на страната. Гордеем се, че сме местен бизнес, който продължава да расте, инвестира, създава работни места и допринася за развитието на общностите.

YAVOR STEFANOV, General Manager at Coca-Cola HBC Bulgaria:

It is an honor for me to accept this award on behalf of the Coca-Cola System in Bulgaria, and it is a special honor that it is in the "Market Leadership" category. We dedicate it to the people who are behind our success - our colleagues, our partners, our suppliers and, of course, our consumers who choose our products every day. This year is particularly symbolic for us, as we celebrate 60 years of Coca-Cola in Bulgaria - six decades in which Coca-Cola has been part of the economic and social life of the country. We are proud to be a local business that continues to grow, invest, create jobs and contribute to the development of communities.

Категория „ИНВЕСТИЦИИ В МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ“
INVESTING IN LOCAL COMMUNITIES Category

Инж. ДРАГОМИР ДРАГАНОВ,
изпълнителен директор на „Елаците-Мед“ АД:

Приемам тази награда като признание за усилията на ръководството на „Елаците-Мед“ АД за подобряване на инфраструктурата, образованието, културата, спорта и опазването на околната среда в общините, в които осъществяваме своята дейност. За мен развитието на минния бизнес е немислимо, ако не поставяме на първо място местните общности. Убеден съм, че и в бъдеще това ще остане основен приоритет в политиката на „Елаците-Мед“.

M. Eng, DRAGOMIR DRAGANOV, Executive Director, Ellatzite-Med AD:

I accept this award in recognition of the efforts of the Ellatzite-Med AD management to improve the infrastructure, education, culture, sports and environmental protection in the municipalities where we operate. For me, the development of a mining business would be unthinkable if we did not put local communities first. I am convinced that this will remain a top priority for Ellatzite-Med in the future.

Специална награда „AI AMBASSADOR“
Special AI AMBASSADOR Category

ЯНИ ЛОЗАНОВ, *основател и изпълнителен директор на „Етера Технологии“:*

За мен това отличие е голяма чест. За пръв път в човешката история имаме технология, която не само променя бизнеса, а променя човечеството, нашето възприятие за нас самите. За пръв път имаме възможността малките да се борят с големите - и тук нямам предвид само размерите на бизнеса, а и на цели държави. Затова моята цел е да помогна на бизнеса да разбере какво е това изкуствен интелект, как да бъде конкурентоспособен. Приел съм за своя мисия да направим всичко възможно България да е сред водещите държави в полето на изкуствения интелект. 🇵🇵

YANI LOZANOV, founder and CEO of Etera Technologies:

For me, this award is a great honor. For the first time in human history, we have a technology that not only changes business, but also changes humanity and our own perception of ourselves. For the first time, we have the opportunity for small businesses to compete with large ones - and here I do not mean only the size of businesses, but also entire countries. Therefore, my goal is to help businesses understand what artificial intelligence is and how to be competitive with it. I have made it my mission to do everything possible for Bulgaria to be among the leading countries in the field of artificial intelligence. 🇵🇵

УСКОРИТЕЛ ИЛИ СПИРАЧКА за икономиката

ДА СЕ ВЪЗПОЛЗВАМЕ ОТ ВЪЗМОЖНОСТИТЕ,
КОИТО ЕВРОЗОНАТА ОТВАРЯ ПРЕД БЪЛГАРИЯ

✎ Георги Георгиев

Нашата страна се присъединява към еврозоната и така от 1 януари 2026 г. започва голямата промяна. Едни посрещат това с радост, други - с недоверие. Казват, че народ, който не се променя, умира бавно. А влизането в този паричен съюз със сигурност означава солидни трансформации. Колко големи ще са те и какво ще ни донесат, ще зависи от това как ще направим самия преход към еврото и всичко, което то олицетворява, но и как ще се отнесем към предимствата и към

недостатъците на този съвсем неформален процес. На всички, които изпитват страх пред неизвестното, ще кажем, че промените обикновено са болезнени, но нищо не е по-болезнено от това да стоиш закован на едно място. Затова нека да използваме предимствата от присъединяването като ускорител на нашето развитие и на нашата икономика, а не като спирачка.

МВФ и Световната банка препоръчават да повишим данъците. При такава идея в отговор винаги се чуват различни гласове: „Време е“, „Сега е/не е момен-

тът“, „Не трябва да клатим лодката на стабилността“. Но има един анекдотичен принцип, че тези, които обичат колбаси и уважават закона, не бива да виждат как се прави нито едното, нито другото.

Какво да се прави при влизането в еврозоната, какъв подход да се прилага към данъците, какво се очаква на кредитния пазар и как по-добре да управлявате личните си финанси – в отговор на тези въпроси предлагаме гледната точка на опитен финансов анализатор:

ИВАН СТОЙКОВ, старши финансов анализатор в MoitePari.bg:

Да следваме добрите практики за дълг и управление

ПРОМЕНЕТЕ В ДАНЪЧНАТА
ПОЛИТИКА ДА СЕ ПРАВЯТ САМО
СЪС СОЛИДНИ ОБОСНОВКИ

Присъединяването към еврозоната е свързано с голяма промяна, в която е добре да вземем възможните ползи и да минимизираме минусите. Има период, в който двете валути ще функционират успоредно. Ще видим дали ще има некоректно закръгляне нагоре или повишаване на цени. И в момента има инфлация, но въпросът е да е в контролируеми рамки. Имаме много работа като членове на еврозоната, за да бъдат спазени правилата, които ще осигурят така очакваните позитиви за цялата страна. Ясни са административните структури, които да следят за коректния преход от лев към евро. Но ако позволим лоши практики и спекула, така обявените позитиви много бързо ще бъдат засенчени. Всяко ново нещо не е нито лошо, нито толкова хубаво. От всички нас зависи

до кое ще сме по-близо

- до позитивите или до негативите.

И сега трябва да спазваме политиката на държавните разходи, да не си позволяваме излишни и големи по обем държавни харчове и да се внимава с емитирането на дълг. По отношение на бюджетния дефицит бяхме сред най-дисциплинираните държави в ЕС. По-високо задлъжняване може да се допуска, но това не бива да означава да задлъжнеем до максимум, а сме тръгнали в този път на висок дълг.

Повишаването на данъците винаги трябва да върви с ясни обосновки. Защо да го направим? Кои данъци да повишим? Кое го налага? Данъците са ниски - това не е убедителен аргумент. Да не качиш или да качиш налозите - и в двата случая е нужна солидна обосновка.

Когато се правят важни промени

те трябва да се правят в съзнание. Ако действваме машинално, може да прехвърлим практиката от друга държава. Но дали и тук ще дава същите резултати? По-ниските данъци са едно от малкото предимства на България в привличането на чуждестранни инвестиции. Дали е добър инвестиционният климат у нас, държавата как се отнася към инвеститорите, дали данъчните облекчения са достатъчно добри

- всичко това и след присъединяването ни в еврозоната ще оказва влияние за привлекателността на страната точно тук да се инвестира и да се прави бизнес.

Кредитният пазар

ще зависи и от влизането в еврозоната, от това как банките ще се почувстват като представители на новоприсъединена държава, как ще се оценява конкуренцията спрямо другите банкови системи. Критично важен момент е дали банките ще продължат да следват досегашните политики на лихвообразуване, или ще преминат към EURIBOR. Ако това стане, ще има поне един процент корекция нагоре в лихвите. Тази референтна ставка е важна за паричния пазар в еврозоната и се използва за актуализиране на лихви по кредити и други финансови договори.

Има хора, които мислят

как да събудят парите си

Имотите са алтернатива, която минава от умерен към висок риск. Рискът е ако цените паднат под нивата на сделката. В последните години виждаме смелост да се купуват имоти и все още има висок интерес, което увеличава и размера на кредитите за тях, съответно и месечния разход. Но как ще се употребят тези имоти, ще носят ли доходност, ще има ли интерес към тях за препродажба или отдаване под наем - това е актив, който може да се превърне в пасив. Алтернативи има - ако например се направи портфейл от различни инструменти, може да се постигне желана доходност. При спад на едни активи има други, които се държат по-добре и така може да се компенсира. ☺

ИНВЕСТИРАЙ УМНО

Инвестирането е като да гледаш как изсъхва картина, или как расте тревата. Ако искаш външение, взети 1000 долара и иди в Лас Вегас, това твърди Пол Самюелсън, първият американски икономист, удостоен с Нобелова награда за икономика. Това може да се каже и по друг начин: „Купете си акции, вземете си приспивателни и повече не поглеждайте тези акции. След години ще установите, че сте богат“. Ита и друга гледна точка, изказана от играчи на капиталовите па-

зари: „Какво означава да биеш пазара? Побеждаването на пазара идва от нашата пасивност, а не от нашата активност. По-големите проценти са в правенето на нищо, а не в опитите да имате по-висока доходност“. Но какво значи „нищо“? Заг това „нищо“ стои много знание и опит. Е, правенето на „нищо“ може да става и чрез депозити в банките, но това не носи нищо друго, освен бавна смърт на парите. Какво да се прави? Ето някои отговори:

КАК ДА
СЪХРАНИМ
СТОЙНОСТТА
НА ПАРИТЕ СИ И ИМА
ЛИ НАЧИНИ ДА ГИ
УМНОЖИМ

Георги Георгиев

Пробуждане

„В Европа, а и в света, депозитите са на рекордно високи нива, които не носят доходност. ЕС има желание част от тези пари да бъдат насочени в реалната икономика през финансовите пазари. Това отваря нови работни места, откриват се нови производствени мощности. В следващите 10 г. се очакват 19,5 млн. пенсионери в Германия и само 12 млн. хора, които да навлязат през това време на пазара на труда. През 2040 г. всеки 100 работещи ще издържат 41 пенсионери - това е тежко за пенсионната система на Германия, но и у нас картината не е розова. Германското правителство е направило стратегия и всички граждани от 18 до 55 години всеки месец в инвестиционна сметка ще получават по 20 евро, които да инвестират на финансовите пазари. Така всеки ще се убеди как финансовите продукти на финансовите пазари носят значително по-добра възвръщаемост на спестяванията. Целта е, когато дойде време да се пенсионират, тези хора да имат допълнителна сума към основната пенсия“, разказва Николай Павлов, директор „Връзки с инвеститорите“ в ЕЛАНА Фонд Мениджмънт. Водени от този опит и от фактите в Германия, в ЕЛАНА са разработили продукт „Алтернативен депозит“, различен от стандартния влог. Фондът инвестира в краткосрочни държавни ценни книжа с висок рейтинг. Тази възможност е подходяща за хора, които никога не са се докосвали до финансовите пазари, с този нискорисков продукт те ще могат да разберат логиката на финансовите инструменти. „Мислете рационално и действайте алтернативно, за да може да съхраните стойността на вашите пари“, призовава Николай Павлов.

Да знаеш да чакаш

Дългосрочно инвестиране и изчакване да се купи добър актив на добра цена, който да се задържи за дълъг период - това е инвестирането в стойност, обяснява Живко Камбов, мениджър Бизнес развитие в Amundi Investment Solutions. Но какво всъщност е инвестирането в стойност - то е стратегия, при която инвести-

тор избира да купи акциите на компания, чиято пазарна цена е под нейната вътрешна стойност. Тази концепция е създадена от Бенджамин Грeъм и Дейвид Дод, които се считат за бащите на инвестирането в стойност. В основата на тази стратегия стои разминаването между пазарната цена на акция и нейната „вътрешна стойност“. Инвеститорът в стойност не просто купува акциите от дадена компания, той купува дял от бизнеса и заради изключителни финансови показатели и конкурентно предимство, като печалбите от инвестицията идват от стойността на компанията, а не от спекула с нейната пазарна цена. Важен елемент в контекста на инвестирането в стойност е времето. Защото в света на инвестирането търпението е добродетел.

Винаги има „Но“

Инвестирането не е игра, в която побеждава човекът с по-висок коефициент на интелигентност, а рационалността е от съществено значение. Депозитите са с най-ниски нива на риск, напомня Даниел Трифонов, ръководител „Ликвидност и финансови пазари“ в tbi bank. Но по отношение на парите винаги има едно „Но“. Затова да си припомним думите на Питър Дракър, който казва: „Хората, които не поемат рискове, обикновено правят около две големи грешки годишно. Хората, които поемат рискове, обикновено правят около две големи грешки годишно“. Златото продължава да „блести“, но дали сега е време да се купува, това всеки си преценява.

Конкурс за красота

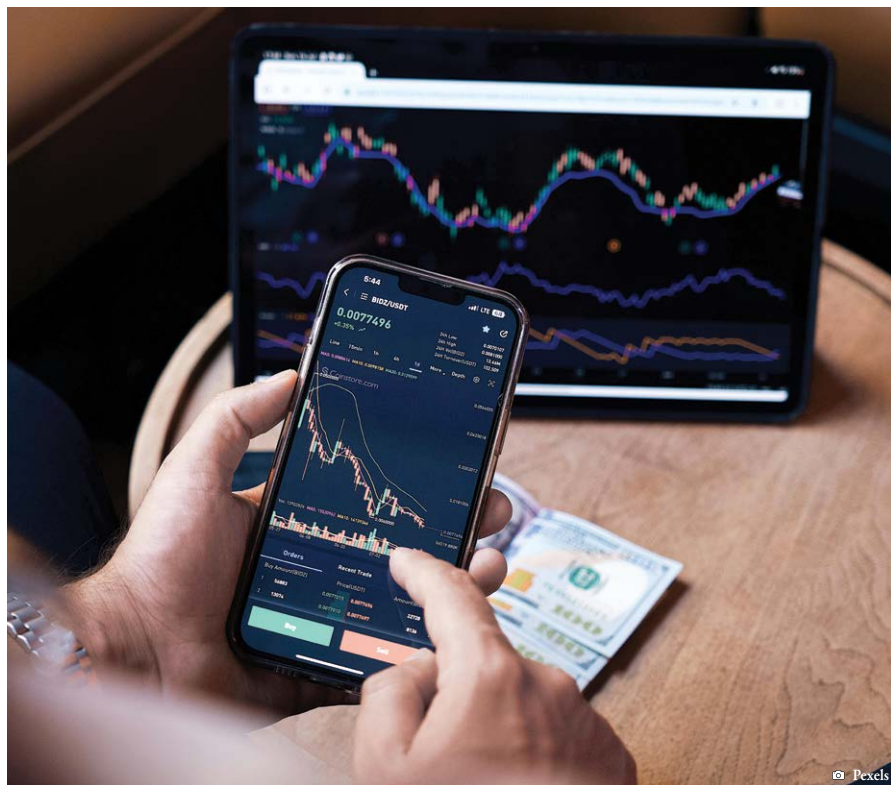
„Традиционно борсите са „конкурс за красота“ - един ден на мода са криптовалутите, друг път е златото, в един момент петролът излиза на преден план. Много е трудно да се предвиди какво ще е „красиво“ утре. По правило обаче дългосрочно пазарът е „брояч на пари“. Притежавайки акции, получавате печалби под формата на дивиденди или на реинвестиции в компанията, което да генерира още повече стойност за акционера. Най-богати инвеститори държат парите си в акции S&P 500 ETF, където са най-успешните компании. Образно казано, така си на една яхта с най-успешните хора в света. Там е и най-малкият „гла-

соподавател“, който също инвестира. Но понякога се стига до обезценки - например през 2008 г. - с 50%. И ако не можем да изтърпим такъв спад, значи, че имаме твърде голяма позиция. Сместът на ETF 500, който подрежда компаниите по тяхната пазарна капитализация, е да използваме този пазарен „ум“ и да подбирате шампионите, за да застанем зад тях“, смята Панайот Пощов, ръководител на отдел „Международни пазари“ в Инвестиционен посредник КАРОЛ. По неговите думи може да станем милионери, но се иска доста работа. Богат може да станеш с взлом, с женитба, но може и с акъл, е казал банкерът Атанас Буров. Вариант е да купуваме, когато има кризи на дъното, и да продаваме, когато акциите стигнат върха, но това е трудна работа. Ако човек живее 85 години, ще е изпитал средно 14 рецесии, изчислява Панайот Пощов.

Ето кое държи лихвите по депозитите в долна „мъртва точка“. Повечето банки в момента предлагат нулеви лихви по депозитите. Ако тези пари се инвестират в различни инструменти, ликвидността на банките ще падне и те ще трябва да плащат, за да привличат ресурс, а сега все още нямат тази необходимост.

Урок по управление

Ако в момента човек със среден рисков профил започва да инвестира, как да изгради портфейла си? И ето отговор от професионалист в инвестициите: Шях да се доверя на някой консултант в сферата и навярно в него ще влязат ETF-и и взаимни фондове в съотношение 50% акции, 30% облигации, 10% кеш и 10% ресурс - злато и метали. Класиката в изграждането на балансиран портфейл е 60% акции и 40% облигации. Но отговорът на такъв въпрос зависи от житейската ситуация на всеки - на каква възраст е, какъв е инвестиционният му хоризонт, колко време ще спестява и ще инвестира, какви са доходите му, има ли дългове, каква част от приходите му остават. На тези общи въпроси трябва да се отговори, преди да се мисли за каквито и да е инвестиции. Може да си в ситуация всичко да е в акции, а ако си в предпензионна възраст, за теб да е важно да запазиш стабилността на спестените средства - тогава облигациите трябва да имат

по-голяма тежест. Хубаво е човек да има финансови средства, заделени в инструменти, които да позволяват, когато ти потрябват пари, да можеш да излезеш от тях и да не губиш поне главницата.

Богатството на ума

И все пак коя е най-добрата инвестиция? „Всичко зависи от това колко информирани и умели сме в това, което правим. Ако изчезнат всичките ми пари, но си запазя знанията и моя над 15-годишен опит, бих инвестирал над 90% от парите си в комбинация от ETF и акции, но това е защото съм посветил живота и кариерата си на тази дейност. Останалите 10% ще задела като резерв за текущи разходи. Всичко зависи от вашите познания, ако някой много знае и много четете по темата, трябва да осребри вложеното време и да не разпилява информационното си предимство от съображения 60:40 или други. Някои от най-успешните ни клиенти много, ама много разбират от едно нещо и когато видят, че това е в тяхна полза, влагат много пари. Така може да станеш много богат с ум, а не с женитба или взлом.“

Накъде

Финансови експерти с дългогодишен опит на международните капиталови пазари анализират ситуацията: Всеки ден четете песимистични новини и си казвате: „Край, пазарите угаснаха“. Но винаги се отварят нови

възможности. Бизнес цикълът в последните години много се изкриви и удължи. Вече 15 години сме в него. Очевидно има забавяне в икономиките. Въпросът е дали сме в края на цикъла или в междинно забавяне. При сегашното забавяне има възможност икономиката да влезе в рецесия. Но този цикъл върви на две скорости и това личи от капиталовите разходи, които като цяло са на доста ниско ниво. Изключение правят мегакомпаниите в САЩ, които заради изкуствения интелект излизат огромни инвестиции. Капиталовите разходи на петте най-големи корпорации в САЩ представляват 5% от всички капиталови инвестиции в страната. Ако това продължи още... Мащабите там са такива, че те оказват влияние на цялата икономика. Тези разходи нарастват експоненциално и са по-високи, отколкото на дотком балона преди 25 години, но не в абсолютни стойности. Геополитически нещата може много бързо да се променят. Бъдете по-песимистично настроени - ако реалността е по-оптимистична и печелим, ще е хубаво. ⑩

**Този материал не е препоръка за инвестиционно решение, а е само напомняне, че отвъд депозитите и инвестициите в илоти, има и други възможности. И ако не сте професионалисти в тази област, най-добре да се доверите на професионалисти, иначе рискът може да се окаже съвсем неприетерен.*

THE PARTNER YOU CAN RELY ON

РОСТИСЛАВ ТОТЕВ, криптоинвеститор и собственик на *Altcoins.bg*:

Инвестирането е марафон на ТЪРПЕНИЕ И ДИСЦИПЛИНА

КРИПТОВАЛУТИТЕ ВЕЧЕ НЕ СА „ВЪЗМОЖЕН ФАКТОР В БЪДЕЩЕ“, А СА ЧАСТ ОТ НАСТОЯЩЕТО*

Тони Григорова

- Г-н Тотеб, как бихте описали състоянието на криптопазара – стабилизиране, нов възход или още несигурност?

- 2025-а бе година на преход, консолидация и повишена несигурност. Военни и икономически напрежения разклащат макросредата и влияят на всички пазари - и крипто сегментът не е изключение. С всеки изминал ден виждаме как институции от традиционните финанси навлизат все по-дълбоко в крипто: предлагат услуги, интегрират технологиите в съществуващите си системи и изграждат собствени резерви във водещи проек-

ти. Криптовалутите вече не са „възможен фактор в бъдеще“ - те са част от настоящето.

- Какво влияе най-силно върху движението на цените - технологичните новости, глобалните икономически процеси или пазарната психология?

- В различните хоризонти влияят различни сили. В краткосрочен план пазарната психология и ликвидността доминират, в средносрочен - глобалните макрофактори и регулациите. В дългосрочен план обаче това са технологичните новости и реалното приемане. Казано по-просто: Емоциите местят цената днес, макрото я насочва през годината, а технологията

печели десетилетието.

- Струва ли си днес да се инвестира в криптовалути?

- Да, разбира се - ако се прави с правилна стратегия. Криптопазарът вече не е „Дивият Запад“. Има регулации, институции, инфраструктура и платформи като *Altcoins.bg*, които улесняват достъпа и предлагат сигурност. Важно е обаче инвеститорът да влезе информирано и постепенно, не с идеята за бързо забогатяване. Сега много хора гледат на криптовалути така, както през 90-те години гледаха на интернет. Тогава малцина разбираха защо им е електронна поща, онлайн банкиране или уебсайт - а днес никой не може без тях. Същото се случва и с крипто: Технология, която в началото изглежда излишна, но след време става неизменна част от живота и бизнеса. Затова въпросът не е дали да се инвестира, а как. И правилният

отговор е: С разбиране, търпение и ясна дългосрочна визия. Краткосрочната търговия изисква много опит и дисциплина, а дългосрочният подход (DCA, периодични покупки) намалява риска и позволява на инвеститора да се възползва от цялостния растеж на сектора. Историята показва, че търпеливите печелят най-много.

- Има ли „правилен момент“ за влизане на криптопазара?

- Най-добрият момент винаги е бил вчера, а вторият най-добър е днес - стига да се започне разумно. Пазарът винаги има цикли, но чакането на „перфектния момент“ често води до изпускане на възможности. По-добре е човек да влезе с малка сума и да натрупа опит постепенно, отколкото да стои извън пазара.

- Кои са най-честите грешки,

които правят начинаещите инвеститори?

- Най-голямата грешка е, че влизат с мисълта за бързи печалби. Много хора гледат на крипто като на лотария, а не като на инвестиция. Друга грешка е, че влизат с твърде големи суми без ясен план - водени от емоции, а не от стратегия. И когато пазарът се обърне надолу, паниката ги кара да продават при първия спад, вместо да разберат, че именно тогава се правят най-добрите покупки. Инвестирането не е спринт, а е марафон на търпение и дисциплина, в който оцеляват най-подготвените.

- Какви промени очаквате в следващите няколко години по отношение на законодателството и доверието в криптоиндустрията?

- Очакваме криптопазарът да се

превърне в неразделна част от традиционната финансова система. Регулациите няма да спрат иновациите, а ще помогнат на сериозните компании да се разграничат от сивия сектор и да изградят реално доверие.

- Как започна историята на *Altcoins.bg*?

- *Altcoins.bg* започна през 2017 г. като идея и нужда, която самият аз имах като начинаещ инвеститор. Нямах задълбочени познания в крипто, но исках достъп до многообразието от криптоактиви по лесен, бърз и сигурен начин. От самото начало целта беше да бъдем мост между реалната и дигиталната икономика, да премахнем бариерите за обикновения човек, който иска да се докосне до криптоактиви. Най-голямото предизвикателство беше доверието. Хората се страхуват да инвестират в нещо, което не могат да видят и докоснат.

- Какви качества според вас трябва да има един успешен инвеститор в крипто?

- Търпение - защото пазарът е цикличен

Дисциплина - защото емоциите често водят до грешки.

Любознателност - да следи технологиите и тенденциите.

Контрол на риска - никога да не инвестира повече, отколкото може да си позволи да загуби.

- Какъв кратък съвет ще дадете на начинаещите?

- Започнете с малко, но започнете. Още днес. Научете се да разбирате пазара, преди да се опитвате да го побеждавате. Не инвестирайте по чужди съвети, а изградете собствено мнение и стратегия.

- Балон ли е биткойнът? Може ли да гоиде време крипто да конкурира или дори да измести банковата система?

- Биткойн не е балон, а най-устойчивият финансов актив, създаден в дигиталната ера. Истинските балони се пукат и изчезват, а биткойн съществува повече от 15 години, преминал е през многократни цикли на растеж и спад, но всеки път се е връщал по-силен. Днес в него инвестират компании, хедж фондове и дори държави. Криптовалутите няма да изместят банките, а ще ги накарат да се променят и да интегрират крипто. Финансовата система ще стане по-бърза, по-прозрачна и по-достъпна. ②

*Материалът не е препоръка за инвестиционно решение.

ДИГИТАЛНОТО по-естествено от всякога

В свят, в който технологиите диктуват темпото, Пощенска банка демонстрира как дигиталната трансформация може да бъде не просто модернизация, а стратегическо преимущество. С ново поколение мобилно и интернет банкиране, иновативен дигитален портфейл и фокус върху младите потребители, институцията не само отговаря на очакванията на клиентите, но и ги надгражда с интуитивни, сигурни и персонализирани решения.

БАНКИРАНЕ С КАФЕТО

Последните години промениха начина, по който банкираме, и оформиха профила на дигиталния клиент - този, който има нужда и очаква всичко да се случва онлайн. Той е главният вдъхновител на промяната, която Пощенска банка реализира в своите дигитални канали през последната една година. Всяко решение и всеки продукт на финансовата институция е поредна стъпка от една мащабна високотехнологична трансформация, която цели да направи ежедневното банкиране по-бързо, по-интуитивно и точно толкова приятно и естествено, колкото да си пиеш сутрешното кафе например.

БЪДЕЩЕТО Е ВЕЧЕ НАСТОЯЩЕ

Трансформацията не е само промяната, но и скоростта, с която тя се случва. Новата платформа за дигитално банкиране на Пощенска банка беше създадена и интегрирана за рекордно

кратък срок от 9 месеца. А когато нещо е направено с мисия да предостави пълен контрол върху финансите чрез интелигентна автоматизация, персонализирани услуги и инструменти за вземане на решения в реално време, то напълно естествено се превръща в неизменна част от живота. Една предизвестна победа с впечатляващи резултати.

РЕЗУЛТАТИТЕ ГОВОРЯТ САМИ

Успехът най-лесно може да се измери в цифри. Те красноречиво показват, че интелигентно създадените иновации по естествен път намират място в настоящето и променят навиците на хората. С мобилното банкиране на Пощенска банка всичко става по-бързо, по-удобно и по-интуитивно - ефективно, но сякаш между другото. Затова и над 94% от всички трансакции са онлайн, а контактът на потребителите с приложението е почти ежедневен. За периода януари-септември 2025 г. обемът на преводите през мобилното банкиране е нараснал със 113%, а броят на трансакциите - с 60% спрямо същия период на 2024 г. Новите потребители на приложението са се увеличили с 46%, което ясно демонстрира доверието и интереса към новите решения.

Хората имат повече от една основателна причина да гледат на иновативното банкиране като на нещо много по-ценно и полезно от стандартните финансови услуги, защото усъвършенстваните функционалности на m-Postbank дават много нови възможности, които променят цялостно преживяването. За клиента повечето действия вече са на един клик и той може с лекота да открива сметки и депозити изцяло онлайн за по-малко от минута, да прави преводи в лева и евро за секунди 24/7, да плаща с два клика синя и зелена зона за паркиране в 25 града и още много нови възможности, които са изцяло ориентирани към нуждите на хората с динамичен начин на живот. Данните сочат, че само през първите дни от пускането на новата услуга за паркиране са се регистрирали над 5000 потребители, което недвусмислено показва, че дигиталните решения на банката имат добавена стойност в реалния свят и доказва, че технологичното и човешкото могат да съжителстват заедно повече от успешно. ○

Повече свобода и удобство с дигиталните решения на Пощенска банка!

m-postbank e-postbank Postbank

PRINT YOUR BRIGHT IDEAS

 billboard
www.billboard.bg

На имотния пазар остава ГОРЕЩО

СИЛНИЯТ ИНТЕРЕС КЪМ ПОКУПКАТА НА ЖИЛИЩЕ ПРИШПОРВА ЦЕНИТЕ НАГОРЕ

✎ **Татяна Явашева**

Едни се надяват цените на недвижимите имоти да се укротят, даже да паднат, а други разчитат еуфорията на ценовото покачване да продължи. Гледната точка е въпрос на интереси. Каквито и да са очакванията, фактите показват, че пазарът на жилища остава горещ. Има купувачи, които желаят да се сдобият със свой дом и наблюдавайки как цените пълзят само нагоре, в един момент решават повече да не отлагат, тъй като утре ще е по-скъпо. Те разбират същността на сентенцията „Не чакайте да купите недвижими имоти. Купете недвижим имот и чакайте“. В такъв пазар продавачи и посредници в подобни покупки често „наливат масло в огъня“, за да нажежат страстите още повече. Е, има и такива, които са били свидетели на кризата, охладила имотния пазар през 2008 г. Но... „чакайте“!

Магнатът Джон Д. Рокфелер твърди, че недвижимите имоти са най-близкото нещо до обикновен банкомат, когато са направени както трябва. Без дори да са чули това, много българи също го вярват. И влагат парите си в имоти. Но винаги има „но“, тъй като имотът иска грижа и разходи за поддръжка.

Какво се случва

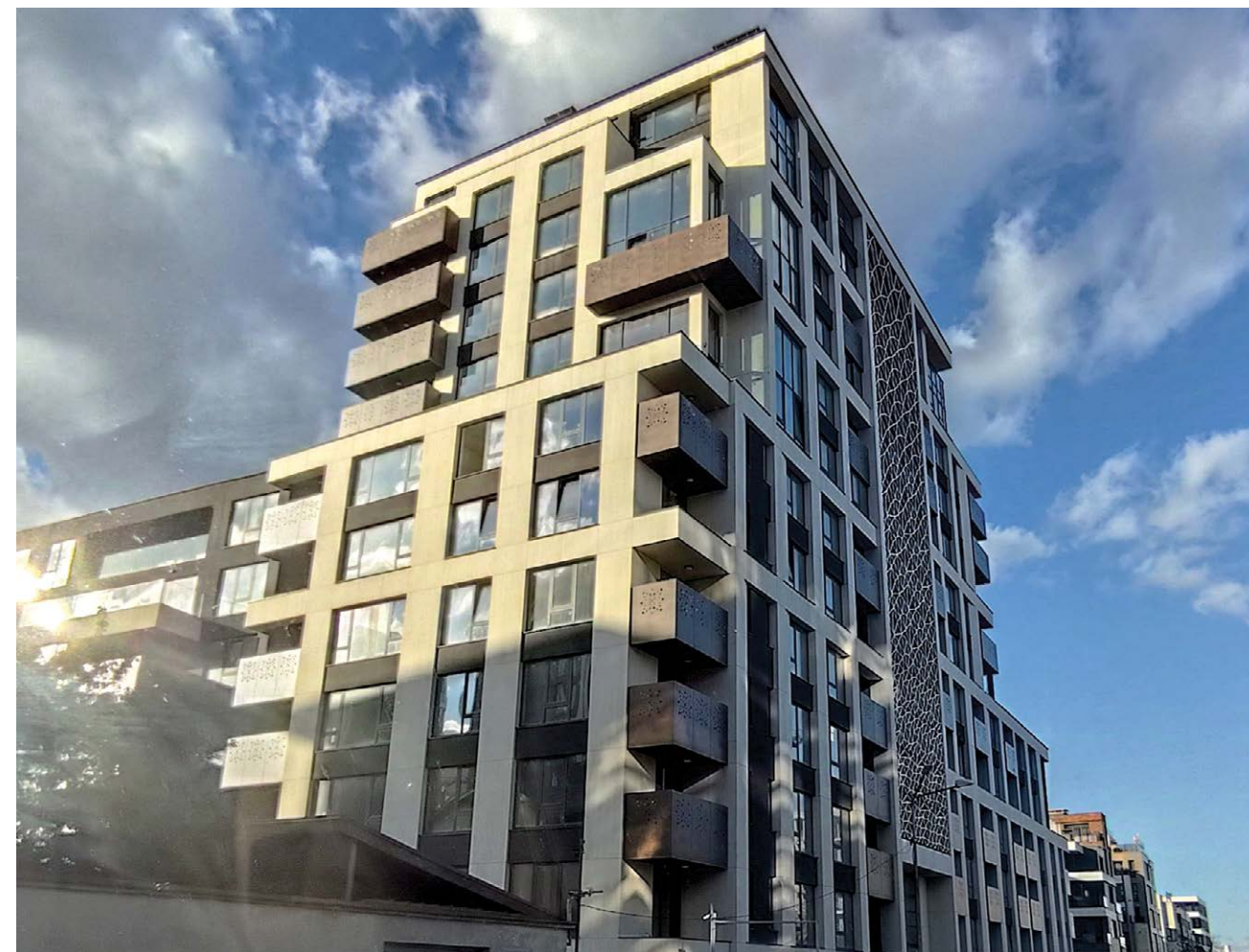
Предизвикателствата пред покупката на жилище и възможностите за това след влизането в еврозоната - тази тема остава в развитие. „През 2021 г. се наблюдаваше пик в сделките с недвижими имоти, тъй като голяма част от купувачите са отложили покупката поради невъзможност да изтеглят кредит през 2020 г. - причините са страх от пандемията и ограничения от страна на банките. През 2022-2023 г. има лек спад в броя на сделките, като един от факторите е, че строителството на жилища засили темп и тогава голяма част от купувачите се ангажираха с имот „на зелено“. През 2025 г. броят на сделките нарасна и голям принос за това имат и покупките „на зелено“, които стават факт - с 13,55% те са повече за първите девет месеца в сравнение с 2024 г., като се очаква за София те да са общо около 40 хил. през цялата година. Новите имоти намаляват, което може да ускори пазара нагоре. В столицата има райони с ръст на цените от 50% за тази година, но има и квартали, където се наблюдава лек спад на цените за апартаменти ново строителство. Средната цена в София е 2600 евро/кв. м“, коментира Стоян Гочев, собственик на агенция RE/MAX City.

Двигател

Какво ще стане с пазара на недвижими имоти при присъединяването към еврозоната - това е най-често задаваният въпрос. Според Стоян Гочев най-важният индикатор за цените на имотите е БВП на страната. Ако БВП за 2025 г. е с над 3% ръст, това ще позволи да задържим данъците, които в момента са най-ниските в еврозоната. Ако нивото на данъците се запази, ще е стимул повече европейски компании да правят бизнес в България. Това пак ще се отрази на БВП, което от своя страна ще повлияе на имотния пазар да расте. Повишаване на данъците ще отблъсне чуждестранни инвеститори. Ако държавата продължи да тегли кредити и да задлъжнява, съотношението „гълз-доход“ ще се влоши. А това ще означава данъците да се повишат. София произвежда брутен вътрешен продукт с около 200% повече, отколкото всеки друг град в страната. Целта трябва да е не само София да расте, с което и цените на имотите да вървят нагоре, а и другите градове да ускоряват своята местна икономика. Иначе разликите между столицата и останалите населени места в страната ще се увеличават стремглаво.

Безработицата като фактор

За мнозина може да е изненада, че има пряка връзка между безработицата и цените на имотите. Собственикът на RE/MAX City

© Кристиан Сираков

отбелязва, че ниската безработица създава инфлация и стимулира ръст в цените на имотите. Индексът на безработицата е около 2.8% от активното население у нас, а в еврозоната е около 6%. В София на практика няма безработица, а дори има и дефицит на работна ръка. С нулевите нива на безработица - ефектът е 23% ръст в цените на имотите. В нормална икономика поскъпването им е с до 10% на годишна база. В сегашната ситуация един имот удвоява стойността си в рамките на 4,5 години, а преди това е ставало в рамките на 20 години. В контекста на недвижимите имоти може да се каже, че парите бързо се обезценяват. Ръстът в цените на наемите е с 10% на годишна база. Ниските нива на безработицата и липсата на работна ръка оказват натиск върху заплатите нагоре, което води до повишаване на инфлацията. България, още преди да е влязла в еврозоната, има най-висок ръст на цените на имотите. Според Евростат за 10 години у нас имотите струват средно с 213% повече.

Достъпност

Другият важен въпрос е достъпността на жилищата. Оказва се, че София и България в цяла Европа са най-достъпни за покупка на имот. Това е единствената столица, в която средностатистически човек може да изтегли кредит и да си купи жилище. Навярно след 10 години ситуацията и у нас ще се промени. „Който в момента инвестира в имотния пазар в България, ще спечели. Очакваме БВП да нарасне и от това следва, че търсенето на недвижими имоти ще се покачва. Цените им също ще се покачат. Цените в София може да стигнат 4-5 хил. евро/кв. м. При тези нива пазарът вече няма да зависи от доходите. И в това е рискът за хората“, смята Стоян Гочев.

Препоръки

Когато се ориентирате към покупка на имот „на зелено“ - вижте как компанията се държи на пазара, коректна ли е към клиентите си, повишавала ли е цените отвъд до-

говореното, качествено ли строи, какви отзиви дават клиентите. Има случаи канализацията на новопостроен блок да е запушена от строителни материали, което впоследствие налага ремонт на цялата сграда. При покупка „на зелено“ рисковете са големи - строителният предприемач може да фалира, може да повиши цената, може на друг да продаде имота. Случвало се е едно и също жилище в етапите на строителството да бъде прехвърлено на двама различни купувачи, но това е по-скоро изключение. Има много начини в дигиталната ера да проверите към какви практики се придържа даден строителен предприемач. Затова първо проследете пазарното му поведение, преди да му се доверите. И още: В желанието да се спестят пари от адвокат, може да понесете щети за десетки и за стотици хиляди евро. Когато имотите не са ваша сфера на познание, обърнете се към специалисти.

Панелни неудобства

Ако се ориентирате към па-

нелно жилище, добре е да имате предвид особеностите на тази конструкция на сградите - те са със заварки. Под саниране на сгради у нас се наложи представата, че това е опаковане с топлоизолация. Но истинското саниране означава на първо място да се укрепи конструкцията на сградите и да се направи подмяна на всички инсталации. На панелните сгради е нужно да се обърне специално внимание, иначе до 10-15 години те може да имат сериозни проблеми. А със собствени сили собствениците на жилища в тези сгради едва ли ще успеят да подобрят техните показатели.

Лихвите

От 2022 г. насам купувачите са под стрес дали лихвите по ипотечните кредити ще се повишават. Сега вече има причина и тя не е заради самото близане в еврозоната, а заради изискване на ЕЦБ за структурата на депозитите, като определен процент от тях трябва да са дългосрочни. По-голямата част от влоговете в банките у нас са краткосрочни. С тази цел в рамките на година банките са взели дългосрочни кредити в размер на 9

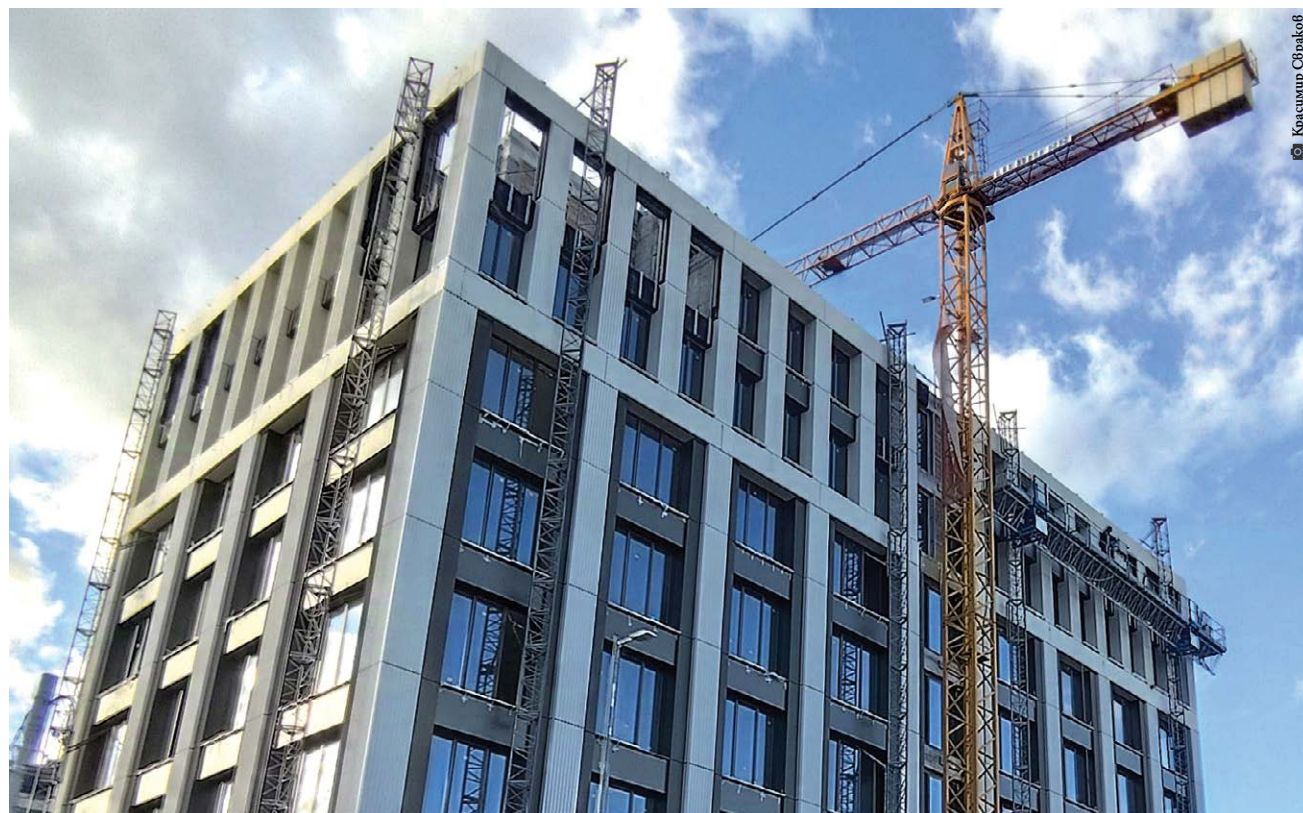
млрд. евро. Сега има основания лихвите да се увеличат. Здравословната лихва като цена на парите не е 2%, а е 3-3,5%. През 2007 г. ипотечният пазар функционираше при много по-високи лихвени нива. Самата лихва не влияе толкова върху стойността на имота, колкото непревзидимостта какво ще се случи. Несигурността в действията на банковата система е най-големият враг на имотния пазар, защото хората нямат увереност дали биха могли във времето да обслужват кредита. Водещи при покупката и продажбата на недвижим имот са демографските фактори и миграцията на населението. Влизайки в еврозоната, миграцията вероятно също ще претърпи промяна, казва Георги Канайков, директор „Консултантска мрежа“ в Creditland.bg.

Избор

Струва ли си да се купи имот с инвестиционна цел? Професионалистите на пазара обясняват: Инвестицията в имоти има различна цел. Ако влагате средства с намерение за препродажба и очакване на ръст в цените - насочете се към малък апартамент в квартал с голямо търсене към момента. И ако е „на

зелено“ - да е от предприемач, на когото може да се има доверие. Заслужава си да купите в качествена сграда, построена от добра строителна компания. Ако ще отдавате под наем, наблюдавайте района, към който се насочвате - има ли метро, ще има ли. Ако в близост има бизнес зона, наемите там са по-високи. И така се получава парадокс, че около Докторския паметник в центъра на София наемите са по-ниски от Кръстова вада, а причина за това предпочитание са по-новите сгради, достъпността, наличието на зелени пространства и места за паркиране. ⑩

**Този материал не е препоръка за инвестиционно решение. Ако имате намерение да купите имот, добре обмислете къде, какво, кога и как да купите, като прецените и своите възможности. Ила една крилата писма: „Най-доброто време за засаждање на дърво беше преди 20 години. Второто най-добро време е сега. Същото важи и за недвижилите имоти“. А дали и за вас важи - преценете сами.*

© Кристиан Сираков

ESG AWARDS 2026

За първи път
и в категория за
малки и средни
предприятия.

Кандидатствайте
от 1 октомври
до 30 ноември
2025 г.

Награждаваме
отличниците по
устойчивост на
17 февруари 2026 г.

Пълните условия
на ESGnews.bg

НИКОЛАЙ МИНЕВ:

Време е земята да се **УПРАВЛЯВА**, не просто да се притежава

Изминава още една година за равностетка за земеделците - сектор, който се намира на кръстотът между климатичните протени и нуждата от работещи решения. Николай Минев, изтънянителен директор на „Агрион“, вярва, че бъдещето на българската земя зависи не толкова от субсидиите, колкото от визията и способността ни да обединяваме усилия.

- Г-н Минев, какво очерта годината за земеделския сектор?

- Климатът вече е основният фактор в уравнението на земеделието. Засушаванията, последвани от внезапни пороци, стават все по-чести и непредвидими. България няма ефективна система за управление на водата - и това е критичен пропуск. Напояването не е разход, а инвестиция, която се отплаща. Без вода и хидромелиорации дори най-плодородната земя губи стойност.

- Какво спира комасацията, за която толкова се говори?

- Историческият модел на собственост - малки парцели, много съсобственици, липса на активна координация. Този хаос не позволява големи проекти и модерно производство. Ако искаме да се движим напред, трябва да преминем към по-обединена структура на земята. Това не означава национализация, а разумно управление - комасация по волята на собствениците и с подкрепата на държавата.

- След години на ръст пазарът на земя изглежда по-тих. Какво се промени?

- Ръстът беше естествен, но не и безкраен. След 15 години на повишение цените достигнаха равнище, при което търсенето логично се охлади. Земята вече не е просто инвестиция за субсидии, а актив, чиято стойност се определя от добивите и управлението. Пазарът узря. Днес инвеститорите гледат не площта, а ефективността.

- Какво ще донесе влизането в еврозоната за пазара?

- Самото евро няма да промени

посоката, но ще направи процесите по-ясни. Ще видим ускорена консолидация - по-малките, по-нестабилни стопанства ще потърсят партньорства или ще бъдат придобити от по-големи. Това е естествен процес, който не бива да ни плаши, стига да е прозрачен и пазарен. В крайна сметка, устойчивостта ще остане при онези, които имат стратегия, а не само земя.

- Законодателството често се променя. Как влияе това на пазара?

- Всеки инвеститор има нужда

ХИДРОМЕЛИОРАЦИИ,
КОМАСАЦИЯ И СТАБИЛНИ
ПРАВИЛА - ТОВА Е ПЪТЯТ
КЪМ МОДЕРНО БЪЛГАРСКО
ЗЕМЕДЕЛИЕ

Николай Минев е магистър по финанси и бакалавър по приложна математика и информационни технологии. След успешна кариера в международна консултантска компания, през 2025 г. поема ръководството на „Агрион“. Неговата мисия - да превърне управлението на земеделската земя в модел на прозрачност и устойчив растеж.

от предвидимост. Когато нормативната рамка се променя без анализ, секторът губи доверие. Законите трябва да дават сигурност, не да изненадват. Необходима е и централизирана база данни за цените и сделките, за да се сложи край на спекулациите.

- „Агрион“ е пример за прозрачност. Как го постигате?

- С дигитализация. Почти всички наши услуги са онлайн - от оценката на имота до сключването на договора. Това дава спокойствие на собствениците и улеснява фермерите. Когато всеки има достъп до информация, пазарът става честен, а доверието се връща.

- Какво е вашето послание към сектора в края на годината?

- Българското земеделие има нужда от визия, не от кампании. Водата, обединението и доверието са трите условия за успех. Ако изградим стабилна основа днес, земята ще ни се отплати утре - защото тя има памет. ○

метрореклама

+359 882 425 848 office@metroreklama.com

Рекламни съоръжения
в цяла България!

www.metroreklama.com

**ОТКРИЙТЕ
НЕОГРАНИЧЕНИТЕ
ВЪЗМОЖНОСТИ НА
ВЪНШНАТА РЕКЛАМА!**

- » в Софийското Метро
- » Брандиране на Автобуси
- » Видимост в големите
Търговски Верики
- » Билборд съоръжения
в Градска среда и
по Републиканските
пътища

Защото е важно рекламата да е на правилното място!

Адв. ЦВЕТЕЛИНА ДИМИТРОВА:

Неясните и често променящи се правила ЗАДУШАВАТ БИЗНЕСА

ЗАКОНОТВОРЧЕСТВОТО Е СРЕД
НАЙ-ОТГОВОРНИТЕ ДЕЙНОСТИ В
СЪВРЕМЕННАТА ДЪРЖАВА И ТО ИЗИСКВА
„ЧАСОВНИКАРСКА“ ПРЕЦИЗНОСТ

Татяна Явашева

Адвокат Димитрова, какви тенденции наблюдавате в развитието на правната рамка у нас през последните години?

Няколко са основните тенденции: Ускорена европейска хармонизация по приемането на множество актове с широк обхват на действие, засягащи редица ключови сектори - Втората директива за мрежова и информационна сигурност (NIS2); Акт за цифрови услуги (DSA); Акт за цифровите пазари (DMA); Директива за корпоративната устойчивост при отчитането (CSRD), Регламент за изкуствения интелект (AI Act), Регламент за пазарите на криптоактиви (MiCA), Регламент за оперативната устойчивост на цифровите технологии (DORA). Наблюдават се чест и „на парче“ изменения в националното ни законодателство, както и административни изисквания, които растат по-бързо от капацитета за тяхното прилагане. Ускорената дигитализация, начело с изкуствения интелект, променя всички сфери на обществения живот. Законодателството не успява да е в крак с това бързо темпо, което е сред основните предизвикателства в сфера

рата на нормотворчеството.

- Какво за вас означава „свърхрегулация“ - къде е границата между необходимите правила и прекомерната административна тежест?

Свърхрегулация е не толкова „много правила“, колкото неясни, несъгласувани и често променяни правила. Тя се проявява, когато цената на спазването им надхвърля обществените ефекти и задушава иновацията. Границата минава там, където допълнителният контрол вече не носи осезаема полза за правата и свободите на гражданите или пазара. Рецептата е ясни цели, пропорционалност и стабилни тълкувания.

- До каква степен честите законодателни промени и усложнените изисквания влияят върху решенията и работата на бизнеса у нас?

Влияят директно върху инвестиционните решения, сроковете и себестойността. Компаниите започват да калкулират „регулаторна волатилност“ в бизнес плановете си и отлагат проекти. Усложнените изисквания пренасочват ресурс от развитие към спазване на правилата и забавят ръст на заплатите и наемането. Все по-често клиентите питат не само „какво е изискването“, а „колко ще се

задръжи така“ и „какъв е рискът да не го спазим“. Те търсят предвидимост и срокове. Позитивно приемат рамката от ЕС и сравнително ниските разходи, но се притесняват от честата смяна на тълкувания и различни изисквания по институции. Периодите на политическа криза също създават аура на несигурност около инвестиционния климат у нас. Инвеститорите искат „обслужване на едно гише“ (one-stop shop) и работещо електронно управление.

- Може ли една компания да остане конкурентоспособна, когато значителна част от ресурса ѝ отива за спазване на все по-сложни изисквания?

Да, но ако превърне комплайънса (спазването на правила и закони) в процес, а не в кампанийна реакция. Това означава риск базирани приоритети, автоматизация, ясни роли и вътрешни ключови показатели за изпълнение. Иначе разходът става невидим данък върху иновацията. Добре работещите процеси, съответстващи на действащото законодателство, са своеобразно конкурентно предимство за компаниите.

- Какви са рисковете от свърхрегулацията - както за бизнеса, така и

за самата държава?

За бизнеса: задръжа иновации, свива маржове, изтласква МСП и концентрира пазари. За държавата: намалява инвестициите, увеличава административните разходи и натовалява съдилищата. В дългосрочен план поражда цинизъм към правилата и стимулира търсенето на по-либерални юрисдикции за правене на бизнес. Резултатът е по-нисък растеж и по-слаба конкурентоспособност.

- Къде е балансът в правната сигурност и необходимостта от промени и как правото да насърчава, а не да спира развитието?

Нужно е стабилно ядро от базови правила и предвидими актуализации по график. Промените трябва да се предхождат от обществено обсъждане, оценка на въздействието, консолидация на текстовете и достатъчно дълги срокове, преди да започнат да се прилагат. Правото следва да определя цели и граници, а не да предписва оперативни процеси линия по линия. Така иновацията намира място „в рамката“, вместо да се бори с нея.

- Какви са най-честите затрудне-

Цветелина Димитрова е адвокат в Адвокатско дружество „Георгиев, Тодоров и Ко. Притежава докторска степен по международно частно право от СУ „Св. Климент Охридски“ - с тема на дисертационния труд „Способи за уреждане на инвестиционни спорове“. Адв. Димитрова е главен асистент в СУ, където води упражнения по международно частно право. Тя е автор на редица статии на юридическа тематика. Член е на Софийската адвокатска колегия, на УС на Института по международно частно право и на Young International Council for Commercial Arbitration.

ния на клиентите ви в контекста на прекомерните регулации?

Има неразбиране на изискванията и логиката на съответната регулация, включително различни тълкувания между институции и липса на официални указания. Вторият проблем е дублирането на изисквания (например GDPR, NIS2 и секторни правила), които изискват сходни политики и одити, но в различни формати и срокове. Трето - кратки срокове и недостиг на данни/метрики, особено при ESG/CSRD и веригите на доставки, което тласка МСП към скъпи външни решения. Четвърто - зависимост от доставчици на софтуер и „шаблони“, които не отразяват реалните процеси на конкретния бизнес. А липсата на

пропорционалност - еднакви чеклисти за различни по мащаб компании - генерира разходи без добавена стойност.

- Какво бихте посъветвали законодателите - как да създават стабилна и предвидима регулаторна среда?

Няма универсална „рецепта“. Препоръчителни практики са доброто планиране и изработване на „пътна карта“ на реформите; създаване на работни групи, в които се чува гласът на експертите и академичната общност; осъзнаване, че всяка промяна трябва да е в хармония с действащата рамка, което изисква „часовникарска“ прецизност. Затова и законотворчеството е една от най-отговорните дейности в съвременната държава. ☐

Кристиан Сираков

ГЕОТРЕЙДИНГ

модел за ефективно управление

ПРОЦЕСЪТ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ПРОТИЧА С УСКОРЕНИ ТЕМПОВЕ И ОСИГУРЯВА КЛЮЧОВО КОНКУРЕНТНО ПРЕДИМСТВО ЗА БИЗНЕСА НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

В епохата на бързо развиващите се технологии все повече организации осъзнават нуждата да претинат от традиционните хартиени архиви и носител на информация към дигитални решения. Геотрейдинг АД, част от индустриална Група ГЕОТЕХМИН, посреща своята 21-ва годишнина с богат опит в трансформирането на работните процеси посредством съвременните технологии. От създаването на търговското дружество през 2005 г. неговият основател д-р инж. Иван Вутов и екипът му залагат на иновации и гъвкавост, за да отговорят на постоянно променящите се условия на бизнес средата. Ставайки инициатор на разработката и внедряването на цялостни дигитални решения, Геотрейдинг прави уверено първите си стъпки и прокарва пътя за технологична промяна на ниво група.

В последните години процесът на дигитализация протича с ускорени темпове и се разглежда като ключово конкурентно предимство за бизнеса на организацията. На базата на натрупания опит, внедрените технологии се надграждат, за да отговорят на съвременните предизвикателства. С целенасочени усилия в тази сфера Геотрейдинг въведе цялостна система за електронен документооборот и управление на вътрешните процеси, която напълно промени начина, по който се работи в компанията.

Нова култура

Визията на Геотрейдинг АД е да изгради модерна, гъвкава, ефективна и сигурна дигитална среда, която поставя хората и технологиите в синхрон.

Компанията се стреми към среда, в която технологиите оптимизират процесите, улесняват сътрудничеството и гарантират високи стандарти на продуктивност. Целта ни е да предоставим на екипите най-добрите технологии и знания, вярвайки, че дигиталната трансформация е ключът към устойчив растеж и иновации, затова инвестираме в решения, които осигуряват прозрачност, гъвкавост и непрекъснато развитие на нашите екипи. Мисията ни е да създадем работна среда, в която всеки се чувства ангажиран, подкрепен и вдъхновен да постигне повече. Стремим се да създадем среда, в която онлайн срещите са естествена част от ежедневната комуникация, информацията се съхранява и споделя безопасно в облака, а изкуственият интелект е нашият нов член на екипа. Това ни позволява да работим ефективно, независимо от локацията, да насърчаваме сътрудничеството и да гарантираме достъп до знания и ресурси по всяко време.

Инвестирането в системи за сигурност и облачни технологии е ключово за изграждането на дигиталното работно място в Геотрейдинг АД.

Централизирана система за документи и комуникация

Проектът за дигитализация на документооборота не просто въвежда нов софтуер, а променя начина на мислене в организацията. Служителите работят в прозрачна и автоматизирана среда, в която информацията е достъпна, процесите са ясни, а грешките - сведени до минимум. Така дружеството дава пример, че дигитализацията не е бъдеще, а настояще, и че технологичните решения може да са мощен двигател за развитие и устойчивост.

Системата обединява всички основни процеси, като всеки документ преминава през ясно дефинирани стъпки - от регистрация и резолюция до изпълнение и отчетност, позволявайки както последователна, така и едновременно обработка от множество служители, като всяка стъпка се проследява и документира.

Освен процеси, следващи обмен на основния документооборот, в Геотрейдинг АД са разработени и се внедряват поетапно цялостни решения по организация на документи в договорна администрация, процеси в сферата на „Човешки ресурси“, автоматична организация на финансови документи, получавани по електронен

път от трети страни.

Така всеки потребител има незабавен достъп до нужната информация от компютъра си, без да губи време в търсене по шкафове и папки. Ако преди 5 години ежегодно се архивираха кашони с хартиена информация, която трябва да бъде обработена, подредена, описана и съхранена, днес се съхраняват пренебрежимо малко оригинали, които вече не затрудняват със своята големина и обем. Със съдействието на ИТР Сървисиз ЕООД, дружество предлагащо широк спектър от услуги в сферата на информационните технологии, което е част от Група ГЕОТЕХМИН, Геотрейдинг изминава пътя на дигитализиране на работните процеси и място, като постепенно ги усъвършенства и надгражда.

Интеграция с ERP системата

Освен системата за електронен документооборот, Геотрейдинг разполага и с внедрена облачна ERP система, която управлява всички търговски операции - от заявка до доставка и фактуриране. Тъй като компанията развива активна търговска дейност, целият процес по обслужване на клиентите и партньорите преминава изцяло през ERP платформата. В системата са дефинирани както външни клиенти, така и вътрешногрупови партньори, между които се осъществява синхронизация на данни. Това позволява директно подаване на заяв-

ки за материали, изпращане на оферти - както за покупка, така и за продажба, и проследяване на целия процес от заявка до окончателна доставка и фактуриране. Всеки документ в ERP средата преминава през одобрителен процес на съответните нива, осигурявайки контрол и прозрачност. ERP системата е част от дигиталното работно място като е достъпна и през мобилни устройства. Използването на бизнес аналитична платформа за анализ и визуализация на данни в интерактивни отчети и табла (dashboards) помагат на дружеството в мониторинга на ключови показатели, анализ на продажби и на финансови показатели. Този нов начин на боравене с информацията спестява време и дава възможност да се фокусираме върху анализа на данните.

Позитивният ефект

„Нашата мисия е да трансформираме начина, по който работим, чрез изграждане на дигитална култура и екипност, основана на иновации, сътрудничество и доверие в технологиите и изкуствения интелект“, казва д-р инж. Иван Вутов, председател на Съвета на директорите на Геотрейдинг АД.

Комбинацията между системата за документооборот и ERP платформата превръща Геотрейдинг в модерен, технологично ориентиран пример за ефективно управление, където информацията се движи бързо, сигурно и прозрачно. ○

КОМПАС за високи постижения

С ОВЛАДЯВАНЕТО И ПРИЛАГАНЕТО НА НЯКОЛКО ПРИНЦИПА МОЖЕ ЗНАЧИТЕЛНО ДА СЕ ПОВИШИ НИВОТО НА ВСЯКА ОРГАНИЗАЦИЯ

▲ Георги Георгиев

Голям майстор се става лека-полека, гласи китайска пословица. Ако работите със страст, „пътят към майсторлъка“ ще върви леко, дори и когато сте начело на една или повече компании. Едно от най-големите предизвикателства в този път е да се намерят правилните инструменти,

които да повишават производителността. Има редица теории, които са достъпни като знание, и ако бъдат приложени по правилен начин, но и със страст, с тях може да се постигнат чудеса.

Питър Дракър, признат за гуру в мениджмънта, уверява, че производителността означава постигане на резултати с минимални усилия, ресурси

и време. За целта е нужен верен компас при вземането на решения. Има принципи, които са валидни във всичко. Изпробвано е и от успешни серийни предприемачи. Те признават, че колкото и неща да правиш, колкото и бизнеси да имаш, основополагащите закони са няколко. Научиш ли ги, овладееш ли тяхното прилагане, получаваш ефекта на прилива, който повдига

ланс“, който е в основата на Принципа 80/20, е открит в края на XIX век от италианския икономист Вилфредо Парето и е гласял: „Във всяко общество 20% от хората произвеждат 80% от ползите и печалбите“. Но

щом работи в едно, ще работи и в друго

и така Ричард Кош разкрива необичайния начин, на който е подчинено всичко. В книгата си „Принципът 80/20 и още 92 силови закона на природата“ той изследва всесилието на Принципа чрез множество примери от бизнеса, социалната сфера и личните преживявания. И установява, че 20% от стоките водят до 80% от продажбите и печалбата; същото важи и за 20% от клиентите; 20% от шофьорите предизвикват 80% от пътните произшествия; 20% от грехите си избирате в 80% от случаите и т. н. Принципът 80/20 е ключът, чрез който можем да контролираме и управляваме бизнеса и живота си. По-голяма част от действията ни водят до незначителни резултати. Малка част от това, което правим, е наистина съществено. Ако се фокусираме върху тази малка част, ще управляваме събитията и съответно ще постигаме

много повече за много по-кратко време

Принципът 80/20 означава още, че във всичко опираме в определени ограничения и стеснения, които може да наречем „гърло на бутилката“. През тях, образно казано, преминават едва 20% от общия поток. И ако отпусим този бент, процесът тръгва по-добре. Съветът е да не се предприемат действия, преди да се разбере кои точно са най-слабите брънки във веригата. Тогава усилията се насочват към елиминиране на тези стеснения. Когато е било забелязано как едно такова запушване снижава ефективността, се ражда

Теорията на ограниченията

Тази управленска философия помага на организациите да идентифицират ограничения или пречки, които възникват техния растеж. Като се фокусират върху отстраняването на тези

ограничения, организациите може да постигнат възход. Теорията на ограниченията възниква през 80-те години на XX век. Неин създател е Елиаху Голдрат, който я описва в своя бизнес роман „Целта“ (The Goal), станал бестселър. По онова време тази концепция се прилага предимно в промишлените дейности, но постепенно нейният обхват на използване се разширява. Ключов момент е наблюдателността и анализът. Най-важният въпрос е кое е това „тясно място“, което, ако го елиминирам, всичко ще тръгне по-добре. Ролята на топ мениджъра е периодично да си задава този въпрос и да намира отговора.

Другият важен принцип е

Принципът на опростяването

- да отстраним много неефективни неща, вместо да добавяме още и още. В този забързан темп на промените, независимо кой какво е правил до момента, е все по-нужна смелостта да зачеркнеш всичко и отново да започнеш на чисто, от нулата. Днес все повече се обръща внимание на това как като индивид подобряваш себе си, своето бързо действие и креативност, като същевременно подобряваш мялото, но и работата на ума си.

„Добрият лидер трябва да може да излезе от битките на деня и да отиде в бъдещето, за да види голямата картина и после отново да се върне тук и сега. Този „танц“ позволява всичко да се погледне

от птичи поглед

Ако не излизаш от битката, загубваш ефективността си“, твърди серийният предприемач Христо Попов. И още от неговите прозрения: „Колкото едно нещо е по-трудно, толкова повече трябва да го практикуваме. Колкото е по-трудно, толкова по-малко хора ще го направят. И колкото по-малко хора го направят, ти ставаш по-конкурентоспособен. Искаш ли да имаш хубав бизнес, влюби се в трудностите. Мисли на чист лист хартия – по 15 минути всеки ден. Ако можеш да си го позволиш, прави го два пъти по 15 минути“.

Доброто познаване на основни закони, правила и управленски теории дава стратегическо предимство на всеки бизнес лидер. ①

цялото ниво.

Принципът 80/20

е известен още като Закона на Парето – според него 80% от резултатите произтичат от 20% от първопричините. Това е фундаменталната философия на високоефективните хора и компании. Тази концепция учи как да постигаме много повече с много по-малко усилия, време и ресурси. Просто е нужно да открием и да се фокусираме върху въпросните 20%. Основният източник на скорост е какво правиш. Сред всички възможности трябва да се насочиш към онази от тях, която дава „точката на кипене“ и има най-голямо въздействие.

Моделът на „предвидимия дисба-

„Инса ойл“ с първия в Европа завод за бета каротин от дрожди

Новият завод „Индекс 11“ е част от семейството на българската петролна компания „Инса ойл“. Той поставя нов етап в развитието на биотехнологиите у нас, като превръща българско научно откритие в бизнес от високо ниво. Една година продължи изграждането на първия в Европейския съюз завод за производство на бета каротин от микроорганизми - проект, който съчетава научна иновация, високотехнологично производство и стратегическа индустриална визия.

Технологията, залегнала в основата на производството на „Индекс 11“, е изцяло българска разработка, реализирана в тясно партньорство между „Инса ойл“ и Катедра „Биотехнология“ при Университета по хранителни технологии (УХТ) - Пловдив. Дрождите, които произвеждат бета каротин, са изолирани и депонирани в Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури (НБПМ-КК). В световен план в този момент съществуват едва два завода, произвеждащи бета каротин чрез биотехнологични методи. Единият се намира в Австралия и технологията му е базирана на едноклетъчни водорасли, а другият завод е в САЩ и е разработен въз основа на вид плесенна гъба. Българският завод ще бъде третият в света и единственият в Европа. Това позиционира „Индекс 11“ сред

глобалните лидери

в производството на природен бета каротин и биологично активни вещества от микробиологичен произход.

Технологичният процес е патентован и заводът вече притежава необходимите европейски сертификати за продукцията. За много хора бета каротинът е просто Витамин А, но продукцията на „Ин-

декс 11“ ще намира разнообразно приложение в икономиката. Например, в хранително-вкусовата промишленост той може да се използва като оцветител и антиоксидант. За козметичната индустрия може да е основа за производство на слънцезащитни и подмладяващи продукти - кремове, серуми и тоници. В същото време в животновъдството сухото вещество, което ще се произвежда в „Индекс 11“, ще бъде

безценна хранителна добавка

включително при отглеждането на сьомгови и есетрови риби. Дрождите, използвани в процеса, са богат източник на едноклетъчни мазнини и съдържат над 40% омега-3 мастни киселини и минимални количества омега-6, което ги прави ценна суровина за функционални храни и нутрацевтици. От остатъчната биомаса обезмаслените сухи дрожди може да се изолира над 70% високоусвояем протеин, сравним с този на яйцето, което открива възможност за разработване на

ново поколение едноклетъчни протеини. Едноклетъчните протеини са в основата на разрешаването на глобалния проблем по изхранване на населението, премахвайки зависимостта от климатични условия и промени, сезонност, обработваема земя и т.н.

Планирани са и изследвания за изолване на ергостерол (витамин D) и лутеин, съединения с висока добавена стойност за фармацевтичната и козметичната индустрия.

Инвестицията възлиза на 25 милиона евро, а с откриването на завода ще бъдат разкрити около 70 нови работни места.

Проектът „Индекс 11“ е

пример за синергия

между наука и индустрия, реализирана на основата на български знания и технологичен потенциал. Той демонстрира как иновативните биотехнологии могат да бъдат ключов фактор за устойчив икономически растеж, диверсификация на производството и създаване на висока добавена стойност в националната икономика. ○

INSAOIL®
bulgarian petroleum company

EGT

АЛЕКСАНДЪР СИМЕОНОВ: трансформира производството си чрез иновации и талант

БЪДЕЩЕТО НА
ИНДУСТРИАЛНИЯ
СЕКТОР Е
ЗА КОМПАНИИТЕ,
КОИТО СЪЧЕТАВАТ
ТЕХНОЛОГИЧНАТА
АВТОМАТИЗАЦИЯ,
УСТОЙЧИВОСТ И
ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ
С ЧОВЕШКАТА
КРЕАТИВНОСТ

- Г-н Симеонов, EGT е успяла почти напълно да затвори производствения си цикъл. Кои нововъведения допринасят за усъвършенстването на работните процеси?

- Това е безспорен успех, който съумяхме да постигнем през годините, и той е свързан със стратегията на компанията за по-голяма независимост в производствените процеси. Така изпълняваме поръчките много по-бързо, ефективно и висококачествено. Главен приоритет за нас е винаги да осигуряваме на своите клиенти най-добрите продукти и обслужване, което включва и непрекъснато да подобряваме процесите си. Сред нововъведенията, които най-скоро направихме, е собствена тестова лаборатория. В нея изпробваме новите продукти, преди да влязат за масово производство и да бъдат пуснати на пазара. Идеята на лабораторията е да се симулират експлоатационните условия, при които нашите машини се транспортират и работят. Резултатът е доста добър, тъй като така имаме възможност да установяваме и отстраняваме различни проблеми, преди продуктите да стигнат при клиентите. Също така вече разполагаме с цех за механична обработка на пластмаса и метал, което ни позволява да извършваме

процеси като фрезоване, лазерно рязане и струговане. Така можем сами да произвеждаме още по-голяма част от материалите, които са ни необходими за производството на нашите машини и които досега сме купували от подизпълнители.

- Разкажете ни за политиките, които прилагате за постигане на по-голяма енергийна ефективност и опазване на околната среда.

- EGT прилага множество практики, ориентирани към опазване на околната среда. Производственият процес се извършва в сгради, изградени с материали, отговарящи на съвременните изисквания за енергийна ефективност. Съоръженията ни за почистване, заваряване, боядисване са предимно роботизирани и също са съобразени в максимална степен с последните нормативи за енергоспестяване. Същите норми се спазват и при всички технологични процеси. Основна част от материалите, използвани в нашето производство, се доставя от западно-европейски производители на т. нар. „зелена стомана“, при производството на която се отделят в пъти по-малко въглеродни емисии в сравнение с обикновената стомана. Автопаркът ни се състои предимно от хибридни автомобили, благодарение на което емисиите парникови газове са сведени до минимум. Отново с цел намаляване на вредния отпечатък върху околната среда използваме само течни горива, а остатъчните материали се рециклират.

- Много предприятия се насочват към инвестиции във възобновяеми енергийни източници. EGT има ли действия в тази посока?

- Мислим и за това. В различен етап на изпълнение са две фотоволтаични централи - съответно във фабриките ни в София и Перник, които трябва да осигурят нуждите на производството в двете локации.

- Какъв към момента е броят на служителите, заети в производството на EGT? Какви специалисти са ангажирани в процесите? Предвиждате ли разкриване на нови работни места?

Александър Симеонов е главен директор „Производство, доставки и логистика“ в EGT

- Сега в направлението работят над 600 служители. Основните видове специалисти, ангажирани с процесите, са инженери, технологи, инспектори по качеството, експерти по веригата за доставки и логистика, експерти по планиране. През 2025 г. разкрихме 40 нови работни места. Необходимостта за това дойде от увеличаването на поръчките. През 2026 г. планираме да привлечем поне още толкова, като всичко ще зависи от динамиката на пазарите, които се променят много интензивно през последните години.

- Каква е тайната в компанията да продължават да работят хора с дългогодишен опит, натрупан точно тук?

- Тайната на това „дълголетие“ на работното място е, че гледаме на служителите си като на най-ценния капитал на нашата компания. Търсим и откриваме талантите сред тях, като им даваме реална перспектива и възможности за професионално развитие и кариерен растеж. Нашите специалисти работят с модерна техника, имат възможност да повишават квалификацията си, което

“

Търсим и откриваме
таланти, като им даваме
реална перспектива
и възможности за
ПРОФЕСИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ И
КАРИЕРЕН РАСТЕЖ

”

създава среда на постоянно развитие.

- Как гледате на свърхбързото навлизане на изкуствения интелект?

- Изкуственият интелект (ИИ) е от онези технологии, които променят из основи не само икономическата среда, но и живота ни като цяло. Навлизането му в ключови сфери става много бързо, което ни изправя пред предизвикателството да се адаптираме своевременно към новите реалности. Вярвам, че човешкият фактор в нашата индустрия ще продължи да бъде незаменим, защото именно опитът, интуицията и креативността на хората са в основата на всяка успешна иновация. Бъдещето несъмнено ще принадлежи на онези, които успеят да съчетаят човешкия разум и машинния интелект.

- Намерите ли тази нова технология приложение в производствените дейности на EGT?

- В нашата компания активно се възползваме от предимствата, които ИИ ни предоставя, като това ни дава възможност да проучваме, анализираме и да вземаме решения в пъти по-бързо, отколкото сме го правили в миналото. В момента прякото му

участие в производствените процеси се развива и ние следим отблизо решенията и възможностите, които бихме могли да усвоим и внедрим при нас.

- Кои са най-големите предизвикателства, с които трябва да се справяте?

- Най-голямото предизвикателство не само за нас, но и за всички производствени компании в страната, е недостигът на квалифицирани кадри. Въпреки че темата е предмет на обществена дискусия от доста време, досега не е намерено, нито предложено някакво устойчиво решение. В резултат на това през последните години наблюдаваме внос на специалисти от чужбина в определени традиционно силни сектори като металообработващата промишленост. В нашето основно производство успяваме да се справяме с това предизвикателство, но в едно от дъщерните ни дружества, чиято дейност е свързана с металопреработка, вече използваме и външни специалисти.

- Какво правите, за да привлечате нови хора и да задържате всеки,

който се справя добре с работата?

- Като динамична компания осъзнаваме, че пазарът на труда се променя бързо, а очакванията на новите поколения специалисти са различни. Затова полагаме усилия да създаваме стимулираща работна среда, която да съчетава модерни технологии, трупане на знания и възможности за израстване. Смятам, че това е и начинът да насърчим повече млади хора да откриват потенциала на производствените и инженерните професии - сфери, които често остават встрани от фокуса на съвременните тенденции, но всъщност предлагат изключително перспективна реализация и възможност за създаване на нещо реално, иновативно и устойчиво.

- Какви са плановете ви за развитие на производството в краткосрочен и по-дългосрочен план?

- През тази година организирахме първото производство на EGT извън границите на България. За следващата година имаме за цел да изградим производствен капацитет в още една държава. Това са по-глобалните ни планове в краткосрочна перспек-

тива. В дългосрочен план сме разработили стратегия за развитие на тези производства, като при необходимост сме готови да разширим допълнително капацитета им, за да бъдем още по-близо до нашите клиенти и да реагираме по-бързо на очакванията на пазарите.

- Как ще продължат да навлизат новите технологии във вашата работа?

- Важен приоритет за нас е поетапно интегриране на изкуствения интелект в производствените процеси и по веригата на доставките. Активно следим технологичните иновации в тази област и анализираме къде би могло те реално да подобрят ефективността и качеството на работата ни. Целта ни е постепенно да засилваме внедряването им там, където добавят стойност и подкрепят устойчивото развитие. Вярвам, че бъдещето на индустриалния сектор ще принадлежи на компаниите, които умеят да съчетават технологичната автоматизация с човешката креативност и адаптивност. Доволен съм, че в EGT това вече се случва. ☺

Hilton
SOFIA

Отпразнувай празничните дни с много стил и блясък в Hilton Sofia

Помонете се в магията на сезона с изискан уют, празнични вкусове и изтънчено внимание към всеки детайл. В Hilton всеки миг е специален подарък, създаден да блести в спомените ви.

Сканирай тук,
за да видиш
нашите празнични
предложения:

Инж. Стоил Димитров,
генерален директор на Елаците-Мед АД:

ЕЛАЦИТЕ-МЕД

е високотехнологична минна компания

УСПЯВАМЕ ДА
ПРЕРАБОТВАМЕ
ВСЕ ПО-БЕДНИ
НА МЕД РУДИ, КОИТО
ПРЕДИ 15 ГОДИНИ
СА ПРЕНЕБРЕГВАНИ
КАТО ИКОНОМИЧЕСКИ
НЕЕФЕКТИВНИ

Яна Колева

- Г-н Димитров, 2025 г. е особено значима - 50 години Елаците-Мед и 25 години като част от Група ГЕОТЕХМИН. Какво символизира за вас този юбилей?

- Той показва постоянството на Елаците-Мед. Компанията успя да се съхрани и да се развие в тези 50 години, въпреки превратностите и кризите, през които премина нашата страна. Елаците-Мед устоя на всички трусове и изпитания и така стигна до своя днешен възход. В края на 90-те години държавното предприятие изпада в тежко състояние с натрупан дълг от над 50 млн. долара и не е имало никакъв интерес към неговото придобиване. Тогава екипът на ГЕОТЕХМИН под ръководството на проф. Цоло Вутов проявява визионерство, рискува и чрез РМД се пристъпва към приватизацията. Следват трудни години за Елаците-Мед и новото ръководство, съчетани с ниски цени на металите, което е неблагоприятно за реализирането на продукцията. Но компанията постепенно се стабилизира и пое към своето възходящо развитие.

- С кои пет думи ще опишете пътя на Елаците-Мед през последните 25 години?

- Преструктуриране, стабилизиране, модернизация, иновации и устойчивост.

- Как във времето се променят добивът и производството, за да са устойчиви и щадящи околната среда?

- През годините се променя и динамиката на добива на полезни изкопаеми, търсенето на метали и технологиите за добив, преработка и извличане от рудата на полезните компоненти. В последното десетилетие наш фокус е максималното оползотворяване на добиваната от нас руда. Успяваме да преработваме все по-бе-

дни на мед руди - със съдържание над 0,1% мед, които в миналото са били напълно пренебрегвани като икономически неефективни. Това води до намаляване на обемите, които се депонират в съоръженията за минни отпадъци на територията на рудодобивния комплекс. Този подход щадя околната среда, но и благоприятства икономиката на страната, тъй като удължава живота на рудника при нарастващото световно търсене на мед.

- Има ли перспектива, която да позволи компанията да се развива още дълго?

- През 2025 г. нашата концесия беше удължена до 2041 г., като в момента сме в процедура по оценка на въздействието върху околната среда. След съгласуване с институциите на новия проект за добив и преработка руда ще започнем да мислим и отвъд 2041 г.

- Вие сте участник в трансформацията на Елаците-Мед към високотехнологична минна компания. Кои иновации смятате за най-ключови?

- Сред важните иновации е внедряването на системите Dispatch и ProVision, което е пример как със съвременни технологии дигитализирахме работата на минното оборудване - от планиране на минните дейности, през предаването им на машинните оператори до точното им отчитане. Така намалихме и въглеродния отпечатък върху околната среда, защото повишихме ефикасността на механизацията в рудника. Извършихме пълна автоматизация на процесите за напращане на рудата в обогатителния комплекс, с което се намали разходът на електроенергия и се постигна по-добра себестойност. С нови реагенти във флоатацията се увеличи ефективността на извличането на металите.

- Минната индустрия е не само ма-

шини и технологии, но и хора. Какво е за вас най-важното в работата с екипите, с всеки човек?

- Важно е да се поддържа добра атмосфера и работниците и служителите да чувстват, че са част от отбор с ясна цел и визия как тя да се постигне. Когато човек усеща, че работата му се ценява, тогава той е отдаден и гори в нея. Мениджърският екип трябва да гледа в една посока, за да изгради политиките и задачите, които стоят на дневен ред. Именно добрият синхрон и всеотдайността на хората на всички нива издигна Елаците-Мед от предприятие пред фалит до модерна минна компания, която не отстъпва на големите в света.

- Как мотивирате младите специалисти да изберат минната индустрия като професионално поприще?

- Имаме добра стажантска програма, насочена към студенти от Минно-геоложкия университет, Техническият университет и Университета по архитектура, строителство и геодезия. Това е възможност да усетят на терен атмосферата, да се докоснат професионално до това, за което учат, и, ако наистина им харесва тази професия, са добре дошли в нашия екип. Стимулираме наши служители да се развиват професионално, като отпускате и стипендии за студенти.

- Къде виждате компанията

след още 15 години?

- Ключово е Елаците-Мед да продължи да се развива технологично. Компанията трябва да е пионер във въвеждането на нови технологични решения в определени области. Важна задача е да съхраняваме и да надграждаме потенциала на екипа, за да можем да се справяме с всички предизвикателства на пътя.

- Защо си струва развитието на миннодобивната индустрия?

- Тя е основа на всички съвременни технологии и на цялото ни ежедневие. Зеленият преход също не може да мине без устойчива и модерна минна индустрия, но нейното бъдеще зависи и от партньорството с държавата. ☐

Инж. Стоил Димитров е генерален директор на Елаците-Мед АД от март 2025 г. Присъединява се към екипа на компанията през 2002 г. като технолог в цех „Водно и хвостово стопанство“ към Обогатителната фабрика. В своето кариерно развитие преминава последователно през различни позиции. С професионализма и опита си допринася за превръщането на Елаците-Мед, част от Група ГЕОТЕХМИН, в модерна високотехнологична минна компания. Завършил е Университета по архитектура, строителство и геодезия с магистърска степен „Хидротехническо строителство“.

АРМИЯ от сребърни студенти

ВСЕ ПОВЕЧЕ ПРОФЕСИОНАЛИСТИ С ОПИТ ТЪРСЯТ
НОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И ОБУЧЕНИЯ

✍ **Мая Цанева**

Ако се разходите в коридорите на който и да е университет, ще забележите, че студентите са както току-що завършили ученици и млади професионалисти, така и хора на възрастта на родителите им и дори техните баба или дядо. И те заедно усвояват материята на висшето образование и в трите степени - бакалавър, магистър, докторант. Защо три и дори четири поколения се събраха в търсене на нови знания на едно място? Какво мотивира професионалисти с опит и предприемачи с доказани знания да търсят нови компетенции наравно с младежите, на които могат да бъдат ментори?

Отговорът е в осъзнатата стойност на ученето през целия живот, особено във времена на сериозни промени на трудовия пазар и на икономическия хоризонт.

В българския контекст можем да споменем огромния интерес към учителската професия от хора с различен професионален профил и възраст поради устойчивия ръст на заплатите в сектора и недостига на кадри. Инженерните професии, административните и икономическите специалности също са популярни сред хората, които наградят или търсят ново поприще. Голямата разлика между това, което се учи, и това, което се прилага на практика в бизнеса, води до нуждата от преквалификация и наградяване, не-

зависимо от възрастта.

В България не се събират данни по възраст за студентите, но ако разгледаме информацията от Eurostat (2023 г.) и от НСИ (2024 г.), дялът на студентите над 40 г. в Европа е малък, но стабилен - между 3 и 5% от общия брой, или между 600 и 900 хиляди души, като повечето са бакалаври и магистри. В ЕС най-висок дял на студенти над 40 г. има в скандинавските държави, Германия и Франция; по-нисък е в Източна и Южна Европа. У нас дялът на „сребърните“ студенти вероятно е по-нисък от средния за ЕС, но в последните години расте заради развитите програми за учене през целия живот и гъвкави магистърски курсове и MBA програми.

Доц. д-р Тодор Ялъмов

Учене за успех

Доц. д-р Тодор Ялъмов, заместник-декан на Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ по „Научноизследователска дейност, иновации и проекти“, казва, че мотивите на студентите зрели професионалисти, които се връщат в университета, са различни. Той е директор на една от трите EMBA програми (по „Стратегическо управление“) в Стопанския факултет, акредитирана от AMBA. „Мотивите за връщане в университета са от условие за заемане на висша ръководна длъжност, през преквалификация и личностно развитие до желание за достъп до нови социални кръгове. По-рядко, но има и случаи на желаещи да завършат магистърска програма като стъпка към докторантура и последваща академична кариера. Университетите (или поне Стопански факултет) се възприемат като среда, където си струва да бъдеш. Имаме програми (магистърски или сертификационни), в които водещи банки изпращат свои мениджъри на средно ниво да усвоят нови знания и умения, в които сме водещи в страната“.

Доц. Ялъмов пояснява, че срещата му с първото такова „връщане“ на зрели специалисти в университета е по време на неговото собствено преквалифициране от математик и философ в икономист и мениджър през 1994 г., когато стартира магистърската програма по икономика и управление в партньорство с университет Еразъм в Ротердам. „Тогави аз бях най-млад - на 22 г., а сред състудентите ми бяха мениджъри на големи компании на възраст между 40 и 60

години“.

И допълва, че в известен смисъл всички те са учили през целия живот, но е било неинституционализирано, или поне не е било измервано. Сега вече в големите компании служителите учат минимум 60-90 часа на година. Системите за управление на качеството, особено в критични сфери като фармацевтия, енергетика и сигурност, изискват постоянно учене. Сертификатите стават ключов актив не само на лично, но и на корпоративно ниво - за да докажеш, че имаш капацитета да изпълниш голяма и сложна поръчка. На пръв поглед приложенията с изкуствен интелект ни правят по-мързеливи, но реално те изискват да усъвършенстваш алгоритмичното си мислене (или да го придобиеш).

Три истории на завърнали се в университета професионалисти потвърждават нуждата от професионално усъвършенстване.

От волейболното поле до НБУ

Владо Николов

Волейболистът Владо Николов вероятно е един от най-добрите посланици на идеята, че университетът е за всички. Над две десетилетия той е основна фигура в националния отбор, с който завоюва медали на най-високо ниво, а след края на спортната си кариера е треньор и създател на собствена волейболна академия, която обучава деца и млади таланти. За да развие търговските си умения, записва магистратура по финанси. „От години се занимавам с търговия и ре-

ших, че искам да съм по-добър в това, което правя. Избрах НБУ, защото програмата ми хареса и времето за посещение на лекциите ми беше удобно спрямо програмата в ежедневието. Във всеки един аспект бизнес и финансовата грамотност помага, а специализирането във финансите често пъти е разликата между успешен бизнес и фалирал такъв“, казва той.

Юрист по призвание

Соня Спасова вече 6 г. е директор на Европейски потребителски център България. Тази година завършва право в Софийския университет. „Завършила съм само семестриално и ми предстоят държавни изпити. Да уча право не беше детската ми мечта, но ме, мечтите, понякога се променят. За да работиш в ЕПЦ България, не е задължително да си завършил право, но помага“. Това е второто ѝ висше образование - около 17-18 г. след първото.

Директор и докторант

Доц. д-р Ялъмов разказва и за Калин Йонов - професионален мениджър с многогодишен опит в реструктурирането на компании. „След няколко позиции като изпълнителен директор в гръцки компании завърши програмата ни (АМВА акредитирани МВА програми с три концентрации - стратегическо управление, човешки ресурси и управленски информационни системи) и го поканих да преподава с мен от 2022 г., а от 2025 г. е и докторант при нас. Продължава да е изпълнителен директор в нова фирма и е член на управителния съвет на Съюза на българските мелничари. Той успя да запали много студенти да правят докторантура“, разказва Ялъмов.

В историята на програмата има и други любопитни примери. „Малко страничен ефект, но заслужаващ внимание, са кариерните развития

Соня Спасова

на няколко жени от Саудитска Арабия, които бяха тук на мисии със съпрузите си, и учиха при нас. След завръщането си бяха назначени на мениджърски позиции в образованието, което не се беше случвало. Друг пример е Нора Овчарова, която беше държавен служител, след завършването си стана преподавател в университет в Австрия, а после стана докторант в Сент Гален и мениджър в чужда фирма в България“, продължава с примерите преподавателят.

На различна скорост

Подкрепящата среда води до нови амбиции, но е нужно „гъвкаво учене“. Доц. Ялъмов разказва, че провокира студентите да излязат от зоната си на комфорт и на стила на учене, с който са свикнали. Най-видимо е предизвикателството, когато се срещнат студенти с предишно юридическо, инженерно и филологическо образование. И когато трябва да отделят от времето си със семействата и малките си деца - вечер, събота и неделя.

Доц. Ялъмов изтъква разликите в подхода на студентите в различните степени на висше образование. „Бакалаврите „бързат“ да отидат в бизнеса. Магистрите обикновено са по-мотивирани и дисциплинирани. На ниво МВА се

наблюдава бързо развитие на менторски взаимоотношения вътре в групата, особено при разлика във възрастта от около 20 години.

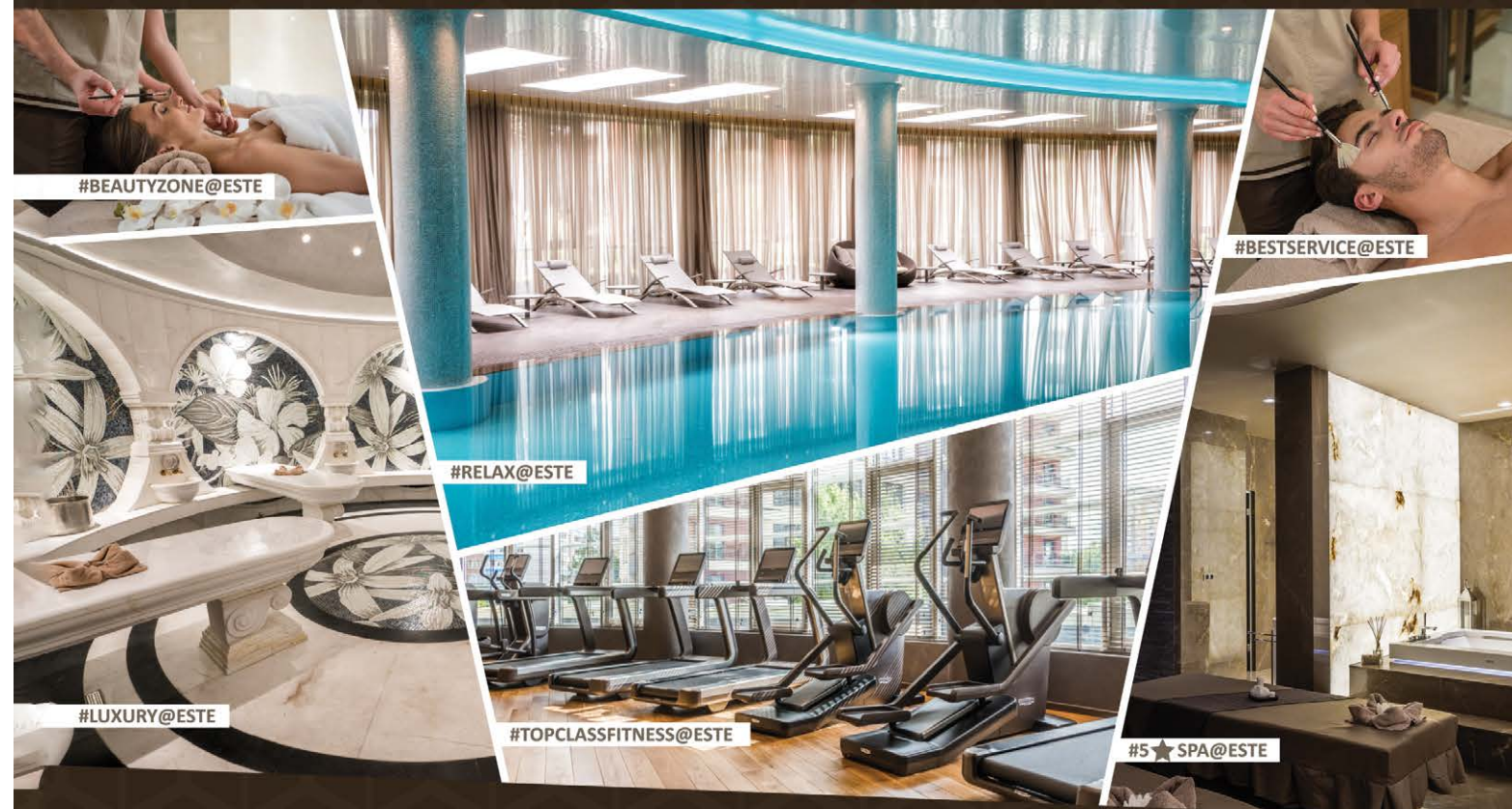
Владо Николов признава, че в началото на следването му е било трудно, защото бил изгубил навиците си да учи. „Работейки по цял ден, често ходех на часове с изчерпан капацитет от концентрация“, посочва той като проблем.

Подкрепа и ползи

Соня Спасова определя като късмет, че попадна в група с много други студенти на възраст около нейната. „Така въпросите, които задаваме на преподавателите, често са пречупени през вече преживяно, през личен опит. Именно житейският опит е ключът към ученето с разбиране. На по-късна възраст учиш осъзнато, за да знаеш, а не просто да минеш изпитите“, пояснява тя.

Владо Николов е категоричен: „Да си студент е чудесно и никогата не е късно за това! Ученето цял живот е важно, за да сме в час със заобикалящата ни среда. Каквато и криза да дойде, справяме се, когато притежаваме умения“.

Доц. Ялъмов коментира и ползите за държавата и икономиката. „След Брекзит и особено след влизането ни в Шенген, интересът към България като дестинация за висше образование се увеличи. В акредитираната от Световната организация за интелектуална собственост програма по Интелектуална собственост и технологичен трансфер привлича топ специалисти чуждестранни студенти. В нея учеха или учат съдии (вкл. от Съда на Европейския съюз в Люксембург), адвокати и патентни специалисти. Имаме всички условия за привличане на качествени студенти от чужбина с възможности за платено обучение (не само в медицинските специалности), но бизнес процесите около признаване на дипломи и кандидатстване и приемане трябва да се оптимизират“.

Магията на СПА...

www.estespa.bg

Как изкуственият интелект ВЛИЗА В ЧАС

НУЖНИ СА
СПЕШНО
НАЦИОНАЛНИ
СТАНДАРТИ И
УЧЕБНИ ПЛАНОВЕ,
ЗА ДА СЕ ПРЕВЪРНЕ
ТЕХНОЛОГИЯТА В
ОРГАНИЧНА ЧАСТ ОТ
УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Мая Цанева

При приемането на стратегията „Прилагане на ИИ (изкуствен интелект)“ председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен каза: „Искам бъдещето на ИИ да бъде изградено в Европа. Ще насърчаваме нагласата „ИИ на първо място“ във всички наши ключови сектори - от роботиката до здравеопазването, енергетиката и автомобилостроенето“. Но как ще се случи това, зависи до голяма степен от това как новата технология влезе в образованието и помогне на всички - от деца до възрастни, да се научат да я използват по най-ефективния начин.

И докато Китай, Южна Корея, САЩ внедряват новата технология в учебната програма, в Европа се радваме на единични, но значими успехи, въпреки тромава образователна система и липса на единна визия.

В българското образование, макар и плахо, ИИ навлиза в клас като голяма стъпка в усилието за подобряването на дигиталните умения. Според PISA за 2022 г., 54% от 15-годишните ученици са функционално неграмотни по математика, а по данни на организацията „Образование без граници“ от декември 2023 г. 72% от учителите не използват редовно инструменти като ChatGPT или Bing Chat. Промяната настъпва отгоду нагоре - с усилията на

бизнеса и на прогресивни преподаватели, извън националните политики. През 2024 г. България основава Международната олимпиада по изкуствен интелект (IOAI). Сред 41 отбора от 32 държави, двата ни национални отбора печелят два отборни бронзови медала в научния кръг и една отборна първа награда в практическия кръг. Зад гърба им стоят най-вече бизнеси. Все повече учители приемат ИИ като помощник, на фона на гореща дискусия за мястото на телефоните в училище. Според проучване на „Образование без граници“ от февруари 2025 г. само 27,71% от учителите не използват редовно генеративен ИИ. Професионалните гимназии имат най-висок дял на всекидневните потребители на генеративен ИИ (13,70%), следвани от средните училища (12,84%).

Така стигаме логично до размисъл колко и дали е вярно следното твърдение на Сам Олмман от OpenAI за успешната подготовка за влизане на пазара на труда или в бизнеса: „Когато завърших гимназията, очевидната най-печелива стратегия беше да се справяш добре с програмирането, а днес е да се справяш с ИИ“.

Трима български професионалисти в сферата на образователните технологии споделят как изкуственият интелект се позиционира в българското училище и университет и как проектира бъдещето и на бизнеса.

ПЕТЪР ТЕОДОСИЕВ:

Първо да познаваме възможностите

Преди всичко трябва да разберем какво точно представлява ИИ, какви са различните инструменти и по какъв начин могат да бъдат полезни в образованието, да ги използваме като помощници. Важно е да се разработят ефективни методи за внедряване и преподаването им, защото, както всяко ново нещо, и те ще изискват време, за да бъдат напълно разбрани. Вече има изследвания, които показват, че използването на ИИ от ученици представлява да си направят домашното и после учителите също с този инструмент да го оценяват. Така се симулира работа, но учениците нямат нито умения, нито знания, и ще става по-трудно за тях да разберат материал, за който трябва по-дълбоко разбиране.

Образованието трябва да може да интегрира новите технологии, но да го прави в полза на учениците - така, че те да знаят повече, без процесът на учене да става по-труден. Умението да боравиш с ИИ включва последователността: наблюдение, измерване, предположение, експеримент и верификация. Именно така се развива критичното мислене и се изгражда добър „филтър“ срещу халюцинациите - онези отговори, които изкуственият интелект все още генерира, представяйки ги като реални факти, без да са такива.

Необходимо е университетите, училищата и академичните организации да обучат своите екипи как да работят с изкуствен интелект. Добре е да се избера конкретни модели и да се наблегне на

Петър Теодосиев е един от създателите на проекта БГ Наука и движи най-голямата платформа за комуникация на науката в България

спецификите им. Не бива да се оставят учителите, преподавателите и учениците сами да се справят и да се сблъскват с проблеми, които засягат цялото общество - като използването на ИИ в класните стаи и правенето на наука.

МЕЛАНИЯ БЕРБАТОВА:

Правим школи по ИИ в училищата

Учениците от националния отбор по изкуствен интелект се подготвят самостоятелно, като през лятото ги готвим присъствено по две седмици в София, където слушат лекции от специалисти и решават задачи под наше ръководство. Стимулираме ги да участват на възможно най-много подобни състезания, за да поддържат форма. Предстои създаването на Национална олимпиада по изкуствен интелект и на школи по изкуствен интелект в училищата в страната. На първата в света Олимпиада по изкуствен интелект в Бургас, на която сме основатели, ни впечатли бързината, с която някои държави успяха да направят национални олимпиади по ИИ, и сме приели създаването на такива като мисия.

За да може изкуственият интелект да се впише успешно в образователната система, е необходимо преподавателите и администраторите в нея да приемат, че промяната е факт. Не можем да си позволим да чакаме с години, за да обновим учебните планове и програми. В Китай са въведени задължителни часове по изкуствен интелект още от началния курс. ИИ прегражда

ставя огромно предизвикателство за учебния процес, тъй като проектни задания, които преди биха отнели дни или седмици, сега могат да бъдат подготвени за часове. В някои случаи е много трудно да се прецени какво е дело на самия ученик или студент, и какво - на ИИ. Налага се цялостно преосмисляне на начина на оценяване.

От друга страна, обучаващите се могат да задават въпроси в реално време на чатботовете, и да получават детайлни отговори. По този начин преподавателите получават допълнителна помощ. Но колкото и да помага, ИИ не може да замени преподавателите, тъй като понякога чатботовете грешат.

Ползите за бизнеса, ако образование по изкуствен интелект навлезе в училищата, е, че дори кадри без специализирано техническо образование (като икономисти, юристи и др.) биха били достатъчно добри в автоматизирането на някои задачи и за увеличаването на производителността, както и за намаляването на рисковете от кибератаки и изтичане на информация. Спрямо нивото на студентите ни,

Мелания Бербатова, асистент и докторант по изкуствен интелект във Факултета по математика и информатика (ФМИ) на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, е ръководител на националния отбор по изкуствен интелект

мога да твърдят, че наскоро завършили и дори обучаващите се бакалаври и магистри от ФМИ са с професионално владение на технологията.

ОЛГА ТРАЯНОВА:

Най-бързо се променя дуалното обучение

В гимназия СофтУни БУДИТЕЛ вярваме, че изкуственият интелект е естествено продължение на начина, по който учениците учат, изследват и създават. Важно е обаче децата да не бъдат просто потребители на технологията, а да разбират как тя работи, какви граници има и как да я използват отговорно и етично. Затова още в 8. клас изучават предмета „Четивна грамотност и изкуствен интелект“, където развиват критично мислене, учат се да анализират текстове и да преценяват достоверността на информацията, включително и тази, генерирана от ИИ. При по-големите ученици ИИ вече е част от ежедневните проекти. Използват го, за да тестват идеи, да правят бързи прототипи или да подобряват визуалните и комуникационните си материали. Във всяка такава задача учениците посочват кога и как са използвали ИИ, учим ги на прозрачност и лична отговорност.

За учителите ни ключът за ефективното му прилагане е в постоянната нагласа за учене - да преодоляват вътрешните бариери и да бъдат

готови за промяна. Благодарение на партньорството ни със SoftUni, те преминават през обучение за работа с изкуствен интелект, разработено за нуждите им. Промяната се случва тогава, когато започнат да виждат ИИ не като заплаха, а като съюзник. Изкуственият интелект не замества ученето, а го прави по-живо и осъзнато. И по-персонализирано - всеки ученик може да получи обяснение, съобразено с неговото темпо и ниво на разбиране. А учителят се превръща в наставник и вдъхновител.

Първата крачка за интеграция в образователната система е да има национални политики и стандарти - как се използва, кога е позволен и как се оценяват резултатите, за да има прозрачност и етика. И учебните програми трябва да станат по-гъвкави - да позволяват проектно и интердисциплинарно учене, където технологиите са естествено вплетени в задачите. Само тогава ИИ няма да бъде „добавка“, а органична част от учебния процес.

Изкуственият интелект променя самата идея за дуално обучение.

Олга Нинова-Траянова е директор „Образование“ на гимназия СофтУни БУДИТЕЛ

Ако преди фокусът беше върху усвояването на конкретна професия, днес акцентът се измества към развиване на умения за учене и адаптация, защото технологиите, особено ИИ, променят работните процеси буквално всеки месец. Улеснява и самия процес на дуалното обучение - позволява по-добро проследяване на напредъка, персонализирана обратна връзка и по-гъвкава комуникация между училището и бизнеса. Благодарение на нашата партньорска мрежа с компании, учениците се включват в практически проекти, менторски програми и стажове, където използват ИИ за решаване на реални задачи. Затова очакваме

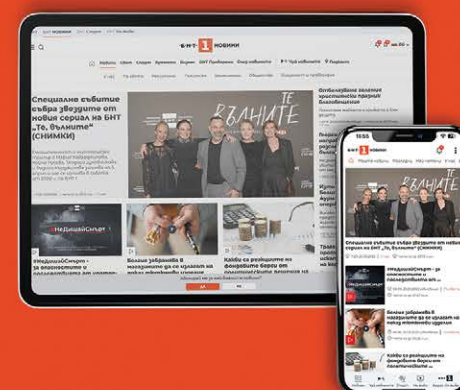
именно професионалното образование да се промени най-бързо: да стане по-гъвкаво, по-практично и по-тясно обвързано с нуждите на компаниите. Трябва да имаме ясна национална стратегия за неговото въвеждане в образованието. Първите ученици, които систематично са се обучавали с помощта на ИИ, ще завършат в следващите години, за да бъдат лидери сред професиите на бъдещето. 🤖

AI Generated

Новото дигитално лице на БНТ

- ▶ **НОВ ДИЗАЙН** И ПЕРСОНАЛИЗИРАНО ПОТРЕБИТЕЛСКО ИЗЖИВЯВАНЕ
- ▶ **МНОГОЕЗИЧНИ СУБТИТРИ**, ГЕНЕРИРАНИ ОТ ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ
- ▶ **ИНОВАЦИЯ** В АУДИО СЪДЪРЖАНИЕТО ЗА СЛУШАНЕ В КОЛАТА

#СподелямеВажното

WWW.BNTNEWS.BG

Свързаността като капитал: Защо мрежите ДВИЖАТ РАСТЕЖА

30 ГОДИНИ
А1 и
ИСТОРИЯТА
НА ДИГИТАЛНАТА
ТРАНСФОРМАЦИЯ
В БЪЛГАРИЯ

✍ Георги Георгиев

Преди три десетилетия първият GSM разговор у нас отбеляза началото на дигиталната ера. Оттогава технологиите промениха не само начина, по който общуваме, но и начините, по които работи икономиката. Днес свързаността е новият капитал - ресурс, който влияе върху производителността, достъпа до пазари и скоростта на иновациите. Историята на А1 България тинава през тази трансформация и я отразява: от мобилен оператор компанията се превърна в технологичен интегратор.

В края на 90-те години на XX век целта беше достъпна мобилна гласова комуникация. Днес мрежата е платформа. А1 изгражда и поддържа оптична инфраструктура, 4G/5G покритие и центрове за данни, върху които бизнесът стъпва със софтуер, облачни услуги и киберсигурност. Оптичната мрежа достига до над 1,7 млн. домакинства, а 5G покрива 88% от населението, включително големи транспортни коридори и туристически райони. Това са не просто технически стойности, а предпоставки за развитие на

**дигитална икономика
извън големите градове**

- от дистанционно образование и те-

лемедицина до управление на вериги за доставки и интелигентни производствени системи.

Конкуренцията между няколко големи оператора у нас ускори модернизацията, но и премести фокуса от цените към качеството и преживяването. А1 се ориентира към интегрирани решения за корпоративни и публични клиенти - системна интеграция, IoT платформи, услуги „инфраструктура като услуга“, защита на крайни точки. По данни на компанията над 100 000 организации използват такива услуги. Паралелно, независимите измервания на Ookla Speedtest през 2025 г. отчитат Speed Score™ 81,03 и медиянна скорост на сваляне 317,73 Mbps за мрежата на А1, което показва, че България разполага с инфраструктура, съпоставима с тази на развитите пазари. Тази база е важна не за статистика, а за реална икономическа активност: Бързата и стабилна свързаност

**съкращава цикъла от идея
до продукт**

и намалява барьерите пред износа на услуги. Инфраструктурата, разбира се, е икономически актив. Европейски анализи отчитат, че всеки ръст в широколентовото покритие корелира с ускорение на БВП и заетостта. В български контекст това се вижда в

разширяването на IT и аутсорсинг екосистемата извън София, където свързаността позволява на малки екипи да работят за глобални клиенти. А1 допринася за този процес с инвестиции над 5 млрд. лв. през годините и с оптична и мобилна мрежа, която покрива ключови индустриални зони и логистични оси. В държавния бюджет компанията е внесла близо 700 млн. лв. под формата на данъци и осигуровки - цифри, които дават мащаб на участието ѝ, но не изчерпват ефекта на приноса ѝ за икономиката.

Следващата стъпка

е интелигентната мрежа. Алгоритми за предиктивна поддръжка и разпределение на натоварването вече се използват в управлението на инфраструктурата. В потребителската част „Моят А1“ и виртуалният асистент АВА въвеждат автоматизация и по персонализирано обслужване; платформата Select позволява конфигуриране на дигитални и ТВ услуги според нуждите. Това са малки промени в ежедневието, но те акумулират ефект, като пестят време и освобождават ресурс за по-висока добавена стойност.

Телекомуникационната мрежа е и

**социална
инфраструктура**

През трите десетилетия над 18 000 души са работили в компанията, а повече от 1600 стажанти са започнали кариерата си в сектора. Инициативи като „Свързва ни доброто“ и партньорства с организации в образованието и грижата за децата насочват вниманието към дигиталната грамотност и безопасността онлайн. Това не е периферия, а част от дългосрочната устойчивост на пазара на труда - уменията на потребителите и бъдещите специалисти са елемент от екосистемата на свързаността.

Погледът напред минава през изследвания и пилотни проекти. А1 участва в

европейски инициативи

като 5G SEAGUL и WAVEO, а на Летище София Васил Левски - в 5G SAMITEA, където се тестват сценарии за свръхнадеждна свързаност и индустриални приложения. Преходът към 6G няма да бъде единичен скок, а серия от стъпки - конверген-

ция на мобилни мрежи, изчисление в периферията и изкуствен интелект. Това ще отвори пространство за автономни системи, дигитални двойници и по-прецизна логистика, в която данните пътуват бързо, сигурно и предвидимо.

Тридесет години след първия мобилен разговор свързаността вече не е удобство, а необходимост. Тя задвижва иновациите и

намалява разстоянията

- между фирми и пазари, между публични услуги и граждани. В този смисъл ролята на А1 е на инфраструктурен играч: не толкова видим в ежедневието, но ключов за това то да се случва. Ако свързаността е капитал, мрежите са неговата материална форма - актив, който създава време, възможности и растеж. В следващите години решаващи ще бъдат качеството на услугите и предвидимостта на инвестициите, както и обменът между бизнес, академия и публични институции. Там, където има последователност в политиките и стандартите, мрежите се превръщат в стабилна база за предприемачество. ○

ЕМИЛ ШОПОВ, Sunterra RE:

Хората са двигател на ЕНЕРГИЙНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ

Sunterra RE е компанията, която три поредни години е водещ производител на слънчева енергия в България. Днес тя е не просто технологичен лидер, а организация, която изгражда бъдещето на енергетиката чрез хората си - инженери, търговци, анализатори и оператори, обединени от обща мисия: по-чиста, по-гъвкава и по-устойчива енергийна система. Разговаряме с изпълнителния директор Емил Шопов, който вярва, че истинската трансформация започва отвътре - от екипа, от споделяната визия и от стремежа към развитието.

- Г-н Шопов, как се променя бизнес моделът на компанията ви и какво стои зад този успех?

- Преживяваме фундаментална трансформация. Най-съществено е, че зад нея стоят хората. Sunterra RE три години поред е най-големият производител на слънчева енергия в страната, защото разполага с екип, който не просто следва тенденциите, а ги създава. Инвестицията в батерийни системи за съхранение на енергия е само външният израз на нашите знания, дисциплина и отговорност. През август т.г. завършихме първия етап от батерийната си инфраструктура - три съоръжения с обща мощност 150 MW и капацитет над 300 MWh, изградени към електроцентралите ни в Гълъбово, Калояново и Карлово. Проектът беше реализиран за по-малко от година и финансиран чрез собствен капитал, проектно финансиране и средства от Националния план за възстановяване и

устойчивост. Това не би било възможно без отдадеността и професионализма на хората в компанията. Те са тези, които превръщат технологията в резултати и осмислят постиженията ни чрез своя труд.

- BESS стратегията е основа на следващата фаза в развитието ви. Каква е нейната роля за екипа и за самата компания?

- Стратегията ни за внедряване на батерийни системи за съхранение на енергия е не само технологичен проект, а възможност за нашите специалисти да работят на световно ниво и да натрупват компетенции, които ги правят едни от най-добрите в Европа. В основата ѝ стои интеграцията на хибридни активи PV+BESS, които позволяват оптимизация на мрежовото натоварване и максимално усвояване на произведената енергия. Паралелно с това развиваме централизи-

рана платформа за прогнозиране и търговия в реално време - система, която изисква нов тип мислене, висока техническа култура и взаимодействие между експерти от различни области. Стратегията има и финансово измерение - BESS проектите се превръщат в доходосни активи, чрез които компанията участва активно в пазарите за балансираща енергия и спомагателни услуги, намалява небалансите и осигурява стабилни приходи. Важен е и регулаторният аспект - нашите експерти участват в диалог с институциите и работят за ясни

правила за системи за съхранение и хибридни централи. Това е част от нашата корпоративна мисия - не просто да се адаптираме, а да водим промяната.

- Какви са основните предизвикателства, пред които е изправен екипът ви днес?

- Най-голямото предизвикателство е скоростта на промяната. Напредъкът в технологиите е безпрецедентен, докато законодателството често не успява да го догони. България има нужда от по-бърза регулаторна адаптация, пълна пазарна либерализация и по-добра институционална координация. В същото време за нас това е и възможност - защото хората ни са гъвкави, адаптивни и иновативни. Вярвам, че успехът на Sunterra RE не е просто в активите, а в екипа, който може да работи в условия на промяна и да превръща предизвикателствата в решения. За нас всяка промяна е поканата за учене и усъвършенстване - това поддържа екипа ни мотивиран

и свързан.

- Какви са следващите стъпки в развитието на компанията и какво означават те за хората в нея?

- Работим по втория етап на батерийната програма, който ще добави още 1000 MWh капацитет към трите ни локации до средата на 2026 г. Това ще позиционира Sunterra RE като регионален лидер в хибридните енергийни решения и ще даде възможност на нашите специалисти да се развиват в проекти с мащаб и сложност, сравними с най-добрите в Европа. Вярваме, че бъдещето на енергетиката принадлежи на компаниите, които комбинират технология, визия и хора. Нашите инженери и оператори работят със системи за интелигентно съхранение и автоматизирано управление, а младите специалисти получават достъп до обучение, менторство и реална практика в среда, която насърчава израстването. Sunterra RE е място, където можеш да изградиш

кариера, а не просто да заемеш позиция.

- Кой стои зад постиженията на Sunterra RE?

- Успехът е дело на хората. Преходът от оператор на соларни паркове към проактивен пазарен участник се случи благодарение на екипа - инженери, търговци, финансисти и техници с опит от три континента. Те са причината Sunterra RE да бъде разпознаваема не само като лидер в производството, но и като престижно място за кариера в енергийния сектор. Всеки тук има възможност да участва в реална промяна, да види резултатите от труда си и да расте заедно с компанията. Работата при нас е отговорна, но и вдъхновяваща - защото знаеш, че това, което правиш, има значение. И когато виждаш, че енергията, която произвеждаш, осветява хиляди домове - усещаш, че принадлежиш към нещо по-голямо - към бъдещето на чистата енергия. ○

Финансовите инструменти са мост между идеята и реалността - те дават на бизнеса увереността да инвестира в по-чиста, по-умна и по-конкурентна икономика, казва Стоян Ставрев (вторият отляво)

във всички региони на страната

като финансирането обхваща широк спектър от инвестиции – от модернизация на производствени процеси до внедряване на технологии за енергийна и ресурсна ефективност.

Максималният размер на кредитите е до 7,5 млн. лв., а срокът за погасяване може да достигне до 10 години за инвестиции в енергийна ефективност и до 15 години за проекти, насочени към ресурсна ефективност.

Инвестициите може да бъдат насочени към:

- внедряване на енергийно ефективни технологии и системи за управление на енергията;
- замяна на суровини с рециклирани материали;
- внедряване на решения за повторна употреба и минимизиране на отпадъците;
- производство и съхранение на енергия от възобновяеми източници за собствено потребление.

Гаранционните споразумения между Фонда на фондовете и избраните финансови посредници бяха подписани на официална церемония на 17 октомври 2025 г. В най-кратки срокове ще бъдат обявени и поканите за кандидатстване заедно с конкретните условия и критерии, на които трябва да отговарят предприятията, желаещи да се възползват от новия инструмент.

С прилагането на новата портфейлна гаранция България се нарежда сред първите страни в ЕС, които въвеждат комбиниран модел между финансов инструмент и грантова подкрепа. Това е нова страница в начина, по който публичният ресурс достига до реалния бизнес – чрез споделяне на риска, съвместно управление и измерими устойчиви резултати. ○

Нов инструмент за финансиране на КРЪГОВАТА ИКОНОМИКА

ЧРЕЗ СИНЕРГИЯ МЕЖДУ ПУБЛИЧНИЯ И ЧАСТНИЯ КАПИТАЛ
ПРЕДПРИЯТИЯТА ПОЛУЧАВАТ ПОДКРЕПА ЗА ПО-УСТОЙЧИВ БИЗНЕС В
ОБЩ РАЗМЕР ОТ НАД 675 МЛН. ЛВ.

✎ **Росен Кюркчиев**

Българските предприятия вече имат достъп до нова възможност за финансиране, която обединява силата на публичния и частния капитал. Чрез инструмента „Портфейлна гаранция с таван на загубите за кръгова икономика“ Фондът на фондовете (ФМФИВ) и избраните финансови посредници предлагат съчетание от заем и безвъзмездна помощ – модел, който за пръв път се прилага у нас. Предвижда се над 160 млн. лв. да бъдат насочени чрез ДЗЗД „Фонд за устойчиви градове“ (ФУГ) към компании, които залагат на енергийна ефективност, иновации и устойчив растеж.

Един от избраните финансови посредници е Фондът за устойчиви градове – организация, създадена с мисия да управлява финансови инструменти за градско и регионално развитие и да

насърчава инвестиции

с дългосрочен обществен ефект. Консорциумът обединява експертизата и синергията на водещи институции с дългосрочно партньорство – Фонд ФЛАГ ЕАД, Фонд за устойчиво градско развитие ЕАД, „Българска консултантска организация“ ЕООД и Обединена българска банка АД.

ФУГ бе класиран на първо място в процедурата за избор на финансови посредници и е определен за изпълнение

на обособените позиции с най-голям ресурс. Организацията ще предоставя

гарантирани кредити

при благоприятни условия, осигурени чрез гаранционно покритие със средства от ЕС в общ размер над 615 млн. лв., както и безвъзмездна финансова помощ от над 50 млн. лв.

За пръв път у нас се прилага механизъм, който комбинира финансов инструмент (гаранция) с безвъзмездна помощ в рамките на една операция. Чрез този модел на комбинирано финансиране предприятията може да получат облекчено кредитиране с гаранционно покритие до 80% и таван на загубите до 20%, а след успешното изпълнение

на инвестицията – и капиталова отстъпка до 15% от стойността на финансирането. Инструментът цели да привлече частен капитал към публичния ресурс, като по този начин мултиплицира ефекта на средствата от ЕС и разширява достъпа до инвестиции в устойчиви проекти. Той е насочен към

дейности за енергийна и ресурсна ефективност

включително внедряване на технологии за намаляване на отпадъците, повторна употреба на суровини, въвеждане на системи за производство с нулеви емисии и оползотворяване на отпадна енергия. „Този уникален за България финансов инструмент по същество е стратегия за трансформация на бизнес моделите в посока кръгова икономика“, подчертава Стоян Ставрев, собственик и управител на „Българска консултантска организация“.

Допълнителен стимул за предприятията е възможността да получат капиталова отстъпка – форма на безвъзмездна помощ, която се предоставя след успешно изпълнение на проекта. Част от отпуснатия заем се опростява, когато предприятието постигне заложените цели за енергийна или ресурсна ефективност. Така

бизнесите не просто се възползват от по-лесен достъп до кредит, а и

намаляват реалната си задлъжнялост

ако инвестицията им докаже устойчив резултат.

Надя Данкинова, изпълнителен директор на Фонд ФЛАГ, вярва в този иновативен подход. „Това е поредното споразумение, което подписваме с Фонда на фондовете, като тази година има специален акцент върху кръговата икономика. Програмата е пример как сътрудничеството между публичния и частния сектор позволява на българския бизнес да получи финансиране и да реализира значими проекти, които ще допринесат за намаляване на въглеродния отпечатък и за икономическия растеж на страната“, отбелязва Кристоф Де Мил, главен изпълнителен директор на Обединена българска банка.

От финансирането може да се възползват малки, средни и големи предприятия от всички сектори на икономиката, включително производствени, логистични и търговски компании, които искат да модернизират оборудване, сгради или процеси в съответствие с принципите на кръговата икономика. Допустимите проекти може да се реализират

НОВИЯТ ЖИВОТ на материалите

ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И БИЗНЕСЪТ ИМАТ ОТГОВОРНОСТТА ЗАЕДНО ДА ИЗГРАДЯТ КРЪГОВИЯ ПЪТ НА РЕСУРСИТЕ

✍ Тони Григоров

Изхвърляте ли разделно отпадъците от пластмаса, хартия, стъкло, метал? Особено ако специалните контейнери не са на крачка от вашия дом... Познавате ли хора, които правят това усилие тези ресурси да не попаднат в общия боклук? За мнозина все още в съзнанието се върти онова „Няма смисъл“, пред което капитулира всяко действие, което може да даде нов живот на редица ценни материали. Да, темата за рециклирането и кръговата икономика е едновременно призната като важна и все още е силно подценявана в ежедневието. Всичко започва от личната отговорност. После идва и отговорността на бизнеса, с който то гражданите да изградим кръговия път на ресурсите.

Къде сме ние

България е сред държавите в Европейския съюз с най-нисък дял на кръговата икономика. Според данни на Евростат, публикувани в края на август 2025 г., страната отчита под 5% използване на рециклирани материали през 2023 г., при средно 11,8% за ЕС. Кръговият показател измерва дела на ресурсите, възстановени и върнати обратно в икономиката, спрямо общия обем. Той е ключов индикатор за напредъка в отговорното потребление и производство. За периода от 2008 до 2023 г. делът на кръговото използване на материали

в ЕС е нараснал от 9,1% до 11,8%. Целта, заложена от ЕС, е до 2030 г. използването на материали от отпадъци да достигне 22,4%. Към момента най-висок дял на използване на рециклирани суровини е отчетен в Нидерландия - 30,6%, следвана от Италия с 20,8%. Най-ниски стойности са регистрирани в Румъния (1,3%), Ирландия (2,3%) и Финландия (2,4%).

Отговорността на всеки

България, разбира се, възнамерява да намали отпадъците, да увеличи дела на вторичните суровини и да създаде нови „зелени“ работни места. Но когато погледнем числата за рециклираните материали в общото количество ресурси, които използваме, става ясно, че не вървим по магистралата за опол-

зотворяване на всичко онова, което е спряло да служи на своя купувач. Бизнесът е раздвоен. Големите международни компании усещат натиска на европейските правила и клиентските очаквания, те създават програми за връщане на стари телефони, рециклират опаковки, публикуват годишни ESG отчети, предприемат много други инициативи и добри практики. Но повечето малки и средни предприятия все още гледат на рециклирането като на разход, който затруднява оцеляването им. И все пак, именно тук се появяват и най-смелите идеи - стари дрехи умело се преобразяват в дизайнерски колекции, правят се инсталации, които превръщат отпадъчни ферментационни продукти в биогаз. Все повече стават компаниите, които допринасят за кръговия път на материалите.

Как пишем историята

А обществото? Младите са много

по-чувствителни - те обичат думите „устойчивост“, „еко“, „зелено“ и подкрепят марки за опазване на природата. В по-широк план навиците обаче трудно се променят. Културата на разделно събиране още не е вкоренена, а недоверието в системата е невидима бариера. Но най-коварно е „удобството“ да хвърлиш всичко в общия боклук. Въпреки всичко кръговата икономика започва да намира своя български облик - от компостиране до експериментирание със „zero waste“ фестивали. Историята на новото отношение се пише, но ще се налага това да става все по-интензивно.

Примерът на един стартъп

Въпросът е кога държавата, общините, бизнесът и обществото ще започнат ускорено да действат в синхрон, за да превърнат рециклирането и кръговата икономика в добър навик.

И ето какво прави българският стартъп „Зиро Уейв“ (Zero Wave), чиято мисия е отпадъците да стават ресурси. От хмел от бирената индустрия правят ядлива посуда и протеинови крекери. „Зиро Уейв“ се стараят да разширят своята палитра от предложения, като използват само натурални съставки от местни производители, без консерванти и стабилизатори. Опаковките им са от рециклиран крафт картон, който после може отново да влезе в употреба. Фирмата избира този модел, тъй като колкото по-добре оползотворява суровините, енергията, отпадъците, толкова по-малко разходи има.

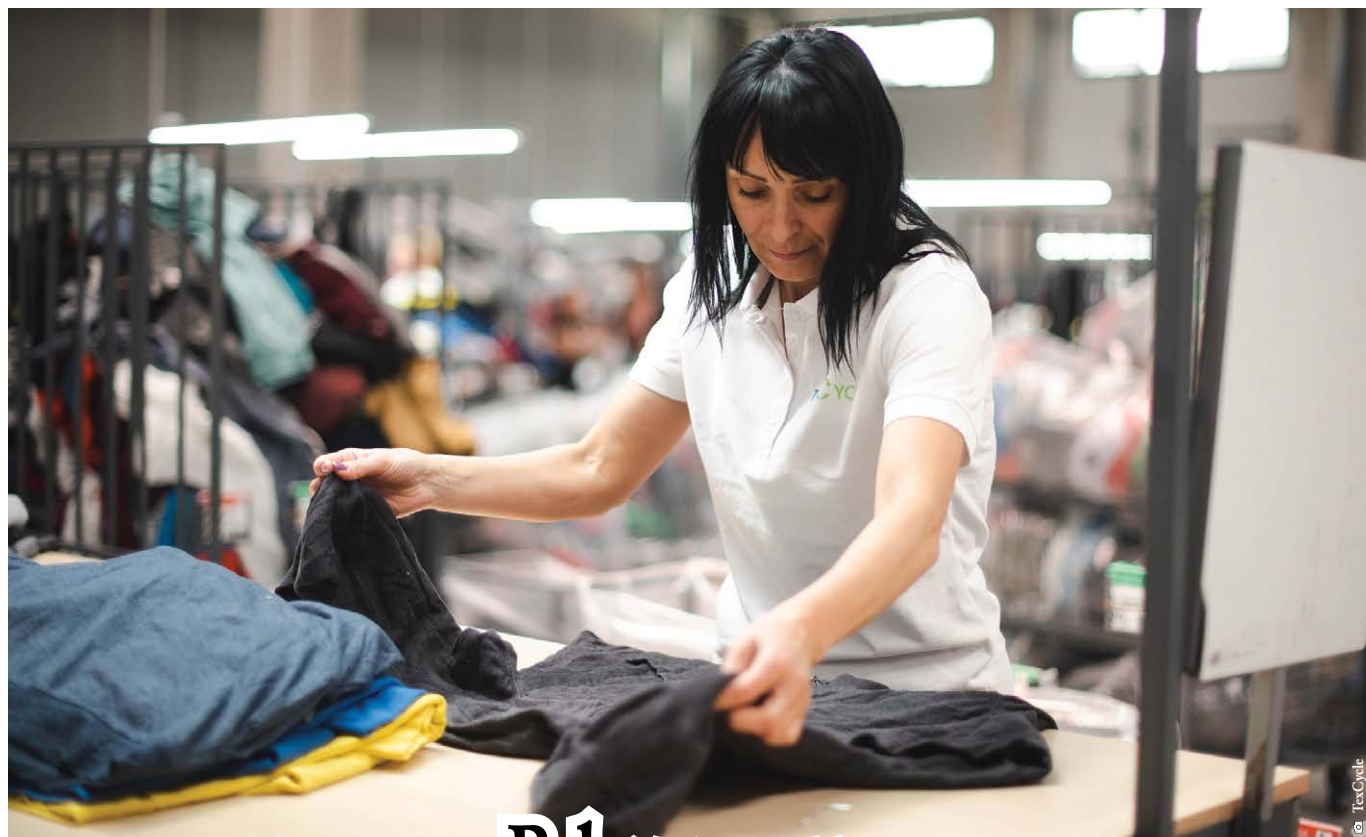
Решение за строителството

От по-малкото стигаме и до по-голямото. През май 2025 г. беше открита пилотната инсталация за рециклиране на строителни отпадъци MOBICCON-PRO край Крениковци. Съоръжението на „Главболгарстрой“ е първото по рода си в Югоизточна Европа и е образец за прилагането на практики, свързани с кръговата икономика и устойчивото строителство. MOBICCON-PRO е международен изследователски проект, финансиран по европейската програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“. В консорциума, начело с „Главболгарстрой“, влизат партньори от Франция, Белгия, Дания, България и Сърбия, сред които водещи университети, научноизследователски, технологични и секторни представители, местни власти. Целта е да се разработи кръгово системно решение за управление на строителни отпадъци и производство на висок клас рециклирани строителни продукти и материали. MOBICCON-PRO може да рециклира над 150 000 т строителни отпадъци годишно, като ги превръща в суровини за ново производство на бетон, цимент и други строителни смеси. Това води до намаляване на потреблението на първични ресурси. Проектът съдейства и за превенцията на нерегламентираното изхвърляне на строителни отпадъци, което е сериозен екологичен проблем на съвременното строителство.

Факт е, че който търси, намира решения. Отнема време, но така се създава кръговият път за ресурсите. За да има живот на планетата и за следващите поколения. 🌱

Freepik

В кръга на БЪРЗАТА МОДА

Яна Колева

Производителите продължават да заливат пазара с още по-големи количества дрехи, а потребителите мечтаят да добавят още и още в гардероба си. Можем ли да променим този модел на бързата мода, който произвежда планини от „бързи“ отпадъци? Дошъл ли е моментът да се направи завой към по-високо качество на дрехите, но и към поемане на отговорност за отпадналите от употреба облекла? Наш гиз сред тоновете проблеми става Сирма Желева, мениджър „Устойчиво развитие“ в TexCycle.

Роген от „революцията“

TexCycle е бранд на Eurotex - компания за търговия с дрехи втора употреба, създадена преди 25 години. Този нов бранд се появява през 2018-а, след като вече е натрупан достатъчно опит в справянето с последиците от революционната за нашето съвремие ултра-бърза мода. Със собствени контейнери събират дрехи из цялата страна

ТЕХСУСЛЕ, ИЛИ КАК ЕДИН БРАНД ПОЛАГА НЕСЪРАЗМЕРНИ УСИЛИЯ ДА НИ СПАСИ ОТ ТЕКСТИЛНАТА ЕКОКАТАСТРОФА

- започват от Стара Загора и вече са обхванати над 50 населени места. Към това добавят и ненужен текстилен отпадък от различни производства. Прави се сортиране и се преценява кое е годно за повторна употреба. Във Варна от над 2 години имат собствена инсталация за рециклиране, която раздробява текстила, за да се получат влакна за нови дрехи. Но най-често това не е възможно и суровината отива за пълнежи, например в мебелната индустрия. Памучните и вълнени

те влакна може да се използват за нови тъкани, но вече все по-малък процент от дрехите са от чист памук или вълна.

Трудностите

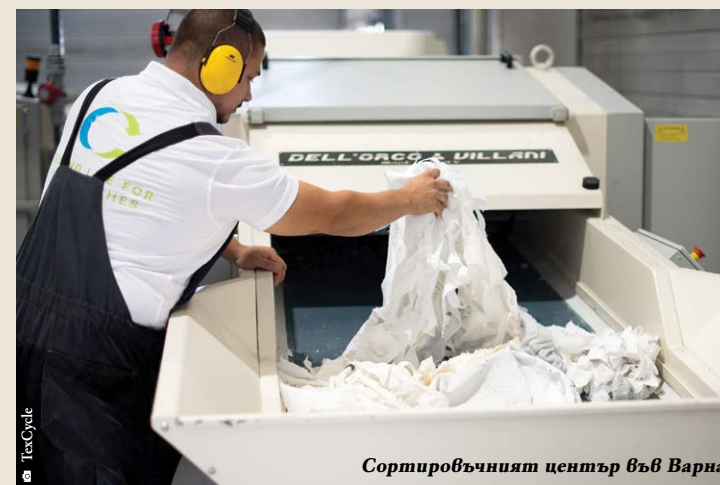
„Може би е време в дрехите да се въведе задължително наличие на рециклирано съдържание, за да може производителите да погледнат на рециклираните влакна по-отговорно в своята работа. Този път е по-дълъг, но той трябва да се върви“, препоръчва Сирма Желева. Тя посочва, че събирането на текстил в България се препъва в регулаторна неяснота. Не са уточнени ангажиментите на конкретните участници на пазара, за да може този процес да върви с по-голяма лекота. Точно за тези системи за разделно събиране обаче няма предвидено никакво финансово подпомагане.

Втори шанс

Сортировъчният център на TexCycle във Варна е с площ от 20 хил. кв. м, като в него работят 250 слу-

ДРЕХИТЕ ЛЕСНО СТАВАТ ОТПАДЪК

Всяка година в световен мащаб около 120 млн. т дрехи се превръщат в отпадъци, става ясно от анализ на Boston Consulting Group. Голяма част от продуктите на текстилната индустрия, които се изхвърлят, почти не са били носени. Една дреха се отличава средно между седем и десет пъти, преди първият ѝ жизнен цикъл да приключи. Впоследствие 80% от отпадъците от облекло попадат на сметища или се изгарят. Едва 12% се използват повторно, а само около 1% се рециклират в нови влакна. Една от основните пречки пред рециклирането

Сортировъчният център във Варна

е, че много от дрехите се изработват от смесени материали, чиито компоненти е трудно да се разделят със съвременните технологии. Текстилът е огромен замърсител на околната среда. Като се започне оттам, че при производството му се използва огромно количество вода, химикали, енергия. Част от отпадъците, че много от дрехите са направени от полиестер, т. е. от пластмаса. Оползотворяването на текстилния отпадък е ключов момент в прехода към кръгова икономика.

жители. Но в последните години качеството на дрехите се влошава драстично и затова те все по-малко имат „втори шанс“ да бъдат носени. Екологичната бомба с часовников механизъм вече се е задействала. С осъзнаването на големината на проблема се налага изводът, че на бързата мода трябва да се отговори с адекватни екомерки. „Ако своевременно по правилен начин се въведат регулациите от ЕС и на национално ниво в страната, без крайности, ситуацията може да се промени“, вярва Сирма Желева.

Да отворим очи

Най-екологичният начин за опол-

зотворяване е годното за повторна употреба облекло да получи нов живот като „дрехи втора употреба“. По определен стандарт TexCycle произвежда и почистващи кърпи за различни индустрии. Малка част от събраните количества се претворяват в нещо ново, като се ползват също копчета, ципове и други части от отпадъчното облекло. Изработват чанти, несесери, легла за домашни любимци и други продукти, които нямат аналог като визия и са без вреден екологичен отпечатък върху природата. Продават ги на базари и специални събития. Работят с компании, които поръчват изработването на

корпоративни подаръци. Това е малка част от дейността на TexCycle на фона на стотиците тонове текстил, които постоянно отпадат от употреба. Хората престанаха да ползват кварталните шивачи и при възникнал проблем с дрехата, тя просто се изхвърля, без да се ремонтира. В своята ЕкоАкадемия брандът работи с деца и ученици, които получават знания как сами от отпадъка да сътворят полезен нов продукт. Работи се с партньори от различни организации.

Посока

На този етап няма програми, които да подпомагат големите инвестиции за оборудване и други реални разходи на бранша, свързан с кръговия живот на текстила, а се подкрепят само „меки мерки“ за информираност. Законодателно ограничение възниква от факта, че компанията е с над 250 служители, за да извършва ръчното сортиране. Така тя попада сред големите предприятия, но по приходи от продажби е твърде далеч от високите им финансови резултати. Очаква се тази дейност да бъде насърчена от нови регулации и програми за подкрепа. И ако това се бапи, TexCycle може просто да спре дейността си в България. ☹

Все по-често по екологични причини младото поколение избира дрехи втора употреба, отбелязва Сирма Желева

Личен архив

ТЕРМОПОМПИТЕ

зелената алтернатива

ТЕХНОЛОГИЯТА ИМА ЗНАЧИТЕЛЕН ПОТЕНЦИАЛ В ЕВРОПА, НО ЛИПСВАТ ПОЛИТИКИ И СТИМУЛИ ЗА МАСОВО ВЪВЕЖДАНЕ

Ния Илиева

Декарбонизация на индустрията и домовете е главното предизвикателство за постигане на глобалната промяна на модела към по-устойчива икономика. И докато в последните години индустрията все по-масово преминава към „зелени“ алтернативи, изграждайки собствени възобновяеми и чисти източници, то следващата важна стъпка са жилищата на десетки милиони европейци.

Източниците на отопление и цените толкова варират във всяка държава, че е трудно да се приложат единни мерки за декарбонизация. Но според Европейската асоциация за термopомпи (European heat pump association - ЕНРА) решението е именно това - използването на термopомпи както в индустрията и търговския сектор, така и в домовете.

Предимствата за климата

Термopомпите отопляват домове и офиси с малко електроенергия и „извличане“ на топлина от външната среда. Благодарение на хладилен агент те улавят топлина от въздуха, водата или земята, след което я пренасят вътре в помещението. Така заместват работата на котела на дърва, пелети или газ. Разликата е само в енергоизточника. Именно заради това те се разглеждат като ключово решение за екологично отопление и охлаждане на сградите, щадящо климата. Европейската комисия изчислява, че до 2040 г. в целия блок ще бъдат инсталирани повече от 80

милиона устройства.

Разпространение

След повишеното търсене в периода 2021-2023 г., продажбите на термopомпи през 2024 г. се забавят за втора поредна година, спадайки с 22% в сравнение с 2023 г. Разпространението им остава несиметрично - водещата страна е Норвегия с 632 инсталирани термopомпи на всеки 1000 домакинства, следвана от Финландия с 524. На другия край на скалата е Чехия със средно 70 инсталирани на 1000 домакинства, по данни на ЕНРА. Данни за България липсват, но според най-големия производител в сектора - Daikin, ръстът все още е слаб поради спецификите на пазара, където отоплението с парно има много голям дял, а климатикът масово се използва не само за охлаждане, но и за отопление. За много домакинства проблемна се оказва и високата начална инвестиция. Но пък заради конкурентните цени на електроенергията, ЕС ни поставя в Топ 3 на най-подходящите страни за използването им.

Цени и стимули

За началната инвестиция типичният ценови диапазон е между 15 000 и 30 000 лева, когато говорим за термopомпи въздух-вода. Те са най-използваните и най-достъпните. Сумата е средно два до четири пъти по-висока, отколкото за газов котел. Но при използването на термopомпа месечните сметки биха били доста по-ниски, ако преминавате от електричество с друг източник, и близки и по-ниски от сметките при отопле-

ние с природен газ.

Германия има едни от най-щедрите субсидии за инсталиране на термopомпи - до 18 000 евро. Франция предлага грантове до 15 000 евро за земна термopомпа и до 9000 евро за

въздушна. Във Великобритания помощта достига £7500 (€ 8692).

В България много от програмите на общините за подмяна на стари отоплителни уреди включват възможността да се финансира с европейски средства инсталирането на термopомпи „въздух-вода“ или „вода-вода“. Максималният размер на помощта обаче достига едва до 3000 евро.

Работещи примери

„Технологията вече позволява да се мисли за мащабно въвеждане на термopомпите в градовете, защото има работещи и ефективни решения дори за многофамилни сгради“, казва Патрик Кромбе, президент на ЕНРА и зам. генерален мениджър на Центъра за екология на Daikin за Европа.

„Най-лесно хората ще бъдат убедени, когато видят работещи примери, и това трябва да започне от малките общности и градовете“, убеждена е Орели Бове, управляващ директор на Euroheat & Power - неправителствена

организация за устойчиво отопление. Ето защо нейната препоръка е повече общини да създават работещи проекти с отопление на термopомпи в социалните общински жилища.

Сред примерите може да бъде Гент. Управата на белгийския град си е поставила за цел до 2050 г. той да стане въглеродно неутрален, казва заместник-кметът Филип Уамю, отговарящ за градското планиране и мобилността. Предвидено е създаването на градска организация от типа „на едно гише“, където да се консултират собствениците на жилища и бизнеси за възможните технологични и финансови решения за преминаване към екологично отопление. Предвидени са и 4 млн. евро за проект за енергийно ефективни социални жилища. Общината планира да работи в тясно сътрудничество и с фирмите, които инсталират отоплителните системи, тъй като те ще имат основна роля в процеса в идните години. Този сектор очаква

сериозно развитие и нужда от много специалисти в цяла Европа, категорични са експертите.

Наука и технологии

Основна роля имат и лидерите в технологията. „Имаме решения за декарбонизация на всяка една сграда“, казва Лорен Ван Турну, заместник-директор на новооткрития Изследователски и развоен център на водещия японски бранд Daikin. Той ще е европейски хъб с фокус именно върху иновациите в термopомпените технологии. Центърът заработи през октомври в Научния парк на Университета на Гент (Tech Lane Science Park).

Основно технологично предизвикателство пред масовото въвеждане на термopомпите е, че няма единно решение за цели гъсто населени райони в градовете, а трябва да се работи сграда по сграда, заради особеностите на всяка отделна. Сложен въпрос е и свързването на милиони термopомпи в

единна мрежа. Също и устойчивостта в производството, както и рециклирането им.

Отговорите (наред с финансовата рамка, която зависи от политиките) ще помогнат зелената промяна да се случи така, че да не се наруши ежедневието на хората. Важен аспект е градското планиране да предвиди най-добрите възможни решения и да се мисли дългосрочно, казва Уамю.

Европа остава много далеч от целите си за декарбонизация до 2030 г., която е съвсем скоро. Още по-далеч сме от целите за 2050 г. Днес ЕС се отоплява предимно на газ, а 80% от него се купува отвън. „Хората трябва да разберат, че това са твърде много от нашите пари“, коментира зам.-кметът на Гент. И допълва, че целите за зелена Европа не са толкова трудно постижими - достатъчно е само 8% от сградите да се декарбонизират, за да спре ЕС да купува руски газ. ⑩

Арх. Деляна Панайотова: „Софинвест“ е добре СМАЗАНА МАШИНА за строителен надзор

С „ПРАВИЛНОТО ГОРИВО“ КОМПАНИЯТА НАМИРА РЕШЕНИЯ
НА ВСИЧКИ ПРОБЛЕМИ И РАБОТИ ПО НАЙ-ДОБРИЯ НАЧИН

Татяна Явашева

Архитектурата в началото на моя творчески път беше преди всичко изкуство и страст, сега е узряла, осъзната любов. Тя е моят живот. Архитектурата е начин да създам нещо за хората. Тя е пресечната точка между занаята, икономката, бита на хората и творчеството.

Професионализмът се изгражда с много работа, постоянство и сериозно отношение към процесите.

Тайните съставки на професионализма се крият в точния сбор от мениджър, работник, ръководител, творец, идеалист... Ставаш ненадминат, ако освен всичко това умееш с въображението си да достигнеш там, където друг не е успял. Нестандартното мислене винаги носи резултат.

Избрах тази професия, защото ми дава възможност да творя, да изразя отношението си към средата и хората, както и да оставя следа след себе си.

Голямо постижение за мен е опитът ми като главен архитект и като началник на ДНСК. След тези две позиции работата ми в „Софинвест“ е възможност да съчетаю по

най-добрия начин професионалната си експертиза и опита.

Независимият строителен надзор изисква да познаваш всички участници в строителния процес, да „обереш“ очакванията им, но и свършената им работа, да обереш дори негативите, да намериш общата връзка между всички участници в строителния процес, да ги синхронизираш, за да се постигне резултат, от който възложителят да е доволен. Не бива да има сътресения в този път. Красотата е в маневрирането между проблемите и в намирането на тяхното решение. Всеки един ден и всеки един обект са предизвикателство.

Решенията се намират, когато много добре познаваш фактите, обстоятелствата, дефинираш проблема и го възлагаеш на правилните хора.

Ролята на ръководителя е да познава добре материята, с която работи, да взема решения и да стои зад думата си. Важно е да носи отговорност. Важно е да е наясно със силните и слабите страни на хората, с които работи. Да знае кой с коя задача най-добре ще се справи. Когато методично се работи в сплотен и стикован екип, качествените резултати са въпрос на време.

Гъвкавостта в работната среда е задължителна. Живият живот изисква винаги да можеш да предложиш адекватно решение на всичко, което възниква.

„Софинвест“ е добре смазана машина за строителен надзор, която с „правилното гориво“ работи по най-добрия начин. Стремя се да наливам по-качествено „гориво“, да вдъхновя хората и да сме по-оперативни в работата. Затова вече имаме и повече поръчки.

Промените в компанията: Синхронизирахме нашето работно време с това на Столичната община. Предприехме ремонт, оптимизираме работното пространство и разходите, подобряваме комуникацията. Въвеждаме контрол на достъпа. Въведохме деловодната система АКСТЪР, с която работи както Общината, така и държавната администрация. Това води до по-добра свързаност, повече прозрачност на документооборота и наличие на архив.

Нашето предложение включва качество, професионализъм, коректност, разбиране, партньорство и защо не - приятелство. В „Софинвест“ работят добри специалисти и отговорното изпълнение на всички наши договори е гарантирано.

Хората са нашият най-ценен капитал. Всеки има своите силни и слаби страни и когато съобразяваме с това задачите, които им възлагаме, екипната работа върви перфектно.

Има хора, които от години са в компанията и се чувстват силно свързани със „Софинвест“. При този глед за карриерата да привличаме специалисти, да ги развиваме и задържаме.

Приемствеността на поколенията също е в нашия фокус. Предлагаме на млади хора още от студентската скамейка да се запознаят със спецификата на надзора и, ако им хареса, да останат в тази професия.

Работата по мои архитектурни проекти продължава, за да съм адекватна на реалността в тази сфера на дейност, която много обичам.

Преподаването в УАСГ за мен е удоволствие. Младото поколение е твърде различно от времето, по което бях студентка. Те имат друго мислене и култура. Голямо предизвикателство е да правим „мозъчни атаки“

с тях по различни казуси. Тяхната гледна точка към творческия и работния процес е изключително ценна. Общуването с тези млади хора ме кара да се чувствам още по-пълноценна, реализирана и полезна.

Стожерите на успеха са коректността и честността в живота и в работата, естествено съчетани с опит, професионализъм, носене на отговорност. Забелязвам, че доста хора днес бягат от поемане на отговорност. Устойчивост в позицията, решенията и действията са ключът към просперитета и благоденствието.

Моята визия за развитието на „Софинвест“ – компанията да се утвърди като уважаван и търсен партньор в надзора на строителни обекти в София, но и извън пределите на столицата. ○

Архитект Деляна Панайотова е изпълнителен директор на „Софинвест“ ЕАД от лятото на 2024 г. Преди това е началник на Дирекцията за национален строителен контрол (ДНСК). Завършила е Университета по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ) през 2003 г. Натрупала е опит в сферата на инвестиционното проектиране в строителството и има значителна практика в администрацията. Работила е в направление „Архитектура и градоустройство“ към Столичната община. Била е главен архитект на Община Хасково. Заемала е длъжността началник на РДНСК в Хасково и зам.-началник на ДНСК.

ОТ МАЛЪК МАГАЗИН ЗА ДЖИНСИ ПРЕЗ 1985 Г. ДО ГЛОБАЛЕН СИМВОЛ - ИСТОРИЯТА НА БРАНДА Е ПРИМЕР ЗА КУРАЖ, ПРЕОСМИСЛЯНЕ И АДАПТИВНОСТ

Магазинът на Tommy Hilfiger в Мюнхен

Бяло, червено, тъмносиньо...

TOMMY HILFIGER

Как едно име се превръща в легенда? Историята на бранда Tommy Hilfiger дава категоричен отговор. Томи Хилфигър - наричан американския печтател, създава и развива марка, която милиони по света обожават. Популярността идва благодарение на стилост, маркетингови иновации и стратегически бизнес решения. Трите характерни цвята - бяло, червено и тъмносиньо, съвсем не са случайно подбрани. Tommy Hilfiger говори езика на спортна елегантност с изискан привкус. Дрехите, които често се свързват с популярните сред студентите спортни дисциплини - тенис, яхтинг или поло - впечатляват с простотата си.

Георги Георгиев

Началото

Томас Джейкъб Хилфигър е роден през 1951 г. в Елмира, щата Ню

Йорк. Той е ирландец по родословие, американец по душа. Извървял е труден път към върха. Томи е едно от деветте деца в семейството и неговите родители са имали желание да стане инженер, но момчето

гори не завършва гимназия. През 70-те години на миналия век става млад предприемач, започва да търгува на дребно, като продава джинси и грехи в тийнейджърските си години и на 18 отваря първия си мага-

зин - „People's Place“. Там той лично прекроява и продава грехи и грехи, вдъхновени от рокендрол културата. Именно Том донесе популярния панталон тип чарлстон в родния си град. В края на 70-те магазинът фалира заради липса на добро финансово управление - Хилфигър си научава урока и по-късно го използва, за да изгради по-устойчив бизнес.

Създаването на марката

През 1985 г., с помощта на индийския текстилен магнат Мохан Мурадгани, дизайнерът Хилфигър лансира първата си колекция под собствено име. Логото - червеното, бялото и синьото знаме - е избрано, за да символизира класическа американска естетика. Маркетинговият пробив идва с мащабна рекламна кампания на Times Square, която смело поставя името му редом до Ралф Лорен, Келвин Клайн и Пери Елис. Това предизвиква полемика, но и огромно внимание.

Към върха

През 90-те Tommy Hilfiger става символ на класическия спортно-елегантен стил с ризи, поло, джинси и сака. Марката силно се въздига заради връзките си с попкултурата - Хилфигър облича известни музиканти като Снуп Дог, Тупак и Алия. Това позиционира бранда не само като класически, но и като „уличен“ и хип-хоп моден символ. Компанията излиза на борсата през 1992 г., а продажбите бързо надхвърлят милиард долара. През 1995 г. Tommy Hilfiger печели престижната награда - Menswear Designer of the Year.

Надолу - нагоре

В края на 90-те и началото на 2000 г. марката започва да усеща пренасищането на пазара - прекалено много линии, твърде агресивно присъствие в търговските вериги. Луксозният ѝ имидж изглежда, а продажбите в САЩ спадат рязко. През 2006 г. компанията е купена от частния фонд Арах

Partners, който започва стратегическо реструктуриране. През 2010 г. Phillips-Van Heusen (PVH Corp.) - корпорацията зад Calvin Klein - придобива Tommy Hilfiger за 3 млрд. долара. Под ръководството на PVH марката се фокусира върху премиум позициониране, силно присъствие в Европа и глобални маркетингови кампании.

Новата ера

От 2016 г. Tommy Hilfiger въвежда революционния модел See Now, Buy Now - колекции, които може да бъдат купени веднага след тяхното показване. Колaborации с Джигжи Хадис, Люис Хамилтън и Зендея привличат младата публика. Брандът се утвърждава като дигитален лидер с VR модни шоуа, силно присъствие в социалните мрежи и устойчиви инициативи. Днес Tommy Hilfiger е част от модната империя на PVH и е оценяван като един от най-разпознаваемите модни брандове в света. От малък магазин за джинси до глобален символ - историята е пример за кураж, преосмисляне и адаптивност.

Големият пробив

Ако се питаме коя е тайната на

успеха на Tommy Hilfiger, то тя е резултат от умела комбинация между визия, маркетинг и способността на бранда да се настрои към различни епохи и публики, така се налага като символ и на класически, но и модерен стил. Логото в червено, бяло и синьо става разпознаваем знак за качество и идентичност. Истинският пробив идва през 90-те, когато марката се свързва с музикалната сцена и хип-хоп културата, като звезди от шоу бизнеса носят грехи от този бранд на сцена и в клипове. Това е не просто модна марка, а културен феномен, който говори едновременно на елита и на улицата.

Стил на живот

За силните брандове е характерно умението да се изправят на крака при тежки моменти. След временно отслабване в началото на новия век заради прекомерна експанзия и размиване на имиджа Tommy Hilfiger се възроди чрез стратегически ходове - придобиването от PVH Corp., преминането към премиум позициониране, както и силен фокус върху Европа като ключов пазар. И новото десетилетие донесе свежест чрез колaborации с популярни личности.

Славата на марката се крепи на способността ѝ да балансира между класическа американска елегантност и динамичен младежки дух. Брандът Tommy Hilfiger успява да остане актуален, защото винаги е свързвал грехите си с културни символи и емоции - от рокендрол вдъхновението в ранните години, през хип-хоп сцената на 90-те, до глобалните инфлуенсери и дигиталните кампании днес. Това превръща марката в нещо повече от мода - тя е стил на живот, който съчетава носталгията по класическото и смелостта да бъдеш различен. ①

Томи Хилфигър

Sofia Art Fair привлича галерии и артисти от десетки държави, както и хиляди посетители

Изкуството като БИЗНЕС

АРТ ПРОДАЖБИТЕ У НАС СЕ РАЗВИВАТ ДИНАМИЧНО, НО ЛИПСВАТ ОПИТНИ ДИЛЪРИ И ЩЕДРИ КОЛЕКЦИОНЕРИ

Мая Цанева

Почесто чуваме и четем за „изкуството да продаваш“, но „да продаваш изкуство“ е още по-голямо предизвикателство, а и сериозен икономически двигател в динамичния свят на технологична нагнпревара и сблъсък на вкусове. Според The 2024 Global Art Market Report на artprice.com 2024-а е била трудна година за пазара на изкуство поради „комбинация от глобални напрежения, които са накарали най-богатите купувачи на изкуство в света да

предпочетат предпазливостта пред ентузиазма, а продавачите да изчакват“. Въпреки това 2024 г. се откроява и като най-динамичната година в историята на световния пазар на изкуство. В Европа, а и по света, изложенията за съвременно изкуство привличат колекционери, куратори, музеи и хиляди туристи. По данни на Европейския инвестиционен фонд (EIF, 2024), културните и креативни индустрии генерират 354 млрд. евро добавена стойност годишно - около 5,3% от БВП на ЕС, и над 8 млн. работни места. Само визуалните изкуства създават стойност за над 30 млрд. евро. На европейско ниво изложбеният сектор (включително изложения за изкуство) се оценява на 215 млрд. евро икономически ефект (UFI, 2025).

В България пазарът на произведе-

ния на изкуството също е динамичен. На Sofia Art Fair 2024, първото изложение за съвременно изкуство у нас с представители от 12 държави, продажби са реализирали 93% от участниците. 53% и 30% от тях са осъществили съответно между 1-5 и 6-10 продажби. Най-скъпата творба на галерия ArtDepot Innsbruck е била на Анселм Кийфър на стойност 220 000 евро. Второто издание на Sofia Art Fair през 2025 г. привлече галерии от 13 държави, над 80 артисти, международни куратори, директори на музеи и хиляди посетители.

Това е и повод да питаме как изкуството се превръща в реален икономически двигател и готови ли са артистите и арт дилърите да развият тази ниша?

Отговорите търсим от художник и арт дилър:

СТЕФАН СТОЯНОВ:

Българската сцена има огромен потенциал

Арт дилърът трябва да има гарба и да работи неуморно. Аз съм самоук. Понякога това ме е притеснявало, но по-често ми е помагало. В тази професия етиката е всичко. Важно е да бъдеш коректен с художниците, с кураторите, с клиентите. Всичко се гради върху доверие и дълготрайни връзки. Аз и днес, макар да нямам собствена галерия, работя с петима от авторите, които представях в Америка в галерия „Luxe“ в Ню Йорк. Защото връзката между нас е изградена на почтеност и взаимно уважение.

Международната сцена е огромна, динамична и примамлива. Българската е по-малка и, за съжаление, понякога белязана от завист. Но в нея има огромен потенциал. Вярвам, че Sofia Art Fair ще

КЛЕМЕНТИНА МАНЧЕВА:

Добри мениджъри ще развият стабилен пазар

Художниците, като повечето хора на изкуството, са далече от бизнеса. Никой не си представя, че освен да нарисова по най-добрия начин картината, ще му се налага и да я продаде. Ако от самото начало тръгнеш с идеята за продажба, ще имаш продукт, а не предмет на изкуството. Предполагам това е и причината никой да не ни учи да продаваме, да се занимаваме с „реализация на нарисуваната картина“. Бизнес уменията, които се изискват за това, вероятно би следвало да са на нивото на търговците, които работят в големите аукционни къщи или най-малкото на икономисти.

Предизвикателство е свитият ни пазар. Всеки художник има трудности да попадне на правилната галерия, където ще срещне картините си с правилната аудитория, така че да бъдат освен оценени, и продадени. Но аз повече от 10 г. продавам в галерии, правя изложби, а през последните години на пандемия и война само по себе си това е постижение. Чета статии, участвам в групи за продажба на изкуство и правя усилия да прилагам наученото.

Работата на художника е да създава изкуство, не да го продава. Галеристите са хората, които продават. Поже-

Клементина Манчева е художник акварелист. Картините ѝ са притежание на ценители в България, Гърция, Сърбия, Македония, Италия, Испания, Австрия, Франция, Германия и Америка.

лавам си в България да се случи това - мениджъри, подпомагащи развитието на стабилен пазар на изобразителното изкуство. Да се заемат с посредничеството между художника и клиентите. Да запълнят нишата, която е отворена и налага на художника непривични за него роли - да намира галерии, в които да се предлага, или, още по-лошото - да предлага сам изкуството си на пазара.

Стефан Стоянов е най-активният български арт дилър на глобалната сцена за съвременно изкуство, част от консултативния съвет на Sofia Art Fair. Представяните от него артисти участват във „Венецианското Биенале“, „Уитни Биенале“, „Шарджа Биенале“ и „Пусан Биенале“, присъстват в „МоМА Ню Йорк“, „Музей Мори“ в Токио, „Тейт Модерн“, „Галерия Саатчи“ в Лондон.

отвори нови възможности за млади, смели хора. На международно ниво има неписани етични правила, които повечето участници спазват. У нас подобна култура все още се изгражда, но всяка стъпка напред си струва, защото талантливите хора има навсякъде - нужно е просто да им дадем стабилна среда. Въпросът е дали съществува система, която да ги подкрепя. За мен е важно авторите да имат идеи и искрени послания в творбите си.

Наскоро в Истанбул видях впечатляваща галерия - Mental Clinic - и разговарях със собственика ѝ. Той ми зададе въпрос, на който и аз нямам отговор: „Къде са онези колекционери, които някога купуваха цели изложби?“. Когато започвах в Ню Йорк, имаше малка, но изключително силна група колекционери, които подкрепяха артистите с голяма щедрост. Днес тези хора вече си отиват. Новите поколения имат други ценности и култура на потребление. ☺

Нови книги от Сиела

„Последният ловец на делфини“

от Захари Карабашиев

След майсторските „Рана“, „Опауката“, „Хавра“ и „18% сиво“ един от най-обичаните български писатели Захари Карабашиев се завръща с нов виртуозен роман. „Последният ловец на делфини“ преплита настояще, минало и митология; стремително действие се редувa с лиричен разказ, архивни документи се допълват с лични спомени. Разказ за синовна вина, за колективна забрава, за границите на човешкото и простора на духа. И за светлината, която - понякога трудно, но неизбежно - триумфира над мрака.

„Нашата Коледа 3“

със съставител
Захари Карабашиев

Традицията повелява да празнуваме „Нашата Коледа“ в компанията на най-омагьосващите български гласове. Третият сборник от поредицата със съставител Захари Карабашиев ще ви стопли, разсмее и разчуства. Осемнадесет обичани български автори ще ви посрещнат със своите коледни разкази - неочаквани, забавни, невероятни, драматични. Коледа уге!

„Великите древни цивилизации на Америка“

от проф.
Николай Овчаров

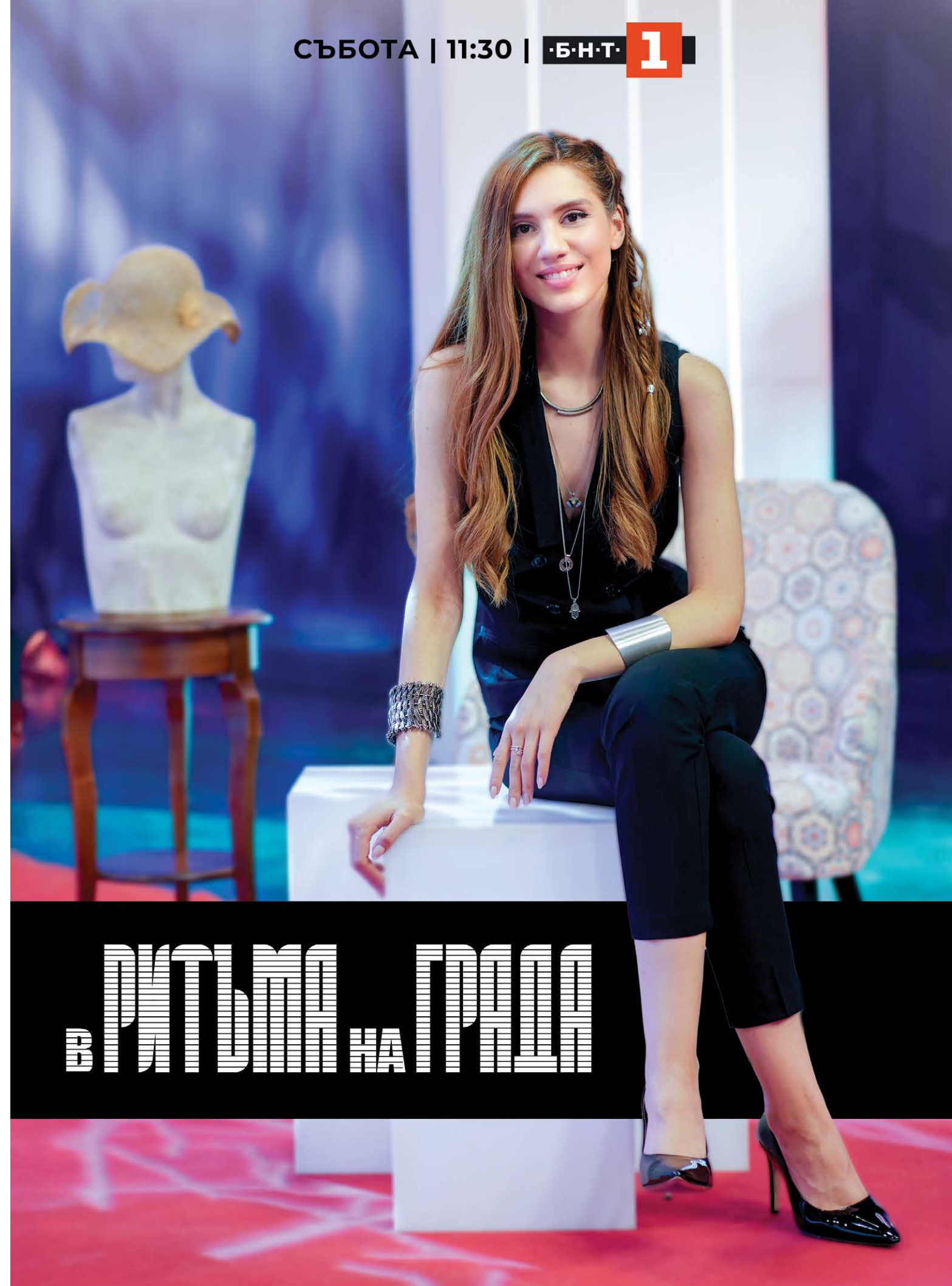
Проф. Николай Овчаров ще ви поведе на възвущащо приключение из историята с новото си забележително изследване „Великите древни цивилизации на Америка“. Книгата е посветена на великите цивилизации и култури на Централна и Южна Америка - маите, ацтеките, олмеките, толтеките, инките.

„Седем дни в Парория“

от Даниел Вълчев

След ювелирния „Неделният продавач на книги“, Даниел Вълчев се завръща с новия си изясен роман „Седем дни в Парория“. Разгръщайки страниците, читателите ще се потопят в амалгама от история, култура и творческо вдъхновение. С фин рисунък, богат език и елегантни препратки към света на филмовото изкуство, Даниел Вълчев напомня, че всеки сам е създател на своята история.

В РИТЪМА НА ГРАДА

Дългият път към ДОМА

ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО СЪХРАНЯВА СТОЙНОСТ И ВИНАГИ Е ДОБРА ИНВЕСТИЦИЯ, КАЗВА ХУДОЖНИКЪТ СВЕТОСЛАВ ЕМАНДИЕВ

Татяна Явашева

Човечността е най-висшето изкуство - това е житейското мото на Светослав Емандиев. В своя път художникът е забелязал, че когато отдаваш на хората нещо позитивно, то винаги ти се връща. В края на септември той откри изложбата „Завръщане“ в галерия „Финес“ в София, а дни преди това - и в Пловдив. Двете експозиции са пътуване през различните му творчески периоди,

Художникът със своя автопортрет

събрали живопис, дърворезба и скулптурни портрети. Когато се окажеш сред неговите произведения, имаш усещането, че сякаш си попаднал в сборна изложба на различни автори: „Многообразието на творбите отразява моята енергия, оптимизма и любовта ми към изкуството“. Съ-

болната среща с графика Веселин Стайков отваря неговите сетива още като дете към жанрово богатство. Тласък му дават думите на професора: „Опитвай всичко!“. Днес приема, че стилът е личният ритъм на мислене плюс жизнерадост, оптимизъм и човешко присъствие, а маниерът е начин на изразяване.

Тук-там

Светослав Емандиев е роден в София. Завършва Гимназията по приложни изкуства, специалност Дърворезба, след което следва в Националната художествена академия. През 1991 г. е поканен да представи свои творби в Германия, където впоследствие прави няколко изложби. Дипломната му работа „Спирала на живота“ е купена от кметството в Пютлинген, Германия. През същата година получава ателие за работа в немската провинция Саарланд, в което активно развива творческа дейност. Следват изложби и във Франция. След като талантът му е забелязан от абатството Химерод, получава поръчка да изработи модел на манастира Химерод, реставрира

Ковачевица

Триумфът на небесата

олтарна стена и абатски трон от XVIII в., прави десетки пейзажи на манастира и околностите му. После рисува няколко портрета за епископската галерия в гр. Трир и пейзажи от града. През 2007 г. започват културните му контакти с Люксембург, където развива проекти, участва в множество изложби и фестивали на изкуството, печели награди и популярност. Намерил добър прием, той се установява в Люксембург.

Ког

В огледалото на времето Светослав Емандиев вижда, че са налице онази жизнерадост и оптимизъм, които винаги е искал да предава чрез произведенията си. И ето какво според него носи изкуството: „Възможност човек да полети в свят с много жизнена енергия. Изкуството е посланик между хората, континентите, времената. То няма да изчезне, но е настъпил моментът чрез него да качим топлотата на човешките отношения, особено като си дадем сметка, че сме в ерата на изкуствения интелект“.

Джими Хендрикс

Муза

Бурглинстер

Врата към спасението

Мисия

Изкуството живее чрез хората, които са в директен контакт с него. И за самите произведения е важно да са в досег с човешките сърца и умове, но в подходящата за това среда. Мисия на всеки творец е да даде продукт, чрез който хората да живеят по-щастливо. Докато се създава дадено произведение, Светослав Емандиев изпада в състояние, в което се е случвало дори зъбобол да спре. Настроението на автора силно влияе и върху енергията и излъчването, които той залага в творбата.

Стойност

Завръщането у дома е породено от усещането за силата на рода и от притегателната сила на България: „Хората дават смисъла на всяко действие. Изкуството има естетическа стойност, но то е и съхранител на стойност. Изобразителното изкуство винаги е добра инвестиция. Все повече хора се отварят за подобно капиталовложение“.

Зараждане

Свобода

СПИСАНИЕ
ИКОНОМИКА

ИДВА ЛЕСНО ДО ВАС
И ПРЕЗ 2026 Г.

Абонирайте се в

ДОБИ ПРЕС

• e-mail: ABONAMENT@DOBIPRESS.BG

• тел. 02/963-30-81

+359 879 814 323 | restaurant@este.bg | Николай Хайтов 3А, София

Huvepharma[®] is committed to carbon-neutral production by 2030

Visit our website for more details and to track progress towards our ambitious sustainability goal.

www.huvepharma.com